

Atlas van Cranendonck

Brede welvaart in cijfers
2024

1. Inleiding	2
2. Demografie en economie	2
2.1 Cranendonck tot 2023	3
2.2 Cranendonck in de toekomst	11
2.3 Kernen	16
2.4 Buitengebied	20
3. Foto van Cranendonck	21
3.1 Informatie over de werkwijze	21
3.2 Sociaal cultureel kapitaal	23
3.3 Ecologisch kapitaal	29
3.4 Economisch kapitaal	33
3.5 Vergelijking in de tijd	36
3.6 Vergelijking met andere gemeenten	38
3.7 Krachten en zorgen	42
4. Portretten van de kernen	44
4.1 Informatie over de werkwijze	44
4.2 Sociaal cultureel kapitaal	45
4.3 Ecologisch kapitaal	48
4.4 Economie	50
4.5 Krachten en zorgen per kern	51
5. Schets van ons buitengebied	54
6. Slotwoord	57

1. Inleiding

De voorliggende Atlas van Cranendonck vormt de basis voor zowel de Strategische Visie als de omgevingsvisie van Cranendonck. Met behulp van cijfers en feiten geeft de Atlas inzicht in de huidige staat van Cranendonck en de demografische ontwikkelingen die op Cranendonck afkomen en waar Cranendonck zich tegen moet wapenen. De Atlas zoomt ook in op de verschillende kernen die samen Cranendonck vormen. Ze laat de verschillen zien tussen de kernen en welke de krachten en zorgen van de verschillende kernen.

Data en feiten worden steeds belangrijker voor beleidsvorming in alle domeinen van het gemeentelijke beleid. Deze atlas sluit nauw aan bij deze ontwikkeling en schetst een gedetailleerd en rijk gedocumenteerd beeld van de huidige staat van de gemeente. Daarvoor is met een brede welvaartsbril naar het presteren van Cranendonck gekeken. Hiervoor is de duurzaamheidsbenchmark van PON-Telos gebruikt.

De Atlas leverde ook input voor diepgaande gesprekken met raadsleden, stakeholders en inwoners. De Atlas van Cranendonck is niet slechts een momentopname, maar een dynamisch hulpmiddel dat regelmatig geüpdatet zal worden om de voortgang en ambities van de gemeente te monitoren en te sturen.

2. Demografie en economie

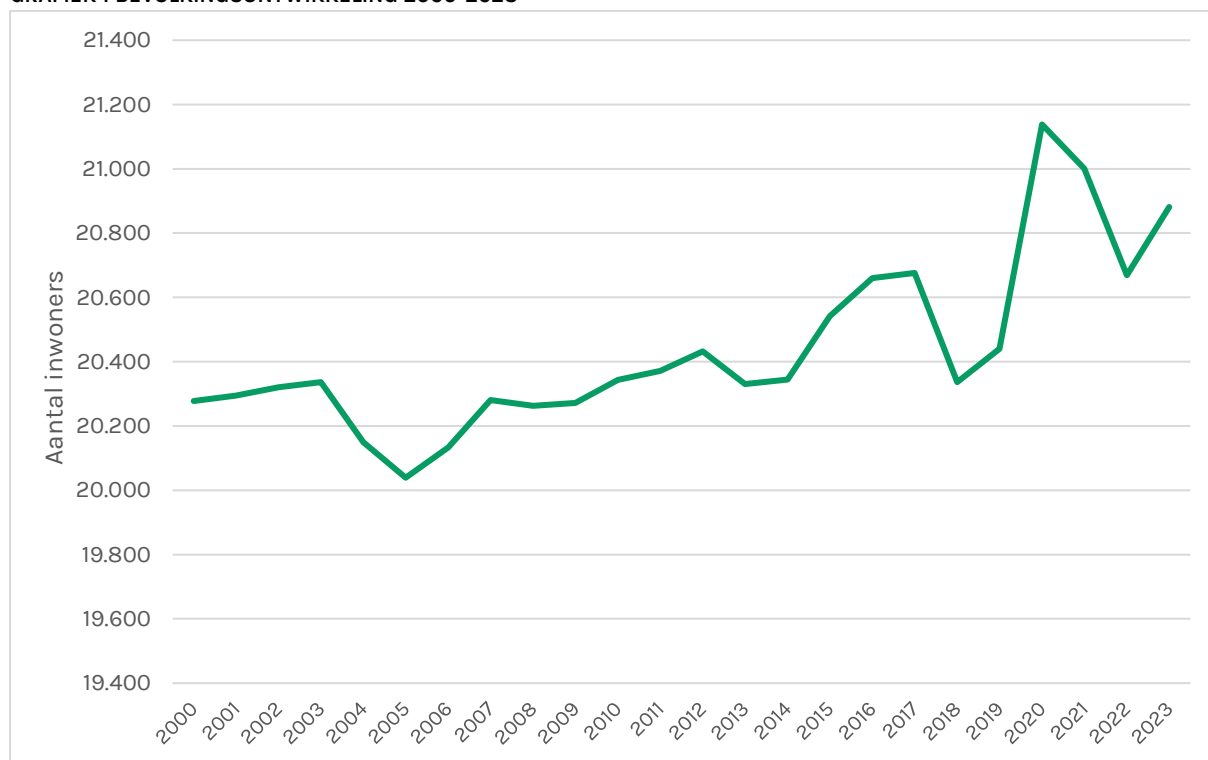
In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de ontwikkeling van de demografie, de woningmarkt en de economie in Cranendonck. We kijken hierbij niet alleen naar cijfers uit het verleden, maar ook naar de laatste prognoses voor de toekomst. We zoomen, waar mogelijk, in op kernniveau én maken de vergelijking met onze buurgemeenten.

2.1 Cranendonck tot 2023

Bevolkingsontwikkeling

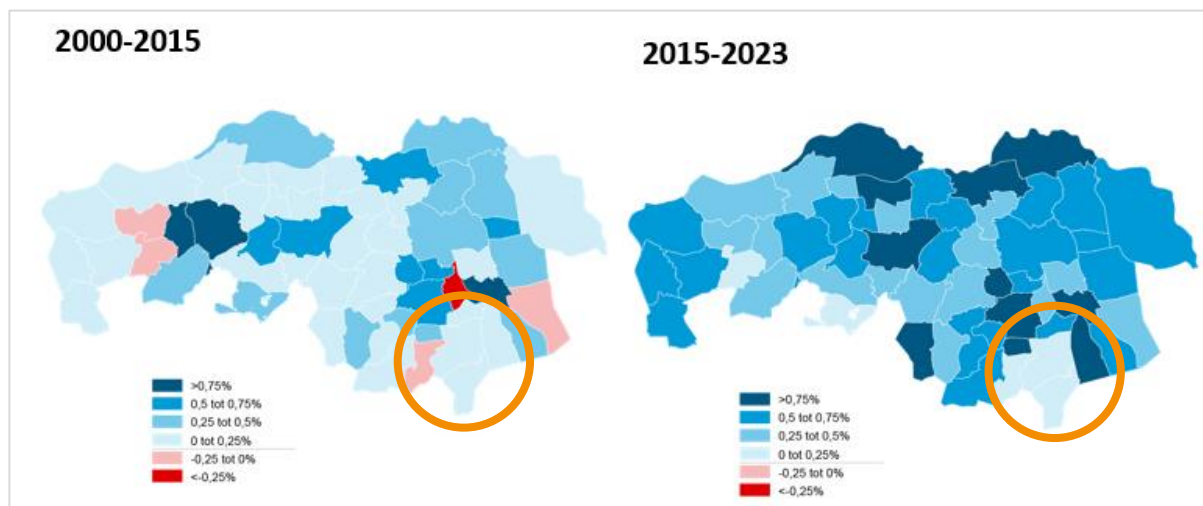
De bevolking van Cranendonck is in de periode tussen 2000 en 2023 met 600 personen gegroeid. Dit komt neer op een groei van 2,9% (Grafiek 1).

GRAFIEK 1 BEVOLKINGSONTWIKKELING 2000-2023

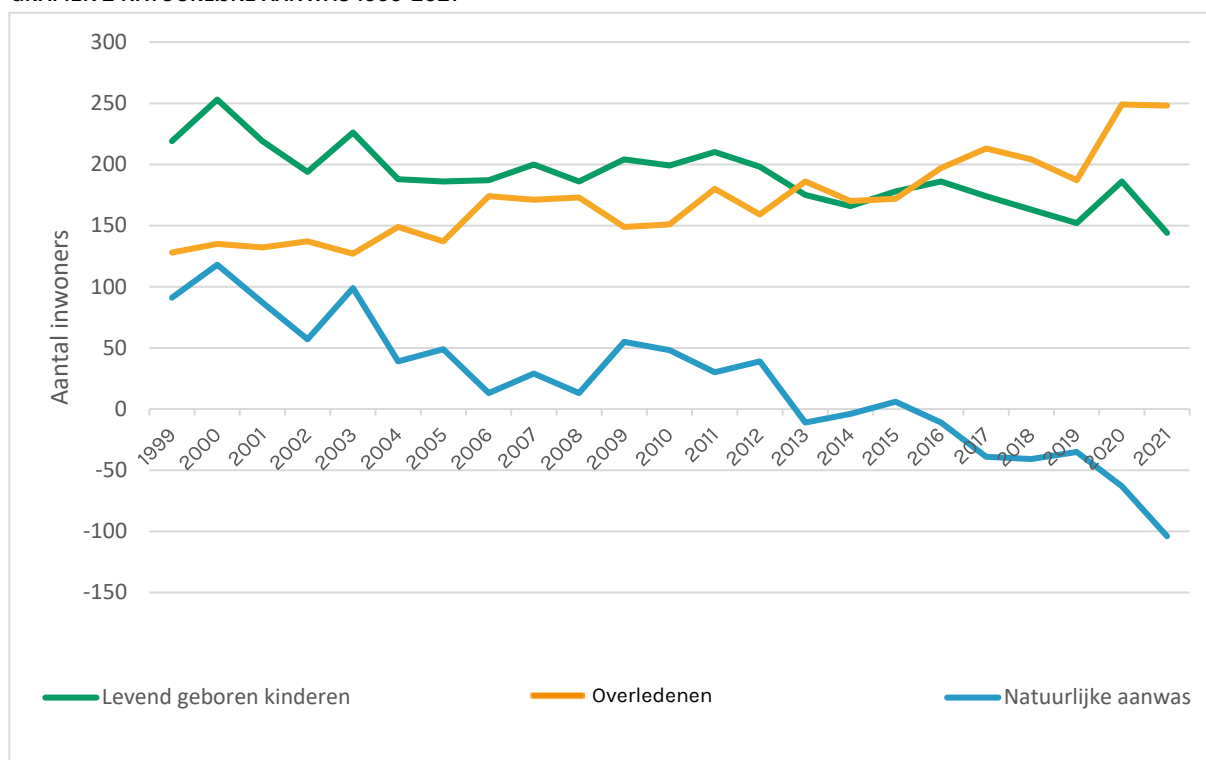
De vergelijking met de andere gemeenten in Brabant laat zien dat er aanzienlijke verschillen in ontwikkeling zijn in de periode 2000-2023. De bevolkingsgroei vindt met name plaats in het stedelijk gebied. Cranendonck is gedurende de gehele periode 2000-2023 één van de gemeenten met de laagste bevolkingsgroei en dat geldt zeker vanaf 2015 (Figuur 1).

FIGUUR 1 BEVOLKINGSONTWIKKELING NOORD-BRABANT 2000-2015 EN 2015-2023

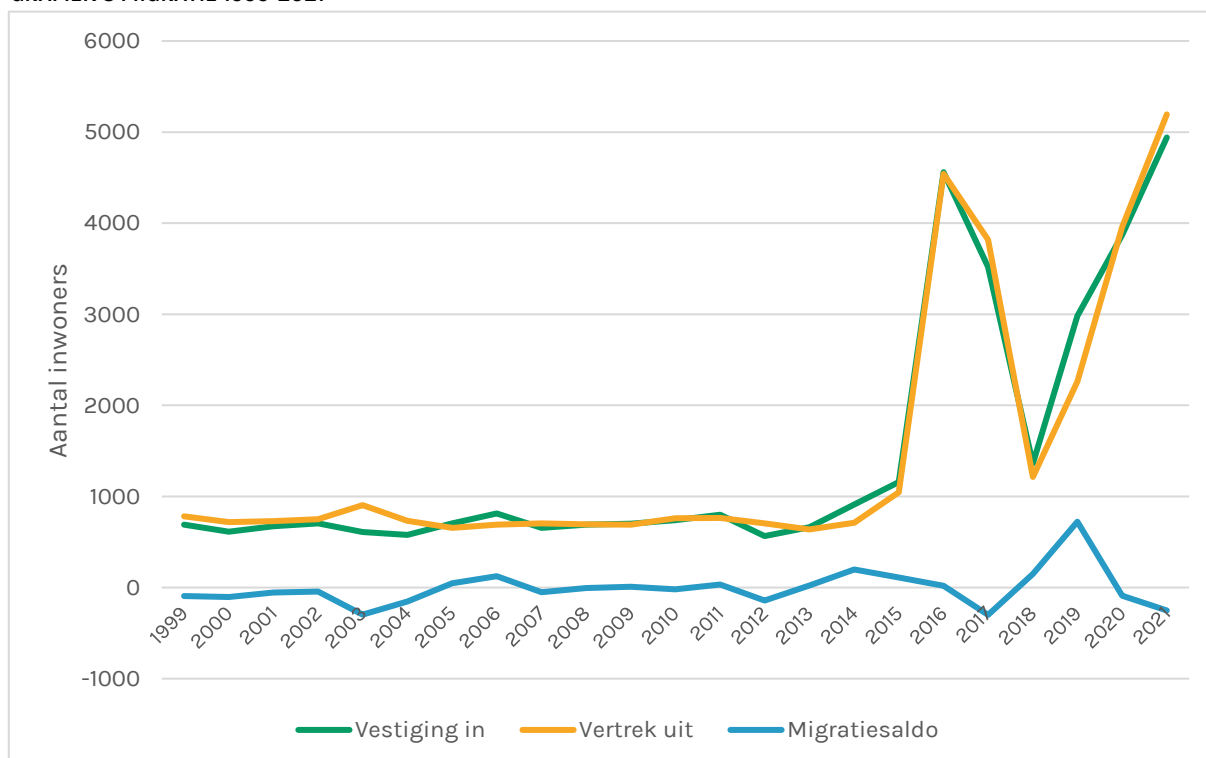
De natuurlijke aanwas van de bevolking is sinds 2013 volledig tot stilstand gekomen, samenhangend met de vergrijzing van de bevolking (Grafiek 2).

GRAFIEK 2 NATUURLIJKE AANWAS 1999-2021

Per saldo is er nauwelijks bevolkingsgroei als gevolg van migratie, mede als gevolg van een beperkte groei van de woningvoorraad. Uiteraard zijn er wel grote schommelingen in im- en emigratie als gevolg van de aanwezigheid van het AZC die elkaar in belangrijke mate opheffen (Grafiek 3).

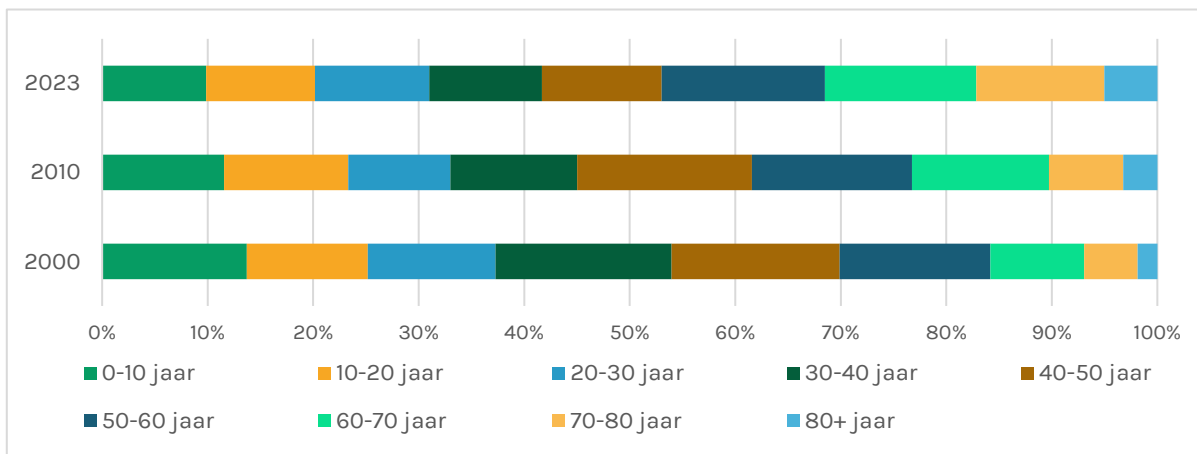
GRAFIEK 3 MIGRATIE 1999-2021

Bevolkingssamenstelling

In 2000 is een kwart van de bevolking 20 jaar of jonger. In 2023 is dit aandeel gedaald tot 20%. Het aandeel van de 70-plussers bedroeg in 2000 7%. In 2023 is dit aandeel gestegen naar 17% (Grafiek 4).

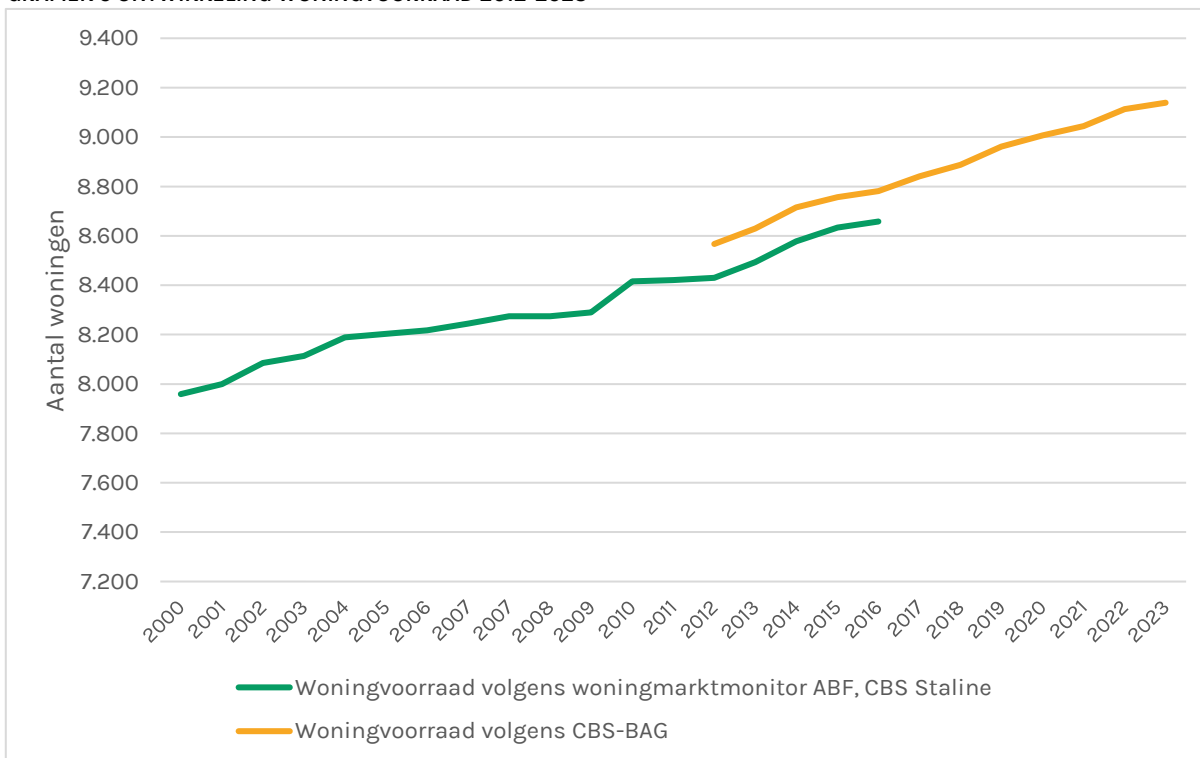
GRAFIEK 4 BEVOLKINGSSAMENSTELLING NAAR LEEFTIJD

Woningvoorraad

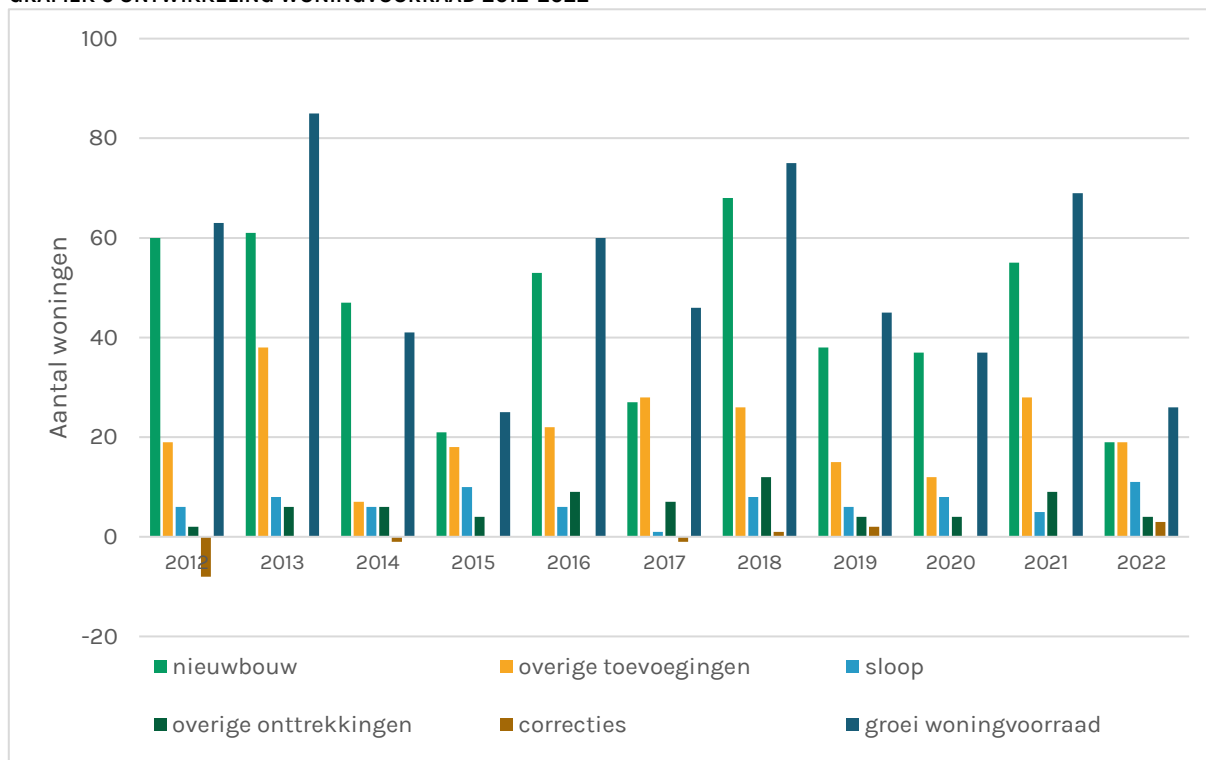
De woningvoorraad in Cranendonck is sinds 2000 gegroeid. Jaarlijks met gemiddeld ongeveer 50 woningen (Grafiek 5).

GRAFIEK 5 ONTWIKKELING WONINGVOORRAAD 2012-2023

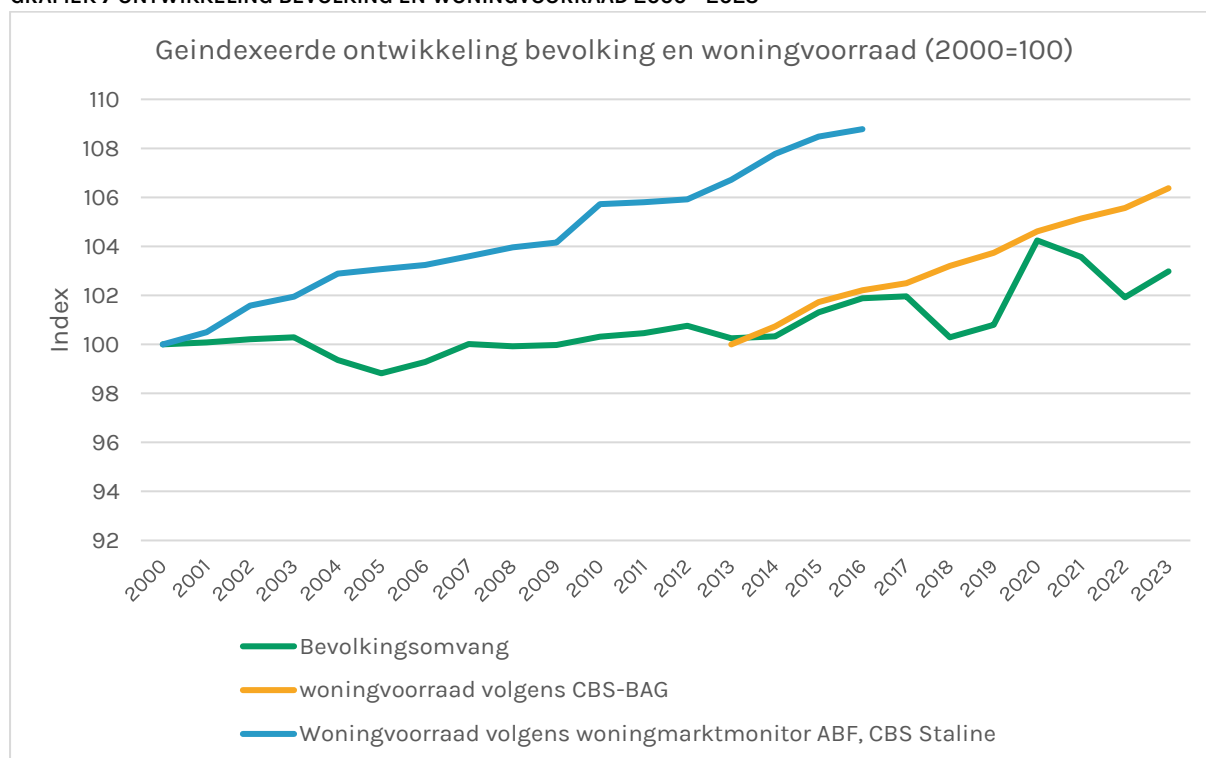
Uiteraard vormt het nieuw bouwen van woningen de belangrijkste verklaring voor de groei van de woningvoorraad. Grafiek 6 laat zien dat in een groot aantal jaren de groei van de woningvoorraad als gevolg van nieuwbouw zeer beperkt is geweest, met 2022 als 'dieptepunt' (Grafiek 6).

GRAFIEK 6 ONTWIKKELING WONINGVOORRAAD 2012-2022

Woningvoorraad stijgt aanzienlijk sneller dan bevolkingsgroei (Grafiek 7). Dit wordt in belangrijke mate veroorzaakt door de gezinsverdunding in het bijzonder door de sterke groei van het aantal éénpersoons huishoudens, deze trend zet zich ook in de toekomst door zie grafiek 18.

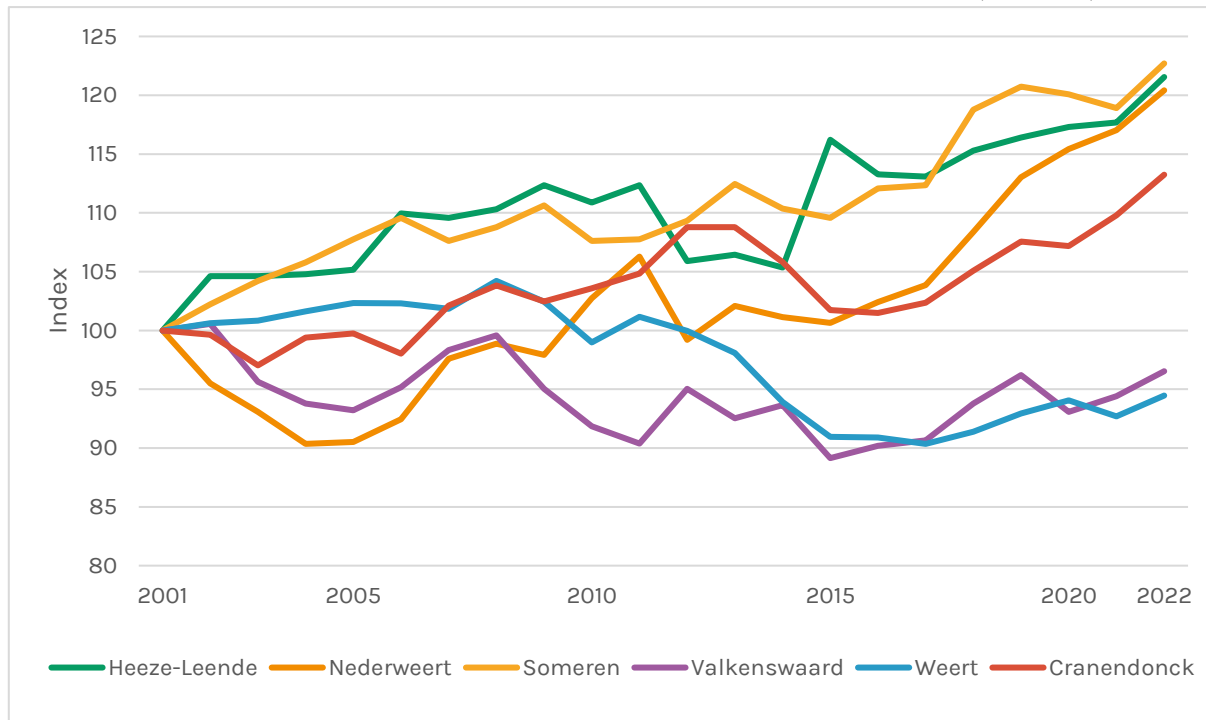
GRAFIEK 7 ONTWIKKELING BEVOLKING EN WONINGVOORRAAD 2000 - 2023

Ontwikkeling werkgelegenheid

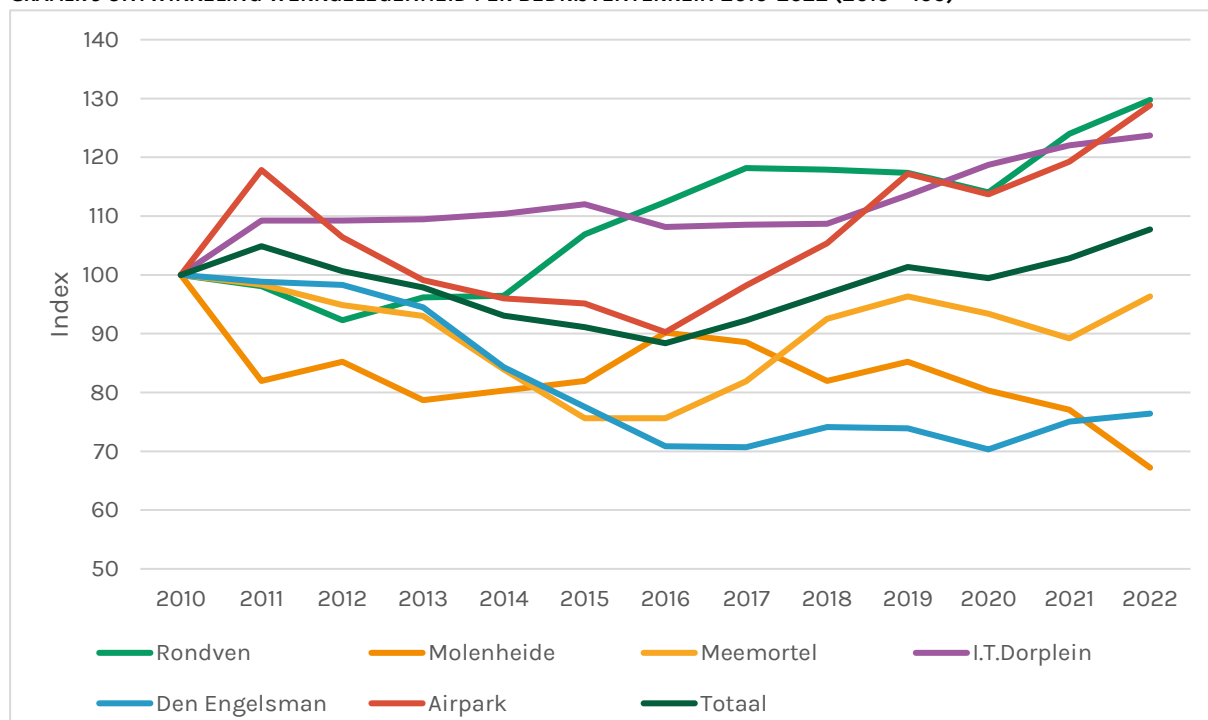
Per saldo is de werkgelegenheid tussen 2001 en 2022 met ruim 1000 arbeidsplaatsen gegroeid. Na een forse dip tussen 2012/2013 en 2015 is de werkgelegenheid fors gegroeid. In 2022 heeft Cranendonck ruim 9100 arbeidsplaatsen. De werkgelegenheid heeft zich in Cranendonck in vergelijking met haar buurgemeenten verschillend ontwikkeld. Waar de werkgelegenheid in Valkenswaard en Weert tussen 2001 en 2022 niet is gegroeid, is die in Someren, Heeze-Leende en Nederweert nog wat harder gegroeid dan in Cranendonck (Grafiek 8).

GRAFIEK 8 ONTWIKKELING WERKGELEGENHEID VERGELEKEN MET BUURGEMEENTEN 2001-2022 (2001 = 100)

Cranendonck heeft 6 verschillende bedrijventerreinen die verschillend zijn van omvang en die een verschillende ontwikkeling van de werkgelegenheid tussen 2010 en 2022 laten zien. De werkgelegenheid is gestegen op Airpark, Rondven en Dorplein en afgenomen op Molenheide, Den Engelsman en Meemortel (**Fout! Verwijzingsbron niet gevonden.**)

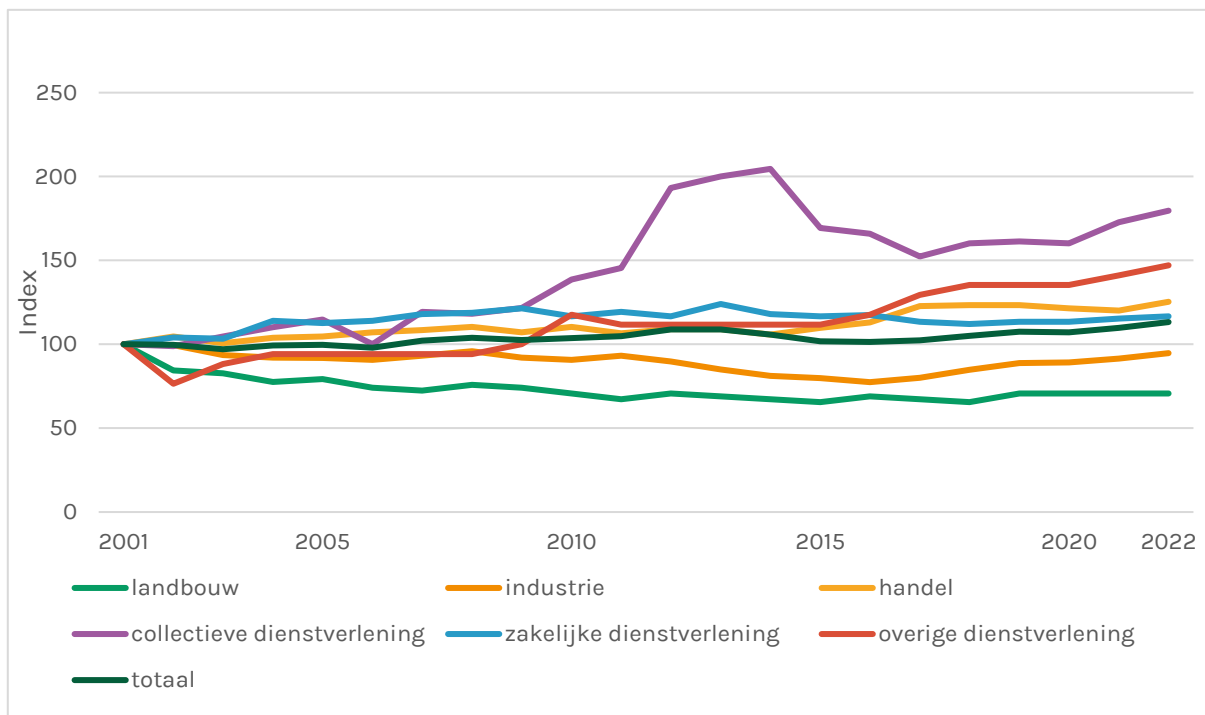
GRAFIEK 9 ONTWIKKELING WERKGELEGENHEID PER BEDRIJVENTERREIN 2010-2022 (2010 = 100)

Ontwikkeling van de sectoren

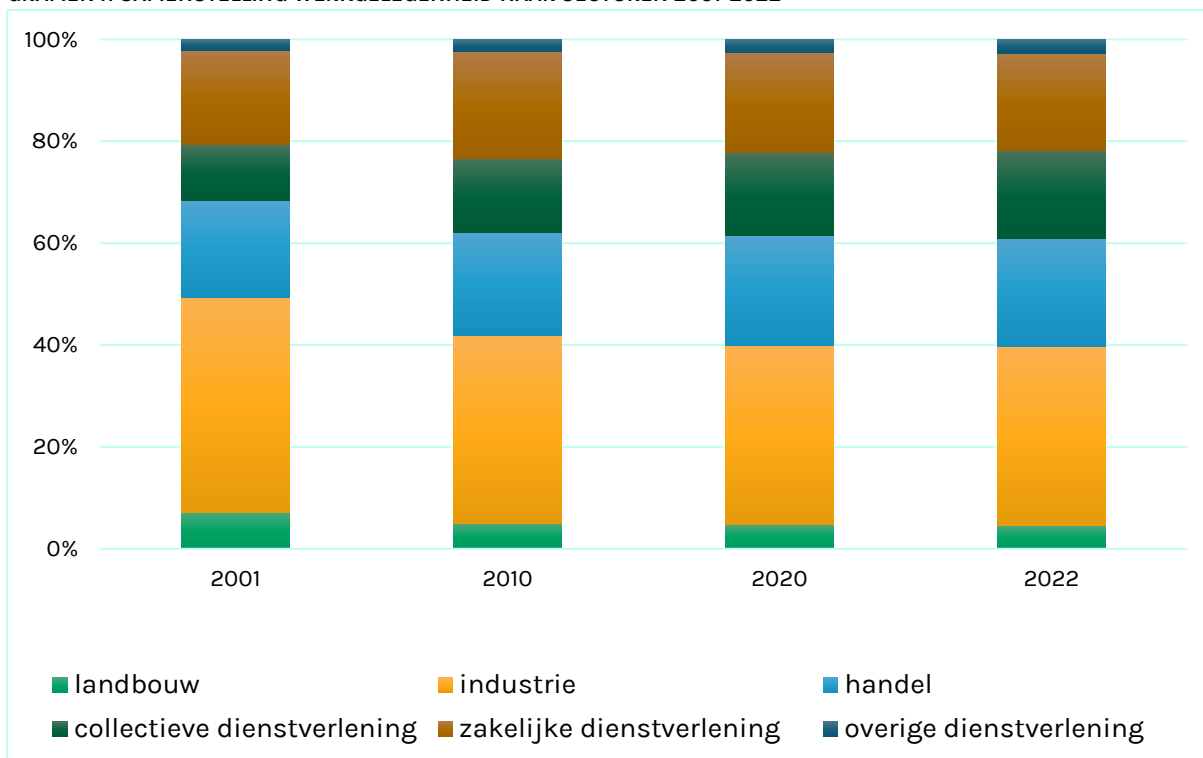
De groei van de werkgelegenheid tussen 2001 en 2022 wordt volledig gedragen door de groei van de werkgelegenheid in de dienstensector en de handel. De werkgelegenheid in de industrie daalt licht, die in de landbouw fors (Grafiek 10).

GRAFIEK 10 ONTWIKKELING WERKGELEGENHEID NAAR SECTOREN 2001-2022 (2001=100)

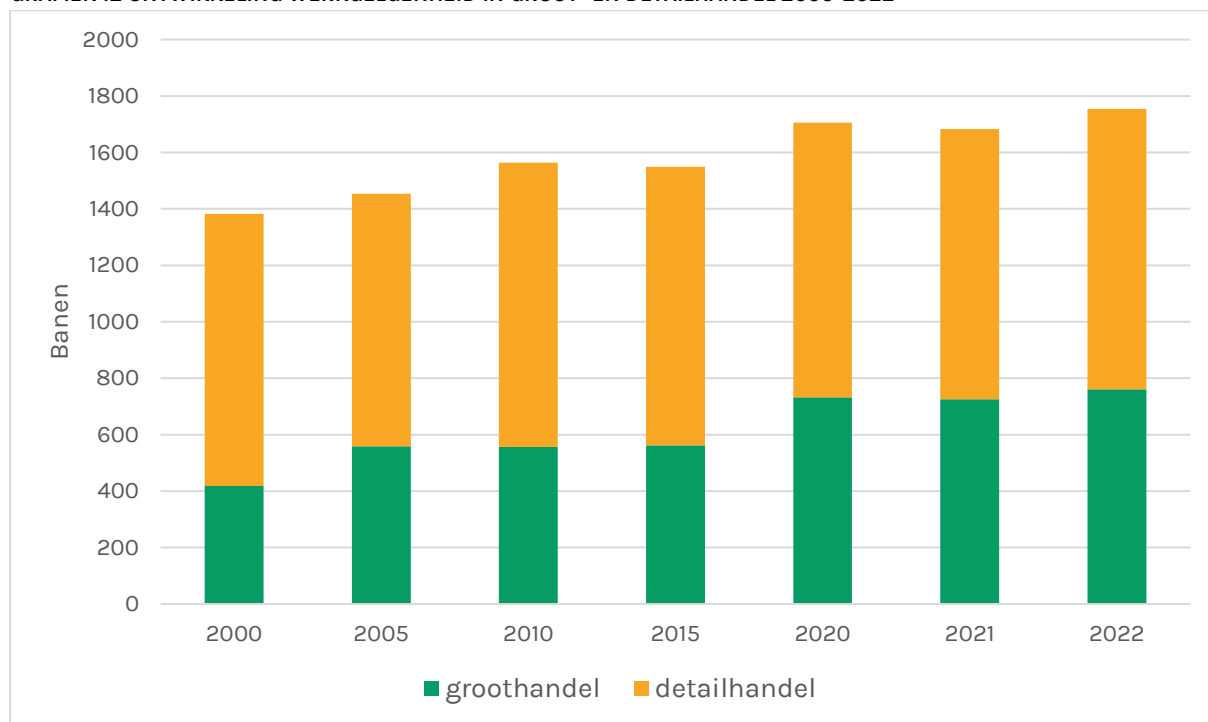
De periode 2001-2022 wordt gekenmerkt door een verdienstelijking van de Cranendonckse economie. Het aandeel van de dienstensectoren stijgt van 32% naar 39%. Ondanks een afname van de werkgelegenheid in de industrie heeft deze in 2022 nog steeds een aandeel van 35%. Het aandeel van de handel is gegroeid naar 21%, dat van de landbouw afgenomen van ruim 7% naar 4,4% (Grafiek 11).

GRAFIEK 11 SAMENSTELLING WERKGELEGENHEID NAAR SECTOREN 2001-2022

De groot- en detailhandel is een belangrijke sector voor Cranendonck. In 2022 was ruim 20% van de Cranendonckse werkgelegenheid geconcentreerd in deze sector. Daarbinnen neemt de detailhandel een kleine 60% van de werkgelegenheid voor haar rekening en de groothandel ruim 40%. Het belang van de groothandel is aanzienlijk toegenomen tussen 2000 en 2022. Een werkgelegenheids groei van bijna 90% (Grafiek 12).

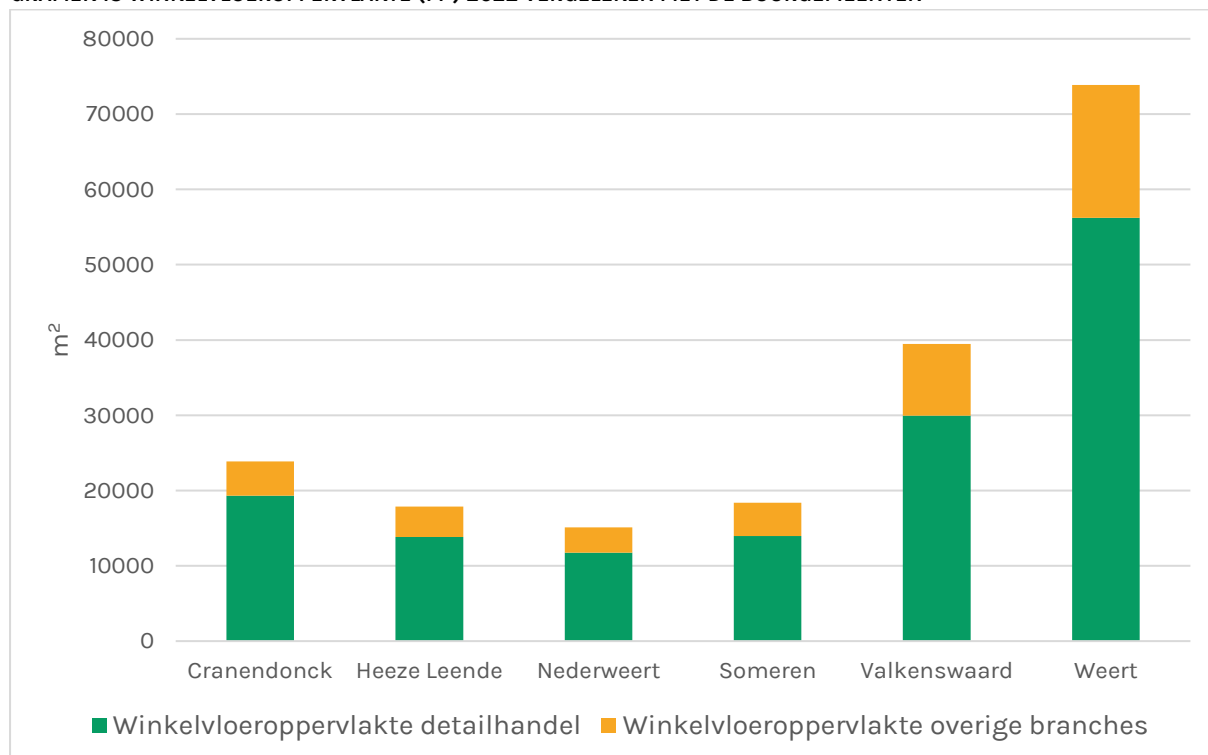
GRAFIEK 12 ONTWIKKELING WERKGELEGENHEID IN GROOT- EN DETAILHANDEL 2000-2022

Winkeloppervlakte en leegstand

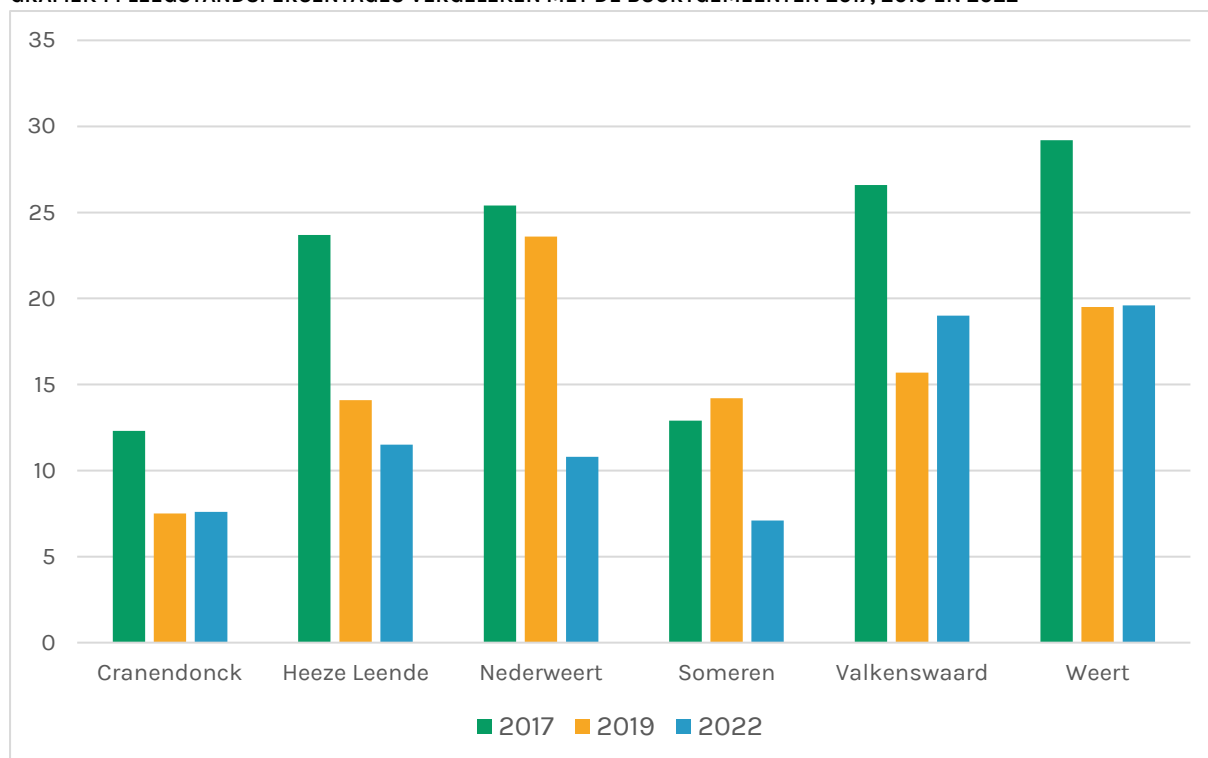
Cranendonck heeft van de buurgemeenten na Weert (uiteraard) en Valkenswaard in 2022 het grootste winkelvloeroppervlak (Grafiek 13).

GRAFIEK 13 WINKELVLOEROPPERVLAKTE (M²) 2022 VERGELEKEN MET DE BUURGEMEENTEN

Na Someren heeft Cranendonck het laagste leegstandspercentage (Grafiek 14).

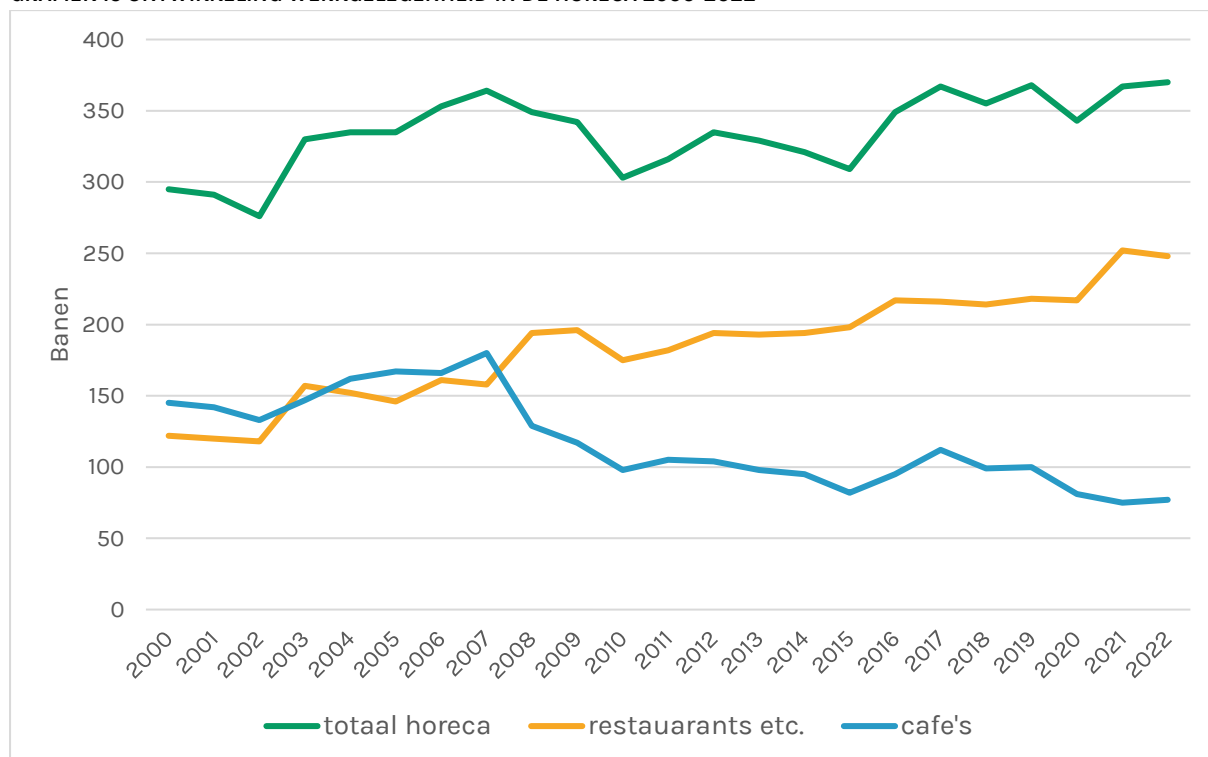
GRAFIEK 14 LEEGSTANDSPERCENTAGES VERGELEKEN MET DE BUURTGEMEENTEN 2017, 2019 EN 2022

Ontwikkeling horeca

Zo'n 4% van de werkgelegenheid bevindt zich in de horecasector. Tussen 2000 en 2022 is het verloop van de werkgelegenheid in horeca grillig te noemen. Ten opzichte van 2000 is de werkgelegenheid in deze sector met 75 banen toegenomen. Wat vooral opvalt is de afgenomen werkgelegenheid in cafés terwijl die van restaurants, cafetaria's etc. juist is gestegen (Grafiek 15).

GRAFIEK 15 ONTWIKKELING WERKGELEGENHEID IN DE HORECA 2000-2022

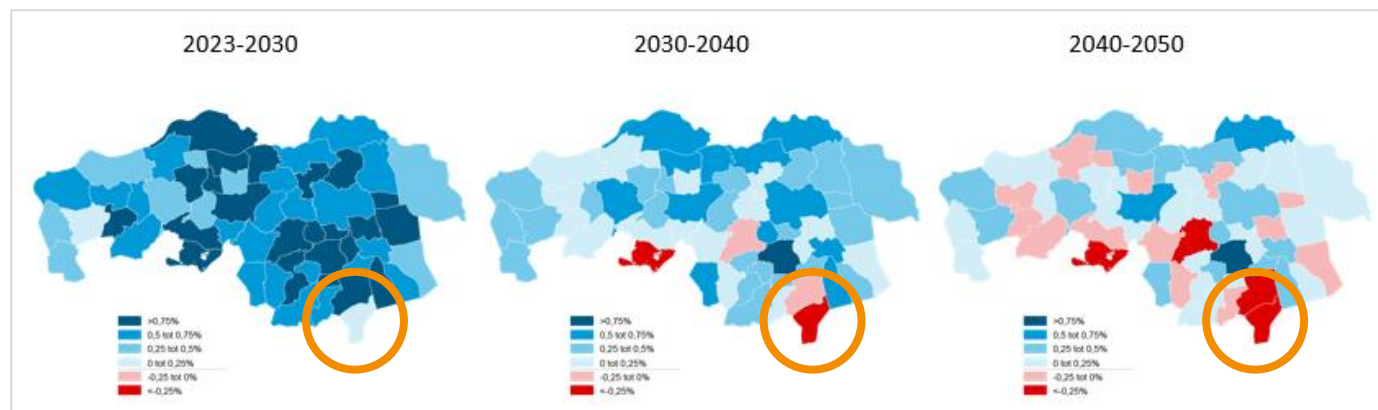

2.2 Cranendonck in de toekomst

Bevolkingsprognose

De provinciale bevolkingsprognose voor 2023-2050 laat zien dat Cranendonck de gemeente is met de geringste bevolkingsgroei tot 2030 en daarna tot 2040 een van de eerste gemeenten is met een daling van de bevolking. Een daling die zich daarna doorzet. Hierbij moet wel worden aangetekend dat de prognose geen rekening houdt met de regionale schaa sprong en daar bijhorende bevolkingsgroei in Zuidoost Brabant (Figuur 2).

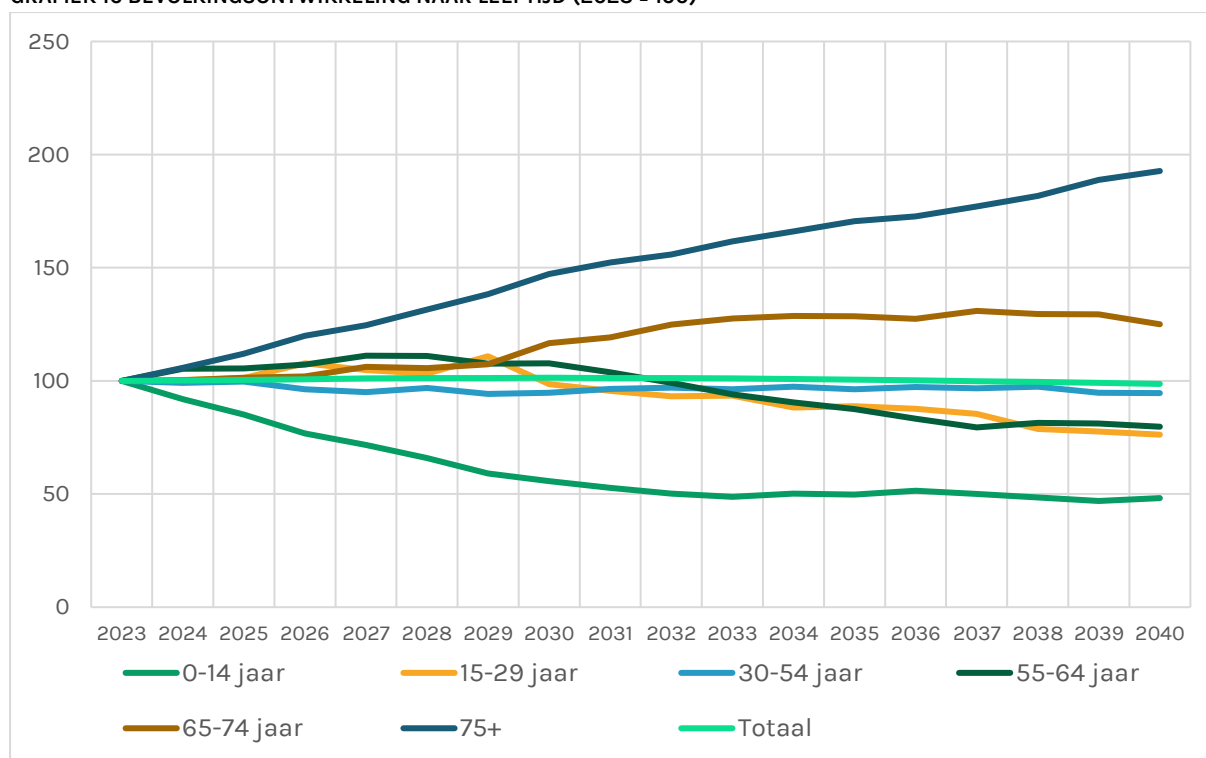
FIGUUR 2 BEVOLKINGSPROGRNOSE NOORD-BRABANT 2023-2030, 2030-2040 EN 2040-2050

Bevolkingssamenstelling

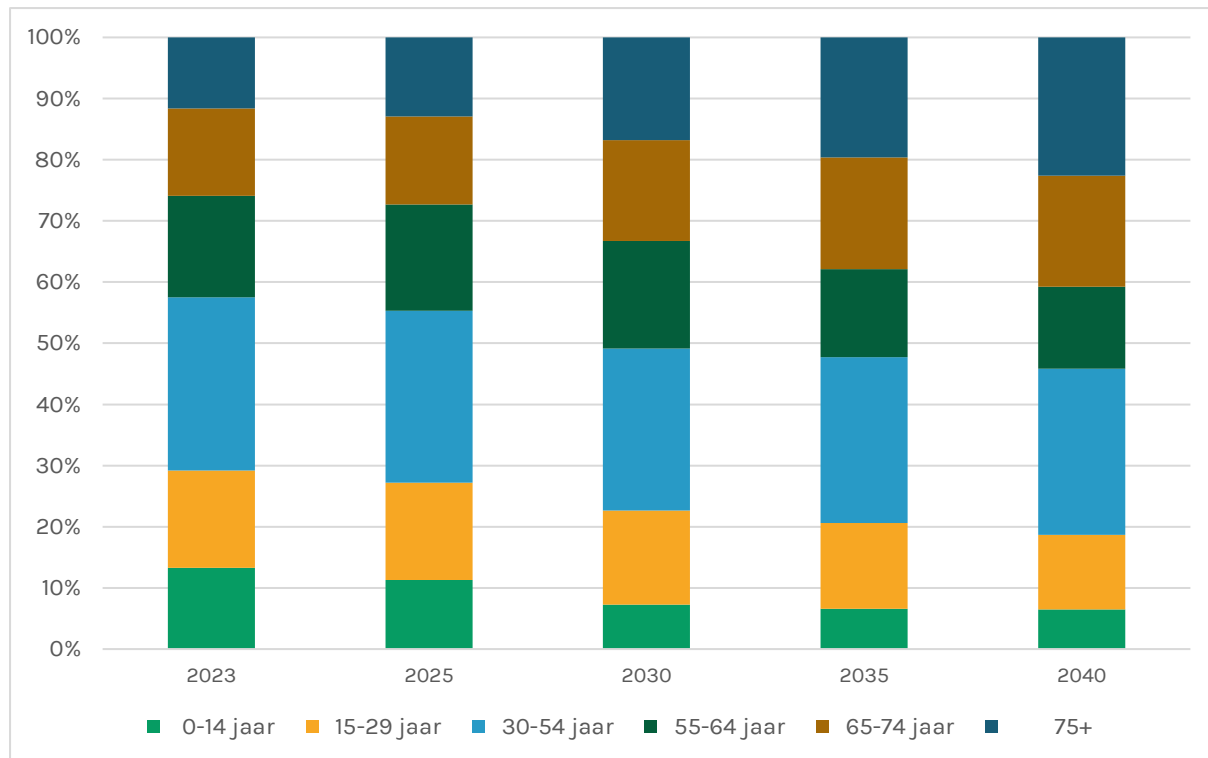
Tussen 2023 en 2040 neemt alleen de bevolking van 65 jaar en ouder in omvang toe. Dat geldt in het bijzonder voor de groep 75-plussers (dubbele vergrijzing), die bijna verdubbelt ten opzichte van 2023. De groep 0-14 jarigen halveert in deze periode (ontgroening) (Grafiek 16).

GRAFIEK 16 BEVOLKINGSONTWIKKELING NAAR LEEFTIJD (2023 = 100)

De sterke groei van de groep 65-plussers leidt ertoe dat deze leeftijdsgroep in 2040 ruim 40% van de Cranendonckse bevolking uitmaakt, 22% is zelfs ouder dan 75 jaar. Het aandeel van de 30-minners daalt van ongeveer 30% in 2023 naar 19% in 2040. In dat jaar is 6,5% van de bevolking jonger dan 15 jaar (Grafiek 17).

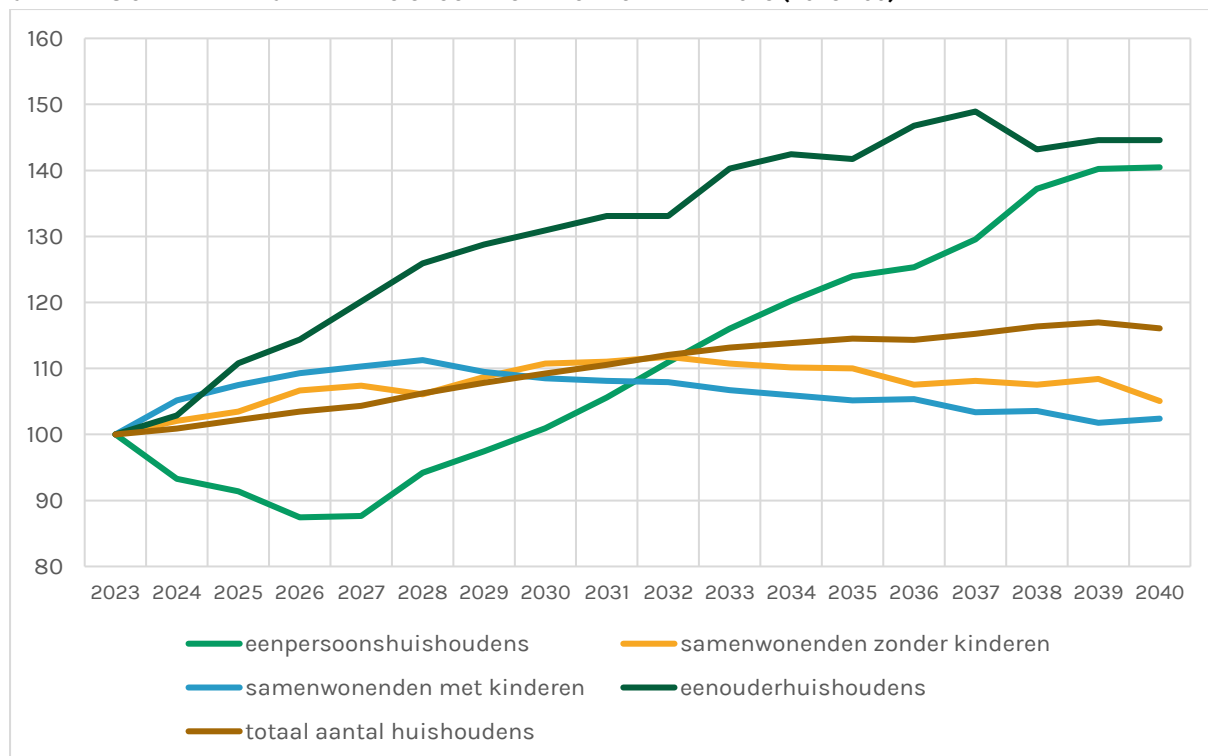
GRAFIEK 17 BEVOLKINGSSAMENSTELLING NAAR LEEFTIJD 2023-2040

Ontwikkeling huishoudens

Voor de woningbouwopgaven is de ontwikkeling van het aantal huishoudens relevant. Het totaal aantal huishoudens zal tot 2040 met zo'n 16% stijgen. Een stijging die volledig voor rekening komt van de stijging van het aantal eenpersoons- en eenouder huishoudens. Die stijgen met resp. 40% en 45%. Het aantal samenwonenden met en zonder kinderen groeit nauwelijks (Grafiek 18).

GRAFIEK 18 ONTWIKKELING AANTAL HUISHOUDENS TEN OPZICHTE VAN 2023 (2023=100)

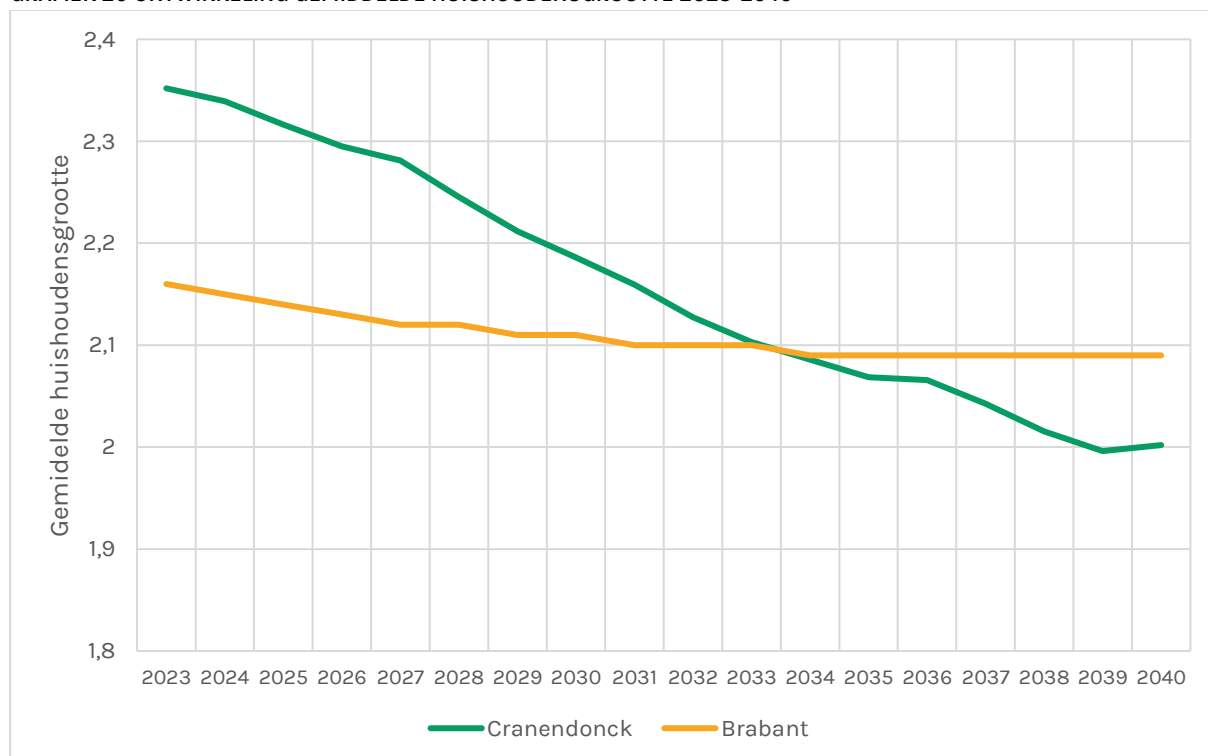
De verschillen in groei van de verschillende huishoudentypen leidt ertoe dat in 2040 bijna 30% van het aantal huishoudens in Cranendonck een éénpersoonshuishouden is en een kleine 10% een éénouderhuishouden. Het aandeel van de samenwonenden (met en zonder kinderen) daalt naar 60%. In 2023 ligt dit aandeel nog op ruim 68% (Grafiek 19).

GRAFIEK 19 VERANDERENDE HUISHOUDENSSAMENSTELLING 2023-2040

De verwachting is dat de gemiddelde huishoudensgrootte in Cranendonck aanzienlijk gaat dalen. Van een gemiddelde huishoudensgrootte van 2,35 personen in 2023 naar 2,0 in 2040. Duidelijk is dat deze daling aanzienlijk sterker is dan in Brabant (Grafiek 20).

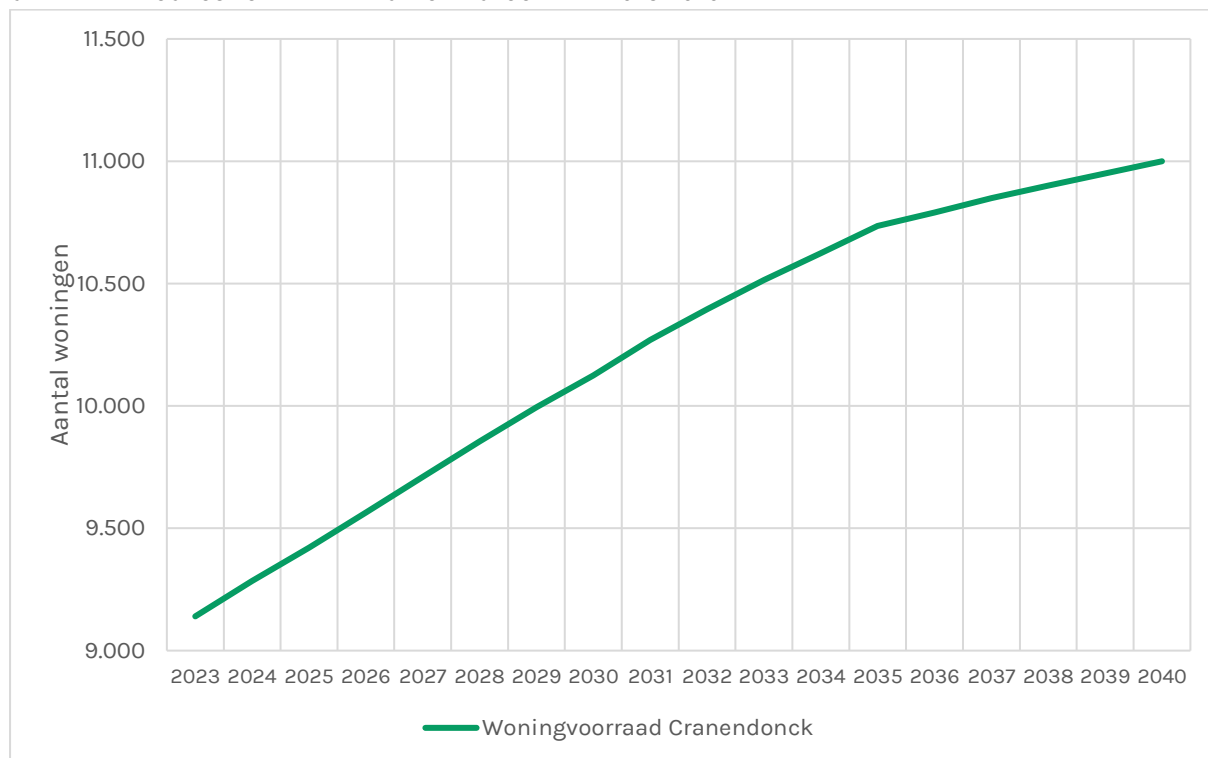
GRAFIEK 20 ONTWIKKELING GEMIDDELDE HUISHOUDENSGROOTTE 2023-2040

Ontwikkeling woningvoorraad

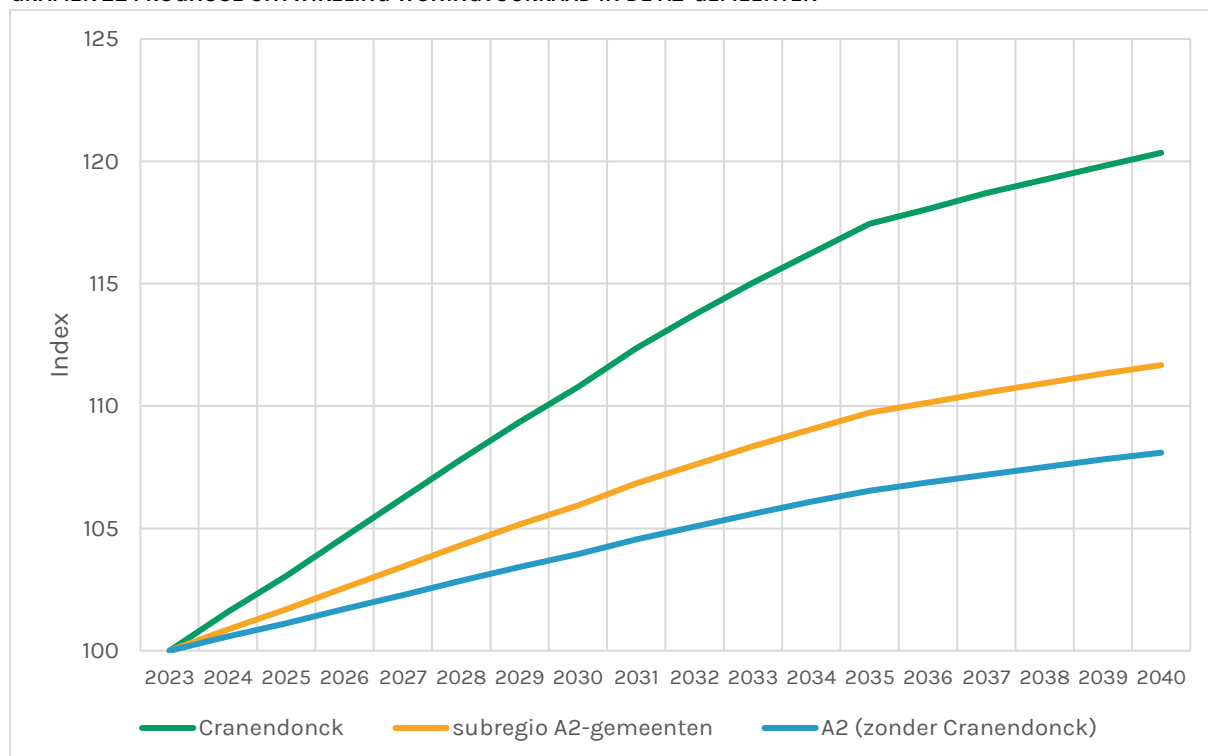
De woningvoorraad groeit tussen 2023 en 2040 in de provinciale prognose (zonder schaa sprong) met zo'n 20% (=ruim 1800 woningen). Dat is gemiddeld 110 woningen per jaar. Ter vergelijking in de periode 2000-2023 groeide de woningvoorraad jaarlijks gemiddeld met 50 woningen (Grafiek 21).

GRAFIEK 21 PROGNOSE ONTWIKKELING WONINGVOORRAAD 2023-2040

De groei van de woningvoorraad zal volgens de provinciale woningbouwprognose in Cranendonck veel sterker zijn dan in de andere A2 gemeenten. Waar de woningvoorraad in Cranendonck met zo'n 20% groeit, groeit deze in Valkenswaard en Heeze-Leende met 8% (Grafiek 22).

GRAFIEK 22 PROGNOSE ONTWIKKELING WONINGVOORRAAD IN DE A2-GEMEENTEN

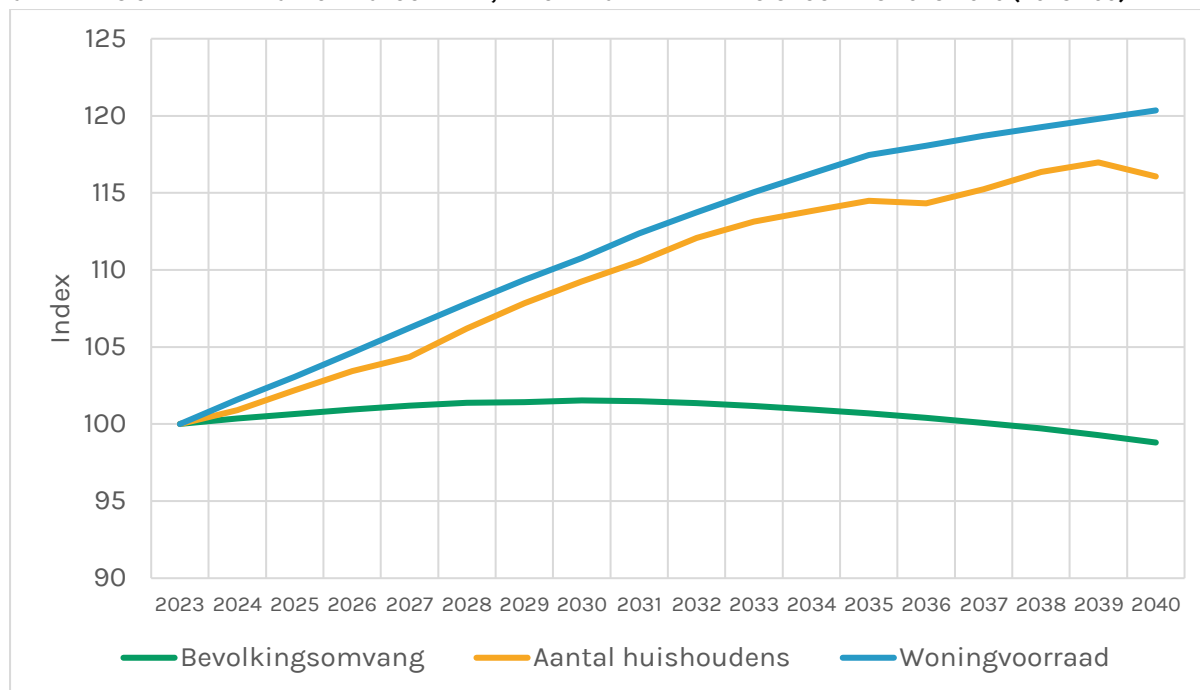

Ontwikkeling woningvoorraad, bevolking en aantal huishoudens

In de provinciale prognose over de ontwikkeling van de woningvoorraad, bevolking en het aantal huishoudens wordt er vanuit gegaan dat de huishoudensontwikkeling en de woningvoorraad gelijke tred houden (Grafiek 23).

Dit betekent dat de groei van de woningvoorraad geen of zeer weinig ruimte biedt voor de groei van de bevolking. Immers de groei van het aantal huishoudens is vooral het gevolg van een sterke groei van het aantal éénpersoons en éénouder huishoudens. De sterke groei van deze huishoudentypen hangt samen met de sterke vergrijzing van de Cranendonckse bevolking en het toegenomen aantal scheidingen.

GRAFIEK 23 ONTWIKKELING WONINGVOORRAAD, BEVOLKING EN AANTAL HUISHOUDENS 2023-2040 (2023=100)

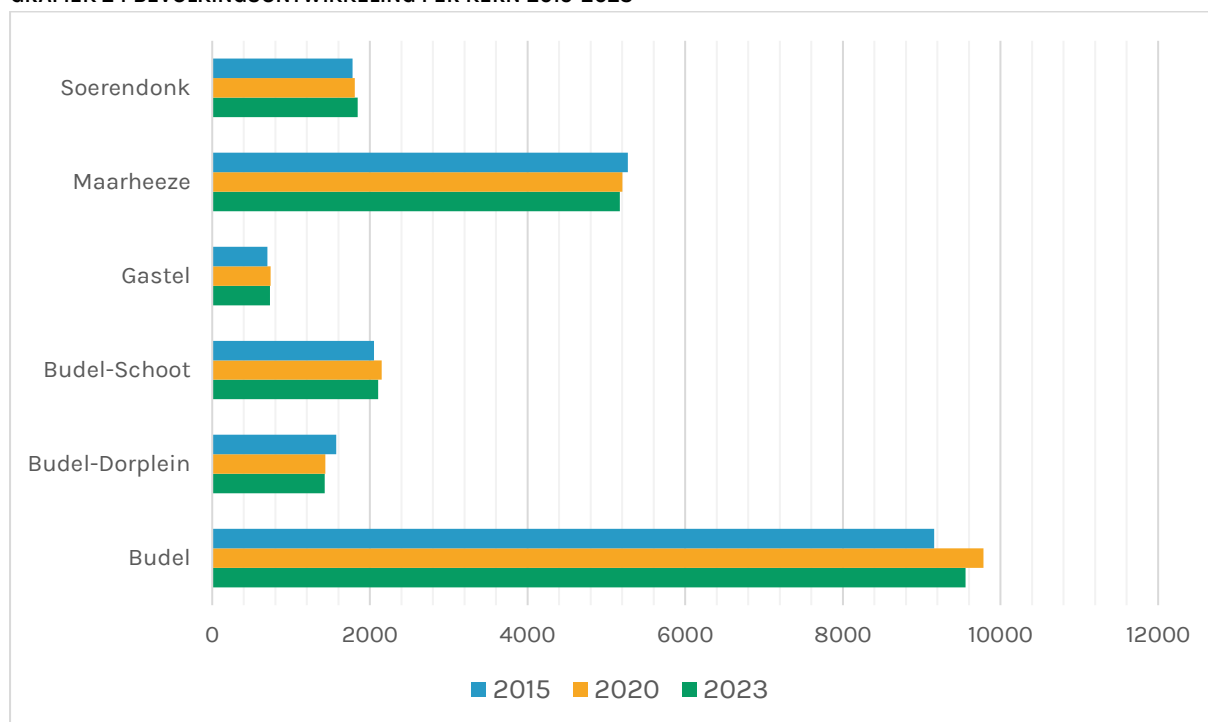

2.3 Kernen

Bevolkingsontwikkeling

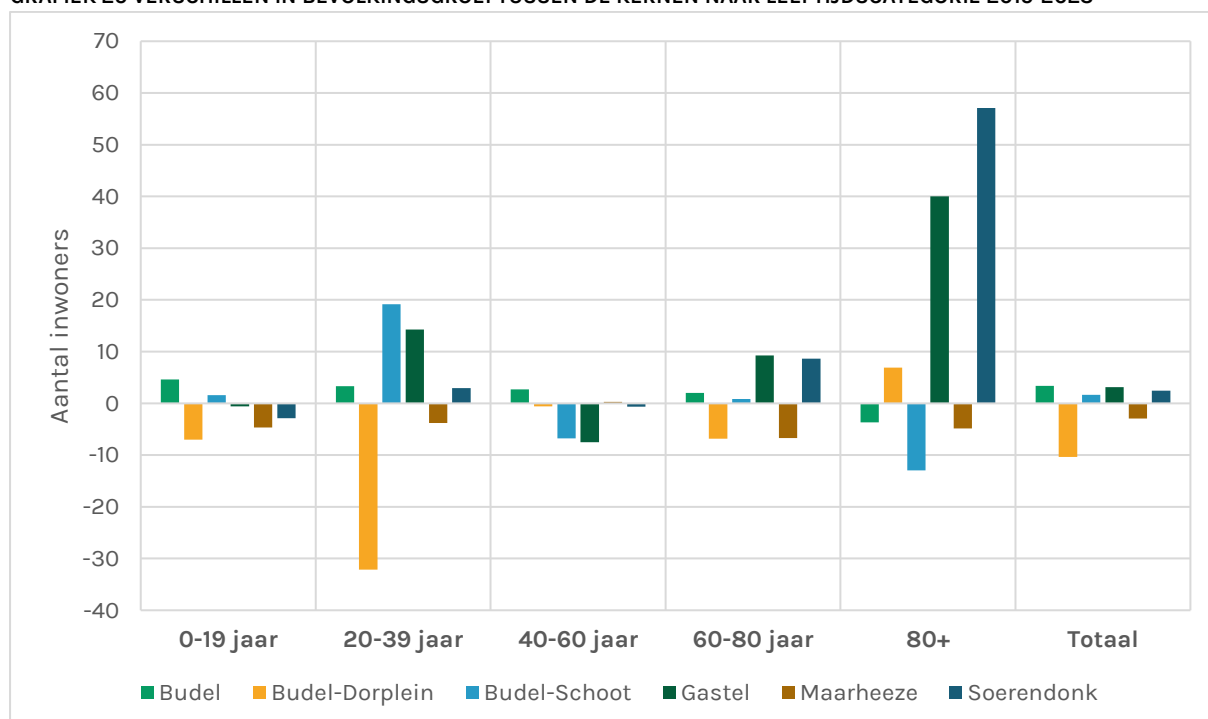
De bevolking in Budel-Dorplein is tussen 2015 en 2023 afgenomen. Ook in Maarheeze is er daling, zij het een lichte. In de andere kernen is de bevolking (zeer) licht gestegen (Grafiek 24).

GRAFIEK 24 BEVOLKINGSONTWIKKELING PER KERN 2015-2023

In alle kernen daalt de groep 0-19 jaar. Deze daling is het sterkst in Budel Dorplein en Maarheeze. Ook de groep 20-39 jarigen daalt fors in Budel-Dorplein. Ook in Maarheeze neemt deze groep af, zij het dat er sprake is van een lichte daling. In de andere kernen groeit deze groep. In alle kernen met uitzondering van Budel neemt de groep 40-60 jaar af. De vergrijzing vindt met name plaats in Gastel en Soerendonk. In deze kernen groeit de omvang van de groep 60-plussers sterk. In de andere kernen groeit deze groep niet of neemt zelfs licht af (Grafiek 25).

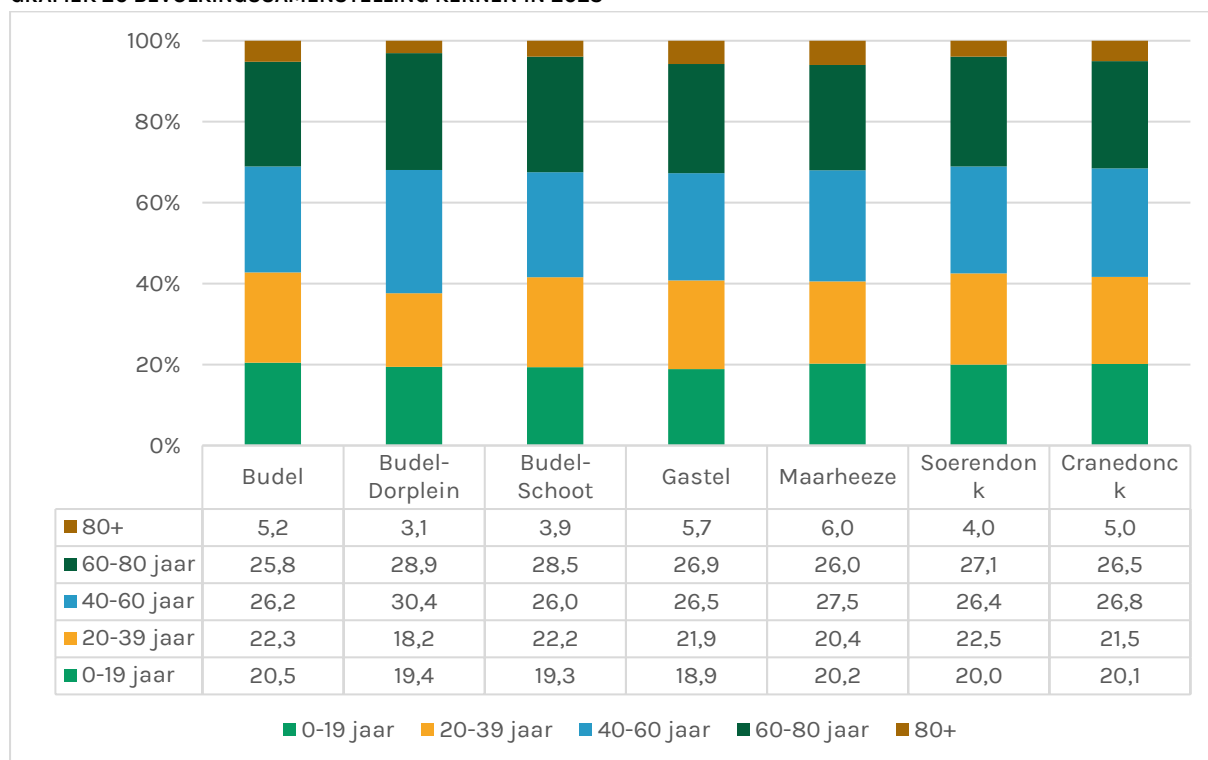
GRAFIEK 25 VERSCHILLEN IN BEVOLKINGSGROEI TUSSEN DE KERNEN NAAR LEEFTIJDSCATEGORIE 2015-2023

Bevolkingssamenstelling

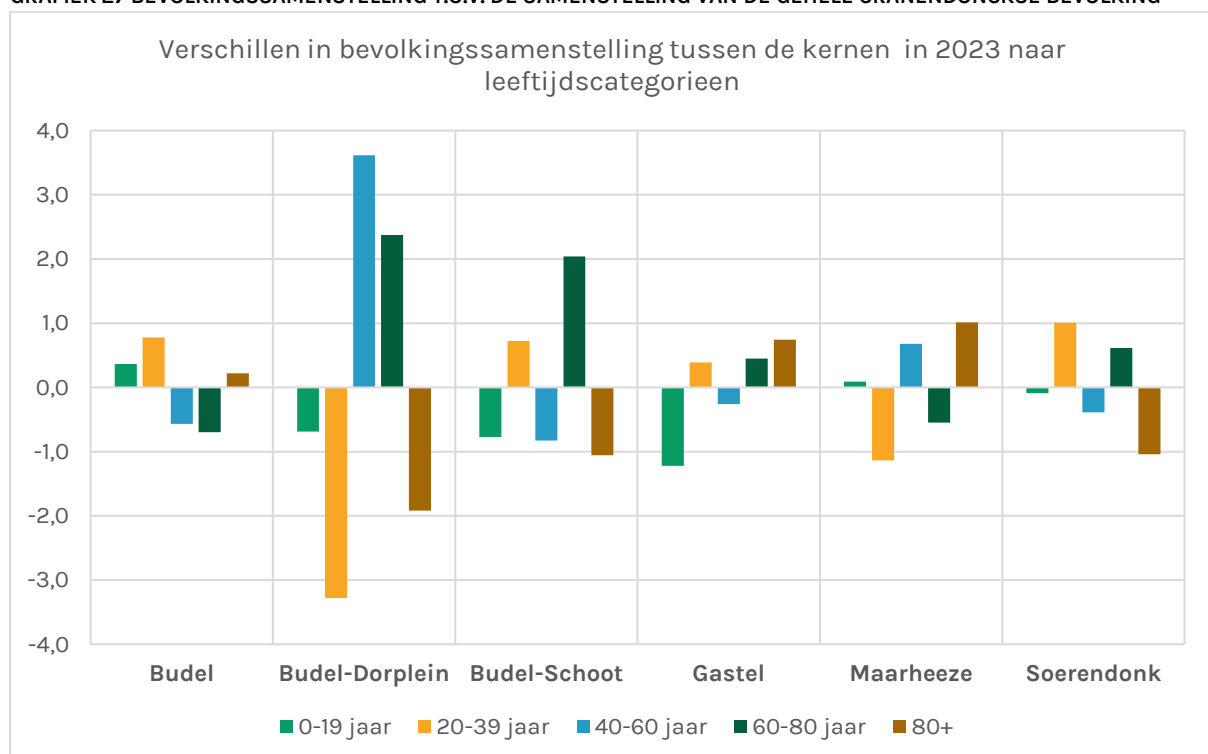
De verschillen tussen de kernen zijn gering. Maarheeze en Gastel hebben relatief de meeste 60-plussers, Budel de meeste 0-19 jarigen (Grafiek 26).

GRAFIEK 26 BEVOLKINGSSAMENSTELLING KERNEN IN 2023

Bij een (procentuele) vergelijking van de bevolkingssamenstelling per kern ten opzichte van de samenstelling van de gehele Cranendonckse bevolking ontstaat onderstaande grafiek. De bevolkingssamenstelling van Budel-Dorplein wijkt het meest af van het Cranendoncks gemiddelde. Zo zijn er in Budel-Dorplein relatief meer inwoners in de leeftijdsgroepen 40-60 en 60-80 en minder in de groep 20-39 en 80+ (Grafiek 27).

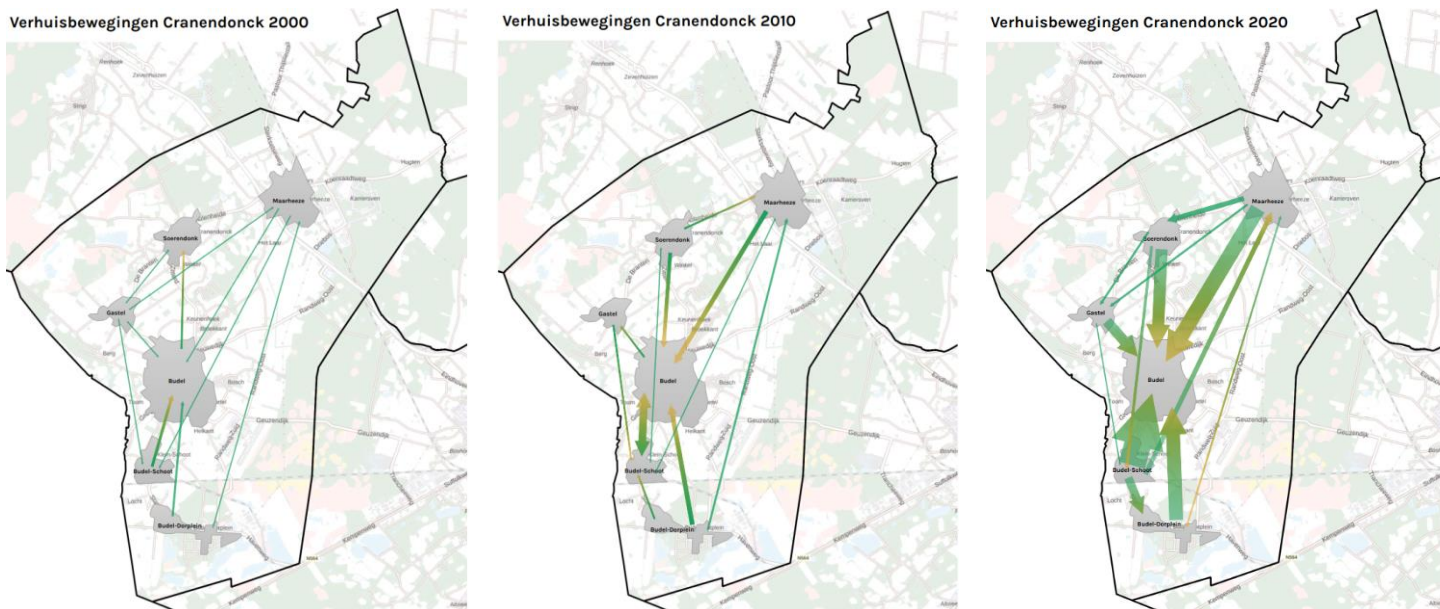
GRAFIEK 27 BEVOLKINGSSAMENSTELLING T.O.V. DE SAMENSTELLING VAN DE GEHELE CRANENDONCKSE BEVOLKING

Verhuisbewegingen tussen de kernen

Op onderstaande afbeeldingen is in kaart gebracht wat de verhuisbewegingen tussen de zes dorpskernen in Cranendonck zijn. Dit is gedaan voor de jaren 2000, 2010 en 2020 (Figuur 3). De interne dynamiek, de verhuisbewegingen tussen de kernen, is in de loop van de tijd toegenomen. Er is relatief minder oriëntatie vanuit Maarheeze op de andere kernen. Dat geldt ook omgedraaid. Budel 'profiteert' van de interne dynamiek. Dit lijkt samen te hangen met het feit dat er in Budel relatief meer bouw van nieuwe woningen heeft plaatsgevonden.

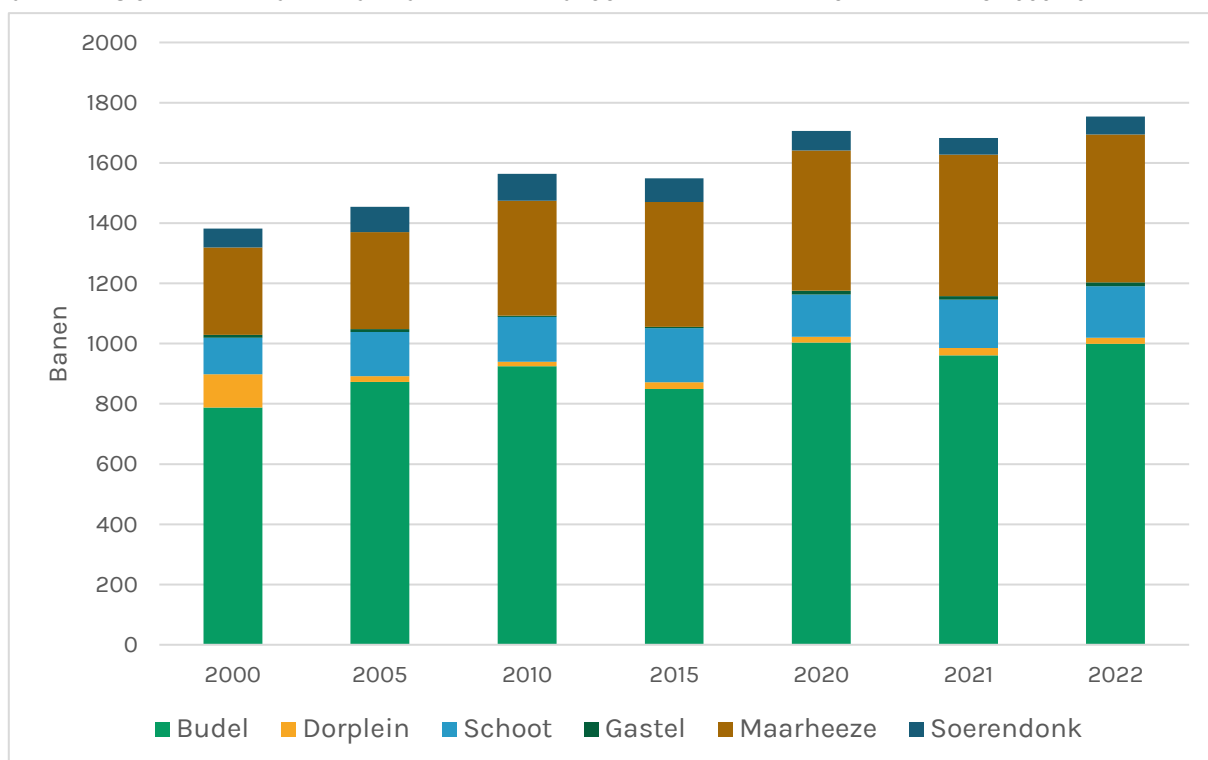
FIGUUR 3 INTERNE VERHUISBWEGINGEN CRANENDONCK

Ontwikkeling werkgelegenheid in de kernen

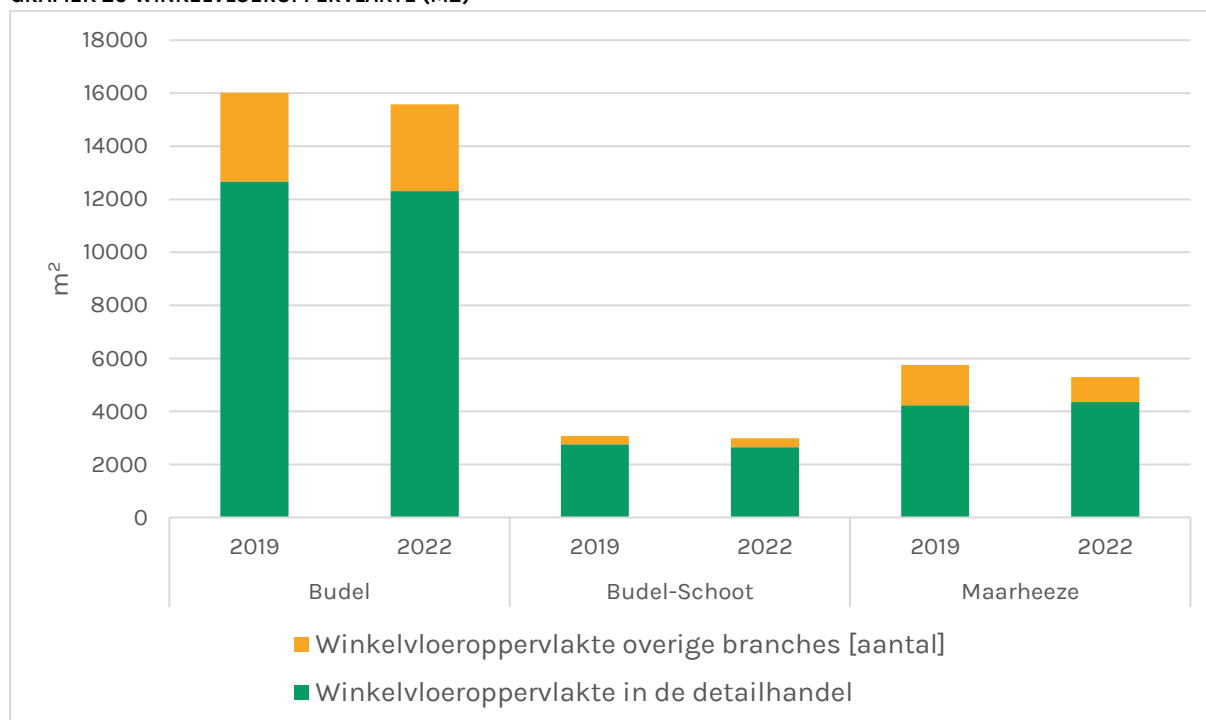
Bijna 60% van de werkgelegenheid in de handel bevindt zich in 2022 in Budel, ruim een kwart in Maarheeze en 10% in Budel-Schoot. Het aandeel van Maarheeze is in de tijd toegenomen. In 2000 was dit nog 20% (Grafiek 28).

GRAFIEK 28 ONTWIKKELING WERKGELEGENHEID IN DE GROOT- EN DETAILHANDEL OP KERNNIVEAU 2000-2022

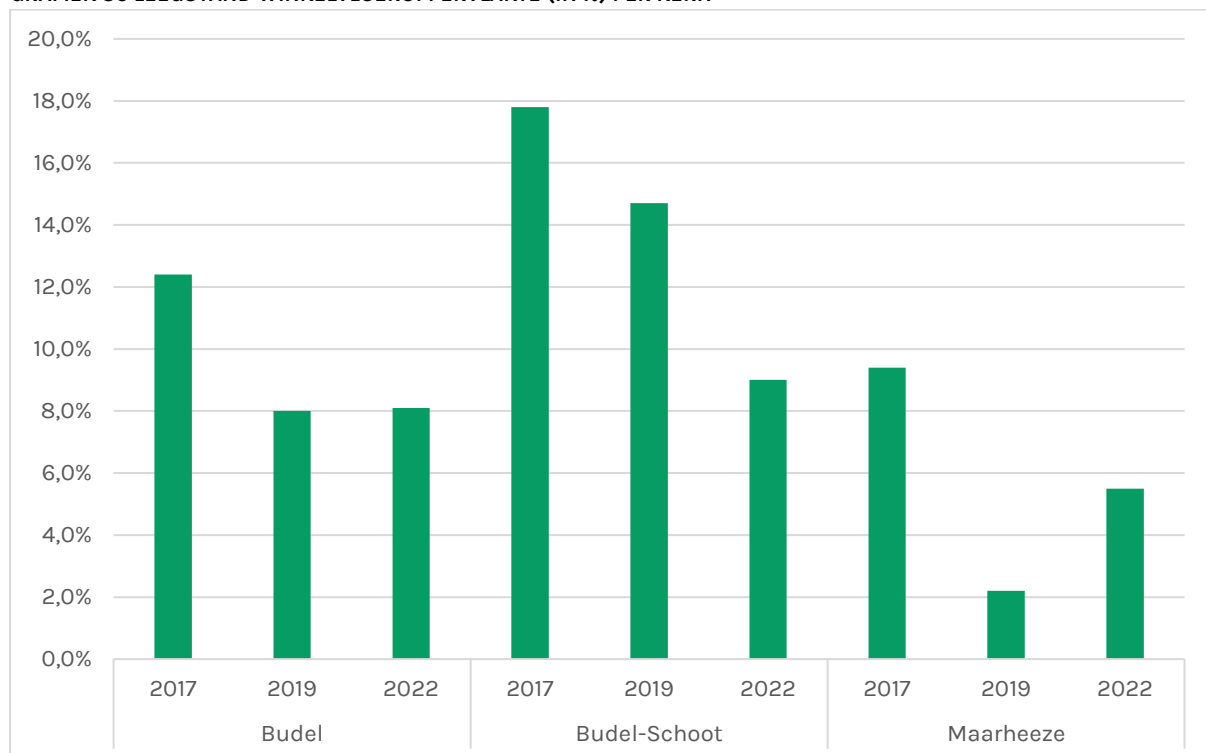
Budel, Maarheeze en Schoot zijn de kernen met de meeste werkgelegenheid in de 'winkel'sector en met de meeste winkelvloeroppervlakte. Tweederde daarvan is in 2022 te vinden in Budel. 22% in Maarheeze en 12% in Budel-Schoot (Grafiek 29).

GRAFIEK 29 WINKELVLOEROPPERVLAKTE (M2)

Ongeveer 9% van het winkelvloeroppervlak in Budel-Schoot staat in 2022 leeg. In 2017 was dit nog bijna 18%. In Budel staat in 2022 8% leeg, in Maarheeze nog geen 6% (Grafiek 30).

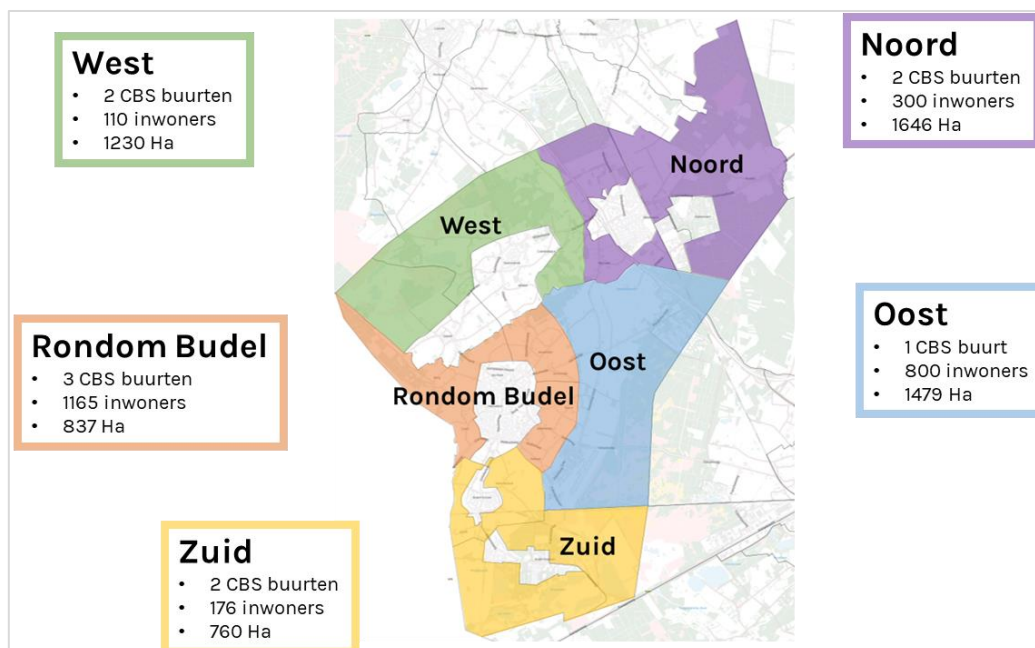
GRAFIEK 30 LEEGSTAND WINKELVLOEROPPERVLAKTE (IN %) PER KERN

2.4 Buitengebied

In het buitengebied van Cranendonck wonen ruim 2500 mensen, dat is zo'n 12% van de totale bevolking. Op onderstaand figuur is de indeling van het buitengebied op kaart weergegeven (Figuur 4).

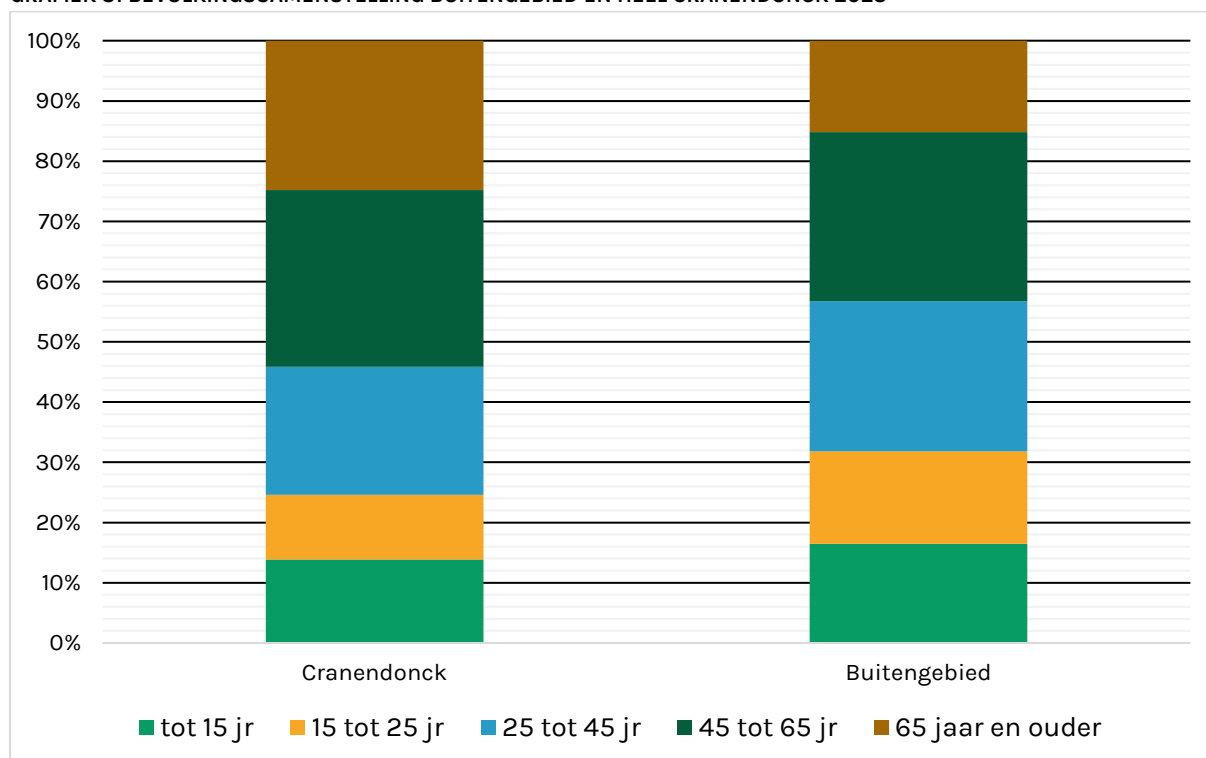
FIGUUR 4 BUITENGEBIED CRANENDONCK

De bevolking van het buitengebied is jonger dan die van de kernen. In het buitengebied is 14% ouder dan 65 jaar en bijna 30% jonger dan 25 jaar. In Cranendonck liggen deze aandelen op resp. 25% en 25%.

In het zuiden wonen meer oudere mensen en is er (daarmee samenhangend) meer sprake van eenzaamheid. Rondom Soerendonck en Gastel is bijna de helft van de bevolking jonger dan 45 jaar. In het noorden wonen dan juist weer relatief veel 45 tot 65 jarigen (Grafiek 31).

GRAFIEK 31 BEVOLKINGSSAMENSTELLING BUITENGEBIED EN HEEL CRANENDONCK 2023

3. Foto van Cranendonck

De foto van Cranendonck vormt een op cijfers gebaseerde basis van wat Cranendonck anno 2023 is. Op gestructureerde wijze en met het gebruik van openbaar beschikbare cijfers is inzichtelijk gemaakt waar we als Cranendonck in uitblinken en waar onze verbeterkansen liggen. In dit hoofdstuk kijken we naar Cranendonck als geheel.

3.1 Informatie over de werkwijze

Onderzoeksbureau 'PON-Telos' heeft een duurzaamheidsbenchmark ontwikkeld om inzicht te geven op de duurzame ontwikkeling van een gemeente. Het gaat hierbij om een ontwikkeling die voorziet in de behoefte van de huidige generatie, zonder het vermogen van toekomstige generaties in gevaar te brengen om in hun eigen behoeften te voorzien.

Deze duurzaamheidsbenchmark maakt gebruik van cijfers uit openbare bronnen, zoals onder andere het CBS en de GGD. In totaal zijn 140 indicatoren gebruikt. Op basis van wettelijke normen, regionale vergelijkingen en vergelijkingen in de tijd zijn normeringen voor deze cijfers geformuleerd. Dit alles geeft inzicht in wat de krachten van en zorgen voor Cranendonck zijn.

De foto van Cranendonck is verdeeld in 3 thema's, namelijk sociaal cultureel, ecologie en economie. Deze overkoepelende thema's, of kapitalen zoals PON-Telos het noemt, zijn op hun beurt weer onderverdeeld in een aantal onderwerpen (voorraden in de terminologie van PON-Telos), die vaak nauw aansluiten bij de gemeentelijke beleidspraktijk. Voor ieder van deze onderwerpen zijn indicatoren gedefinieerd die iets zeggen over hoe goed het met dat onderwerp gaat. Om dat te kunnen doen zijn voor ieder onderwerp lange termijn beleidsdoelen en ambities geformuleerd. De indicatoren laten zien of de gemeente erin slaagt die doelen te realiseren.

Sociaal-cultureel	Ecologie	Economie
Maatschappelijke participatie	Bodem	Arbeid
Politieke participatie	Lucht	Ruimtelijke vestigingsvoorwaarden
Economische participatie	Water	Concurrentievermogen
Kunst, cultuur en vrijetijdsvoorzieningen	Externe veiligheid en hinder	Infrastructuur & bereikbaarheid
Gezondheidszorg	Natuur en landschap	Kennis
Gezonde leefstijl	Energie	
Veiligheid	Afval en grondstoffen	
Onderwijs		
Woonomgeving		
Wonen		

In dit hoofdstuk wordt niet alleen de foto van Cranendonck in kaart gebracht. We vergelijken Cranendonck ook met andere gemeenten. We maken hierbij onderscheid tussen gemeenten die op Cranendonck lijken en onze buurgemeenten.

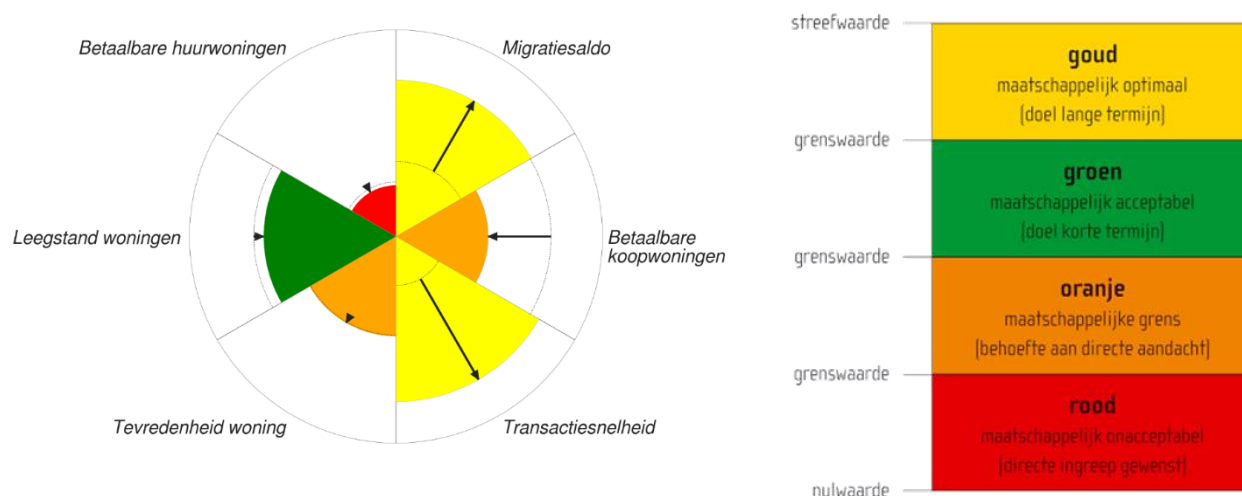
Beeldtaal

In dit hoofdstuk zijn twee verschillende figuren gebruikt. Hieronder volgt een korte uitleg over de informatie die in deze figuren is weergegeven.

Figuur 5 is weergegeven als een taartpunt en geeft inzicht in de cijfers achter elk onderwerp (voorraad, in de terminologie van PON-Telos). Het onderwerp wonen bestaat bijvoorbeeld uit cijfers op het gebied van migratiesaldo, betaalbare koopwoningen, transactiesnelheid, tevredenheid woning, leegstand woningen en betaalbare huurwoningen.

De taartpunten in dit figuur zijn verschillend van kleur om inzicht te geven in mate waarin aan de normen wordt voldaan. Hierbij is rood een slechte score en geel (goud) een optimale score. Daarnaast geldt ook bij dit figuur dat hoe verder het figuur gevuld is, hoe beter de score. Tot slot staan in dit soort figuren ook pijlen. De richting van deze pijl laat zien of een verbetering (pijl naar buiten) of verslechtering (pijl naar binnen) heeft plaatsgevonden ten opzichte van eerdere jaren.

FIGUUR 5 TAARTPUNTEN

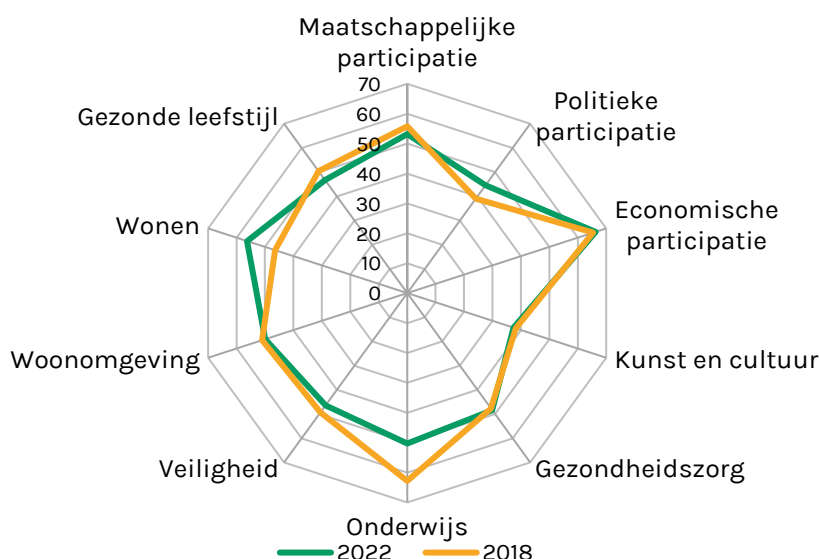

Figuur 6 is vormgegeven als een radar en wordt gebruikt om per thema inzicht te geven in de scores op elk onderwerp. De groene lijn geeft de score per onderwerp uit 2022 weer. De oranje lijn laat zien wat de score in 2018 was op hetzelfde onderwerp. De score per onderwerp is berekend door de scores van de afzonderlijke indicatoren die bij dat onderwerp horen (gewogen) bij elkaar op te tellen.

Hoe verder de lijnen naar buiten staan, hoe beter de score op dit onderwerp. In dit geval is de score op Economische participatie erg goed, want de lijnen staan hier ver naar buiten.

Met dit figuur is in één oogopslag inzichtelijk op welke onderwerpen binnen het thema goed of slecht gescoord is. Daarnaast is zichtbaar op welke onderwerpen een verbetering of verslechtering plaatsvindt.

FIGUUR 6 RADAR

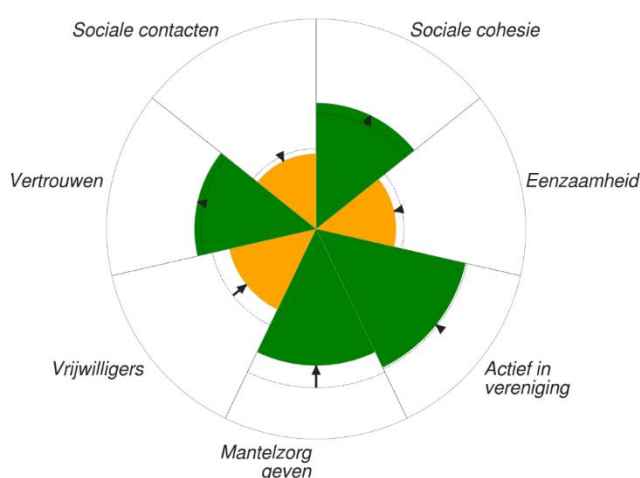

3.2 Sociaal cultureel kapitaal

Voor een sociaal en cultureel duurzame samenleving wordt het principe van sociale rechtvaardigheid ingevuld met gelijke kansen, vrijheid, brede toegankelijkheid van voorzieningen en veiligheid. Maatschappelijke participatie verwijst naar sociale, politieke en economische participatie van burgers. Die zowel rechten als plichten hebben. Via sociale netwerken hebben mensen toegang tot hulpbronnen welke ze individueel niet kunnen bereiken. Verbondenheid in zowel eigen kring als verbondenheid tussen gemeenschappen is van belang voor het creëren van vertrouwen en een optimale toegang tot hulpbronnen.

Maatschappelijke participatie

Mensen ontwikkelen zich door te participeren in netwerken. Daardoor krijgen ze toegang tot hulpbronnen die ze individueel niet zouden kunnen bereiken. Dat kunnen netwerken zijn binnen kleine, min of meer gesloten eenheden (familie, klas, voetbalclub), maar ook grotere en meer open netwerken. Participatie in sociale netwerken is van belang voor het welzijn van mensen, maar ook voor economische productiviteit en groei.

Doelen

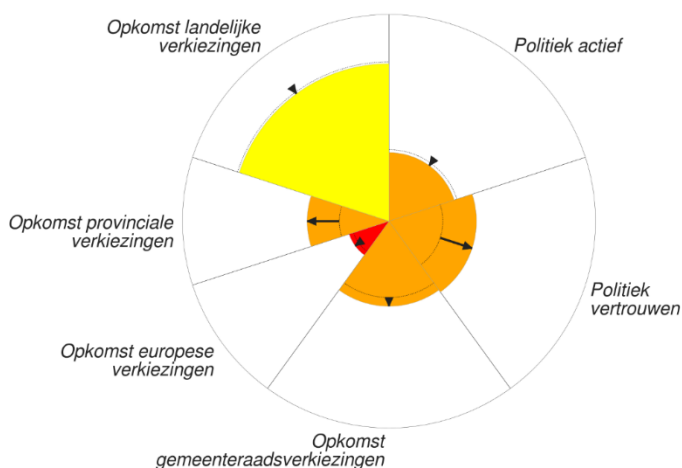
- Iedereen participeert in de samenleving via onderling verbonden netwerken.
- Burgers zijn betrokken bij de samenleving
- Iedereen heeft het recht om zijn eigen identiteit en diversiteit te koesteren en uit te dragen, in woord en gedrag, zolang dit anderen niet beperkt om hetzelfde te doen

Cranendonck

De maatschappelijke participatie is van voldoende niveau, zeker ook wanneer we Cranendonck vergelijken met andere (buur)gemeenten. Ze staat wel onder druk als we kijken naar de resultaten over de periode 2018-2022, al treedt er in 2022 wel herstel in. De terugval lijkt samen te hangen met de coronapandemie. Over periode 2018-2022 is er sprake van een afnemend aantal vrijwilligers, vermindering van het aantal mantelzorg gevenden, toenemende eenzaamheid en afnemend aantal sociale contacten.

Politieke participatie

Burgers participeren op verschillende manieren in de samenleving: sociaal, economisch, maar ook politiek. Politieke participatie draait om de mate waarin burgers betrokken zijn bij de besluitvorming die hen zelf als individu en de samenleving als geheel aangaat. Interesse in of betrokkenheid bij politieke processen is een voorwaarde om zeggenschap te kunnen hebben in politieke besluitvorming. Daarin speelt het vertrouwen dat de burger heeft in de politiek (met name de Tweede Kamer) een belangrijke rol.

Doelen

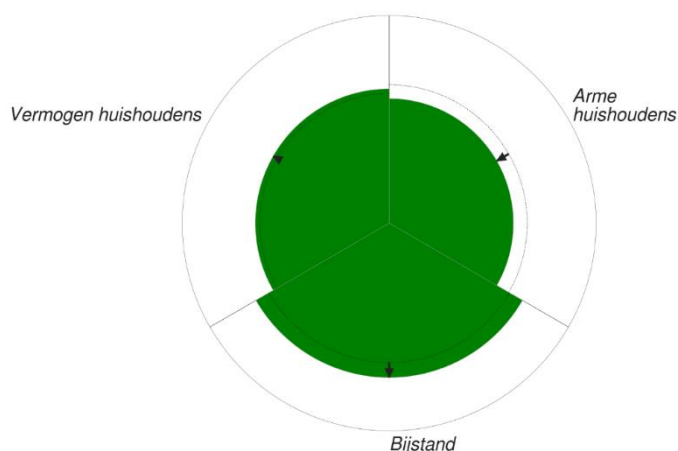
- Elke burger heeft zeggenschap in politieke besluitvorming die hem of haar en de samenleving en haar toekomst aangaat en maakt daar ook gebruik van
- De burger heeft vertrouwen in de politiek en haar instituties

Cranendonck

De politieke participatie is laag in Cranendonck, zeker als Cranendonck vergeleken wordt met vergelijkbare andere typen gemeenten zoals kleine, groene en voormalige industriegemeenten. De resultaten passen wel in het regionale beeld. Ook de Brabantse en Limburgse buurgemeenten kennen een lage politieke participatie. Wel zijn de resultaten verbeterd in de tijd.

Economische participatie

Het hebben van werk vormt een van de belangrijkste ordende principes in onze Westerse samenleving. Het biedt de mogelijkheid om inkomen te verwerven, draagt bij aan de behoefte om zich te ontwikkelen en biedt toegang tot sociale netwerken.

Doelen

- Burgers zijn in staat om zich economisch staande te houden
- Er leeft niemand beneden de armoedegrens
- Iedereen heeft gelijke rechten op economische hulpmiddelen en toegang tot basisvoorzieningen en eigendomsrechten

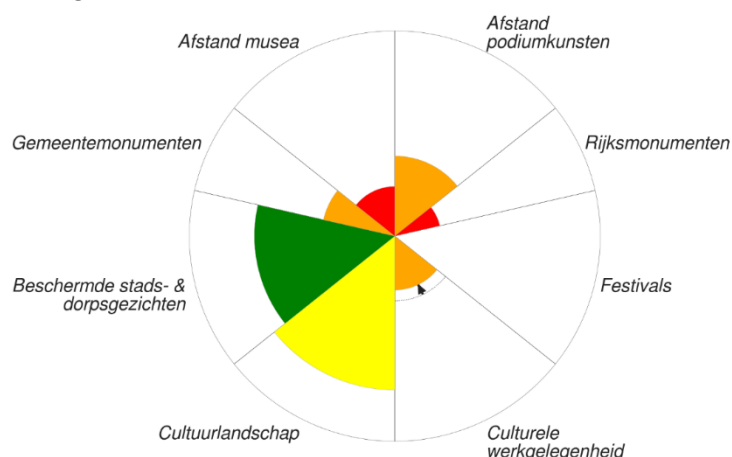
Cranendonck

De economische participatie laat een positief beeld zien. Ook als we naar de resultaten over een langere periode in de tijd kijken. Er is sprake van een constant hoog niveau van economische participatie. Ook vergelijkenderwijs, met de andere typen vergelijkingsgemeenten en met de buurgemeenten, is het beeld positief. Alleen Heeze Leende en Nederweert laten nog betere resultaten zien. Wel is er sprake van een lichte toename van het aantal arme huishoudens.

Kunst, cultuur en vrijetijdsvoorzieningen

In brede zin kunnen kunst en cultuur gezien worden als dragers of uitingen van bestaande normen en waarden binnen het sociaal-culturele kapitaal. Het gaat daarbij over het beschermen, bewaren en opnieuw inbedden van in de tijd en ruimte vastgelegde culturele uitingen (erfgoed). De beschikbaarheid van kunst en cultuur in de omgeving heeft verschillende positieve effecten voor de lokale gemeenschap. Allereerst maakt het de woonomgeving aantrekkelijk voor de eigen

bevolking. Daarnaast kan het een aanzuigende werking hebben op mensen van buiten de gemeente.

Doelen

- Het culturele aanbod is voldoende groot, evenals de diversiteit
- Iedereen kan actief of passief deelnemen aan culturele uitingen of activiteiten
- Het culturele erfgoed wordt beschermd en versterkt

Cranendonck

De kunst en cultuur laat twee gezichten gezien. Enerzijds zeer goede scores op cultuurlandschap en beschermde stads- en dorpsgezichten, terwijl de andere indicatoren matige tot slechte resultaten laten zien. Per saldo is de voorraad kunst en cultuur matig ontwikkeld, passend bij de grootte van de gemeente (klein). De resultaten zijn vergelijkbaar met die van de buurgemeenten. Alleen Nederweert en Weert laten wat betere resultaten zien. (Voor festivals waren geen data beschikbaar)

Gezondheidszorg

Eén van de voorwaarden voor een duurzame samenleving is een gezonde bevolking, zowel lichamelijk en psychisch. Kwalitatief goede en toegankelijke gezondheidszorg is een basisrecht. Het is dan ook zaak om de kwaliteit en toegankelijkheid van de collectieve gezondheidszorg te garanderen en te bewaren. Gezondheid is zowel een individueel als een collectief goed en een goede gezondheid draagt bij aan het welzijn en welbevinden van burgers.

Doelen

- De bevolking is lichamelijk en geestelijk gezond
- De bevolking voelt zich gezond
- De gezondheidszorg is van goede kwaliteit, betaalbaar en toegankelijk voor iedereen

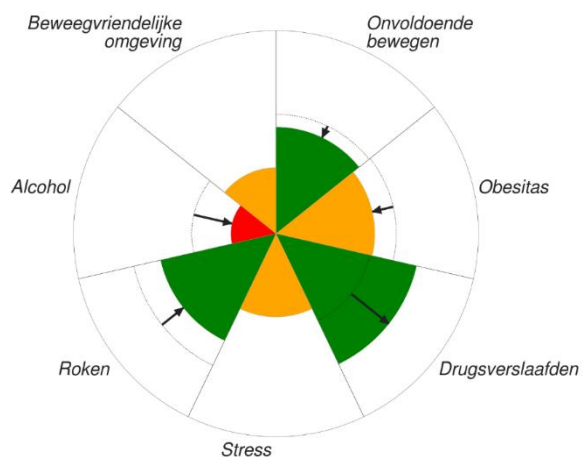
Cranendonck

Per saldo is het beeld voor de voorraad gezondheidszorg constant, maar hier liggen wel verschillende bewegingen aan ten grondslag. Enerzijds is er sprake van een duidelijk verbeterde beoordeling van de eigen gezondheid, de levensverwachting is toegenomen en is aantal chronische zieken licht afgenomen. Anderzijds zijn de kosten voor zorg en GGZ toegenomen en is de bereikbaarheid van huisartsen afgenomen (vergroting van de afstand tot huisarts.) De buurgemeenten, met uitzondering van Valkenswaard laten betere resultaten zien. Dat geldt ook voor de kleine en groene gemeenten.

Gezonde leefstijl

Eén van de voorwaarden voor een duurzame samenleving is een gezonde bevolking, zowel lichamelijk en psychisch. Een goede gezondheid draagt bij aan het welzijn en welbevinden van burgers. De verantwoordelijkheid voor een gezonde samenleving ligt deels bij de overheid die moet zorgen voor een goede en toegankelijke gezondheidszorg, maar zeker ook bij de individuele

burgers die verantwoordelijk zijn voor een gezonde leefstijl. Leefstijl wordt in toenemende mate gerelateerd aan gezondheid. De inzet op preventieve gezondheidszorg neemt steeds grotere vormen aan in plaats van alleen op gevolgenbestrijding.

Doelen

- Iedereen heeft een eigen verantwoordelijkheid voor een gezonde leefstijl.

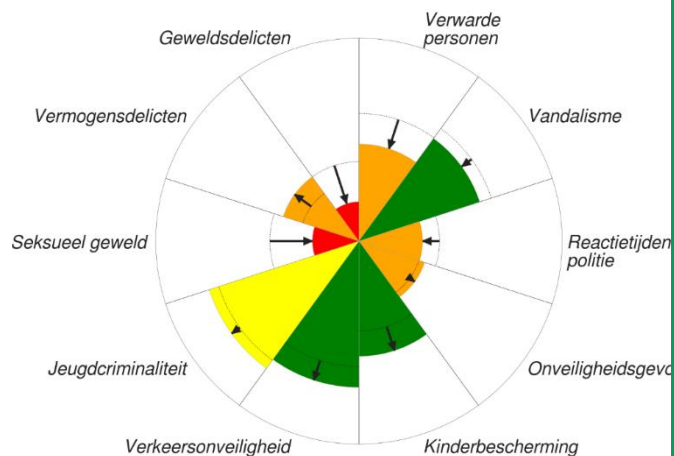
Cranendonck

Als het gaat om een gezonde leefstijl is er sprake van een duidelijke (en zorgwekkende) verslechtering. Deze verslechtering is na 2018 opgetreden. Tussen 2014 en 2018 was er juist sprake van een verbetering. De verslechtering sinds 2018 lijkt samen te hangen met de coronapandemie. Er is een toename van alcoholgebruik en roken, meer mensen hebben last van obesitas en er zijn meer mensen die onvoldoende bewegen. Wellicht daarmee samenhangend: er is sprake van een relatief beweegvriendelijke omgeving. Daarnaast ervaren relatief veel mensen stress. Aan de positieve kant: het aantal drugsverslaafden is afgenomen.

Er zijn nauwelijks verschillen met andere typen gemeenten en met de buurgemeenten (m.u.v. Someren en Heeze Leende

Veiligheid

Zowel het individu als de samenleving hebben een bepaalde mate van veiligheid nodig om goed te kunnen functioneren. Veiligheid gaat over bescherming tegen geweld, criminaliteit of verkeersongevallen, maar ook over veiligheid in en rondom het huis. Het is zinvol om een onderscheid te maken tussen min of meer geobjectiveerde (on)veiligheid in termen van risico's om ergens slachtoffer van te worden en de subjectieve beleving van veiligheid, het (on)veiligheidsgevoel.

Doelen

- De kans om slachtoffer te worden van geweld, misdaad, ongelukken en rampen is verwaarloosbaar.
- Iedereen voelt zich veilig.
- Iedereen kan aanspraak maken op rechtshandhaving.

Cranendonck

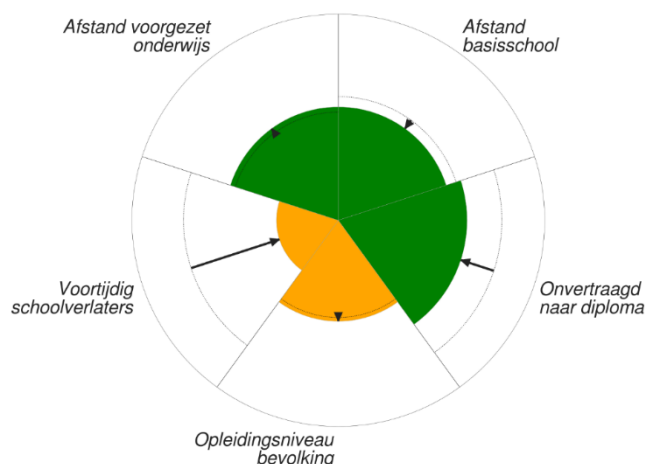
De voorraad veiligheid laat verschillende gezichten én verschillen in ontwikkelingen in de tijd zien. Tussen 2014 en 2018 is er duidelijk sprake van verbetering, daarna van verslechtering. Maar er zijn ook twee verschillende gezichten. Voor sommige onderwerpen geldt dat de scores matig (onveiligheidsgevoel, vermogensdelicten, verwarde personen, reactietijden politie) tot slecht en verslechterd zijn zoals gewelddelicten en seksueel geweld. Daarentegen zijn er ook onderwerpen waar het beeld juist positiever en zelfs verbeterd is zoals jeugdcriminaliteit, verkeersonveiligheid en kindbescherming.

Ter nuancering: het beeld van Cranendonck wijkt overigens niet substantieel af van vergelijkbare typen gemeenten en van de buurgemeenten.

Onderwijs

Onderwijs is van groot belang voor de ontwikkeling van onze (kennis)samenleving en haar individuele burgers en is gericht op het overbrengen van kennis, vaardigheden en attitudes. Het onderwijs heeft drie hoofdfuncties: kwalificatie, selectie en allocatie en socialisatie.

Formeel onderwijs vindt meestal plaats in bestaande onderwijsinstellingen, maar gebeurt uiteraard ook in meer informele setting zoals het gezin, de sportvereniging en het buurthuis. Om in te kunnen blijven spelen op de maatschappelijke behoeften en de behoeften van de arbeidsmarkt moet het onderwijs continu in ontwikkeling blijven.

Doelen

- Iedereen heeft toegang tot een kwalitatief goede vorm van onderwijs of scholing die past bij zijn of haar capaciteiten.
- Iedereen draagt er zorg voor dat zijn of haar competenties (blijven) aansluiten op maatschappelijke behoeften.
- Iedereen heeft minimaal een startkwalificatie.
- Het onderwijs sluit aan op de maatschappelijke behoefte

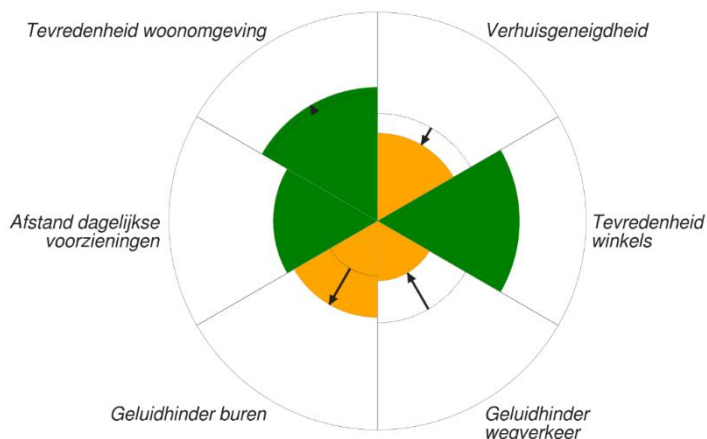
Cranendonck

Er is sprake van een sterke toename van het aantal vroegtijdig schoolverlaters. Zou kunnen samenhangen met de krappe arbeidsmarkt, maar is zondermeer een reden tot zorg. Daarnaast is

het aantal leerlingen dat onvertraagd het middelbare schooldiploma behaald afgenomen. Verder is de afstand naar de basisschool licht toegenomen.

Woonomgeving

Het hebben van een prettige woonomgeving vormt in iedere samenleving een belangrijke voorwaarde om als burger te kunnen functioneren. Daarbij gaat het om meer dan het spreekwoordelijke dak boven het hoofd. Het gaat ook om de kwaliteit van de woonomgeving: veilig, gezond en waar publieke en dagelijkse voorzieningen in voldoende mate aanwezig zijn. Binnen deze voorraad is de aandacht gericht op de aanwezigheid van voorzieningen, de tevredenheid met de woonomgeving en de ervaren hinder in woonomgeving.

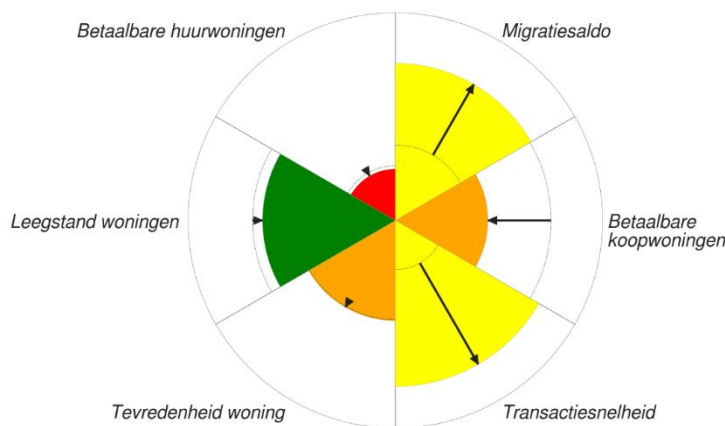
Doelen
<ul style="list-style-type: none"> • Publieke en dagelijkse voorzieningen zijn bereikbaar en toegankelijk voor iedereen • Iedereen is tevreden met de woonomgeving waar hij of zij woont: veilig, aangenaam en gezond

Cranendonck

Er is sprake van tevredenheid met de woonomgeving en het aanbod van winkels. Dit zou kunnen samenhangen het feit dat de dagelijkse voorzieningen niet te ver weg zijn. Er is afnemende geluidhinder van burens. Daar staat tegenover dat de geluidhinder van het wegverkeer fors is toegenomen. Ook verhuiscapaciteit is toegenomen, zij het in iets minder mate.

Wonen

Het hebben van goede huisvesting vormt in iedere samenleving een belangrijke voorwaarde om als burger te kunnen functioneren. Iedereen heeft recht op een kwalitatief goede en betaalbare woning. Binnen deze voorraad is aandacht voor de betaalbaarheid van woningen, de tevredenheid en de mate waarin er sprake is van woning verloop.

Doelen
<ul style="list-style-type: none"> • Iedereen is tevreden met de woning waar hij of zij woont: veilig, aangenaam en gezond. • Iedereen heeft toegang tot een betaalbare woning van goede kwaliteit.

Cranendonck

De voorraad wonen laat een duidelijk verslechterende woningmarkt zien. Er is een groot tekort aan betaalbare huurwoningen en een sterke afname van betaalbare koopwoningen. De krapte op de woningmarkt wordt ook weerspiegeld door de sterk verhoogde transactiesnelheid van de verkoop van huizen.

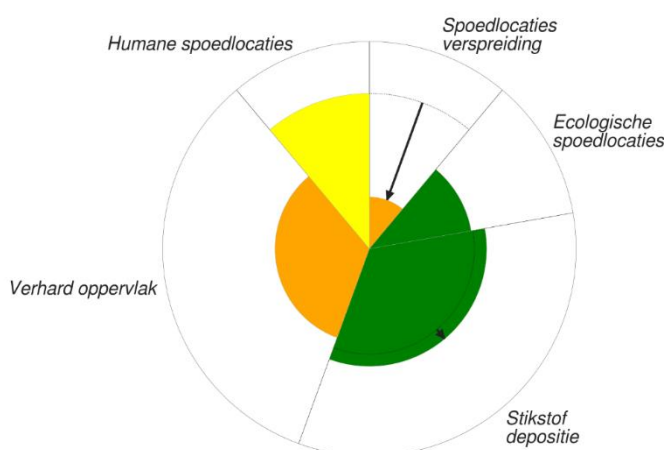
Verder is er sprake van een sterk toegenomen migratiesaldo (samenhangend met de komst/aanwezigheid van het AZC). De tevredenheid met de eigen woning kan beter.

3.3 Ecologisch kapitaal

Voor het thema ecologie, of in termen van PON-Telos ecologisch kapitaal kijken we naar de verschillende ecosystemen binnen de gemeente. Deze dienen over voldoende veerkracht te beschikken om de natuurlijke en menselijke verstoringen op te kunnen vangen zonder dat dit leidt tot onherstelbare schade aan een van de vier eco-systeemfuncties: de productiefunctie, draagkrachtfunctie, informatiefunctie en regulatiefunctie. Een ecosysteembenadering waarbij de kwaliteit en kwantiteit van de geleverde functies centraal staat.

Bodem

De kwaliteit van de bodem heeft betrekking op de bovenste grondlaag waarin menselijke en biologische processen plaatsvinden. Door veranderingen in de structuur en verontreinigingen van deze grondlaag kunnen deze processen verstoord raken. Een te veel aan bepaalde stoffen leidt tot onder andere vermisting, verzuring en de verspreiding van milieugevaarlijke stoffen zoals zware metalen en bestrijdingsmiddelen.

Doelen

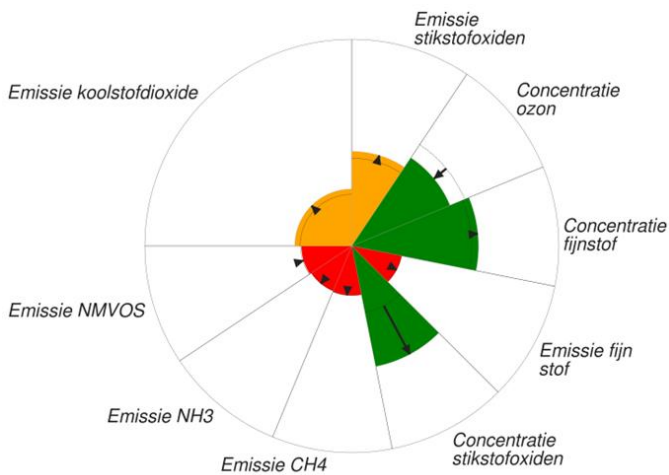
- De bodem is vrij van stoffen die qua aard of hoeveelheid schadelijk zijn voor de mens of natuur.
- De structuur van de bodem is zodanig dat de draagkracht en buffercapaciteit behouden blijven.

Cranendonck

Alle vervuilde bodemlocaties moeten veilig zijn voor mensen en milieu. Dit betekent dat deze locaties gesaneerd moeten zijn, dat de risico's van de vervuiling onder controle zijn of dat er tijdelijke beveiligingsmaatregelen zijn genomen. Dit is op orde voor de humane en de ecologische spoedlocaties. Echter het aantal spoedlocaties met verspreidingsrisico is toegenomen. In vergelijking met andere kleine en groene gemeenten, maar ook met de meeste buurgemeenten is de bodemkwaliteit in Cranendonck slechter. Dit is historisch verklaarbaar vanuit de aanwezigheid van de zinkfabriek

Lucht

De kwaliteit van lucht heeft invloed op de gezondheid van mensen en de ontwikkeling van de natuur. De luchtkwaliteit wordt beïnvloed door emissies die vrijkomen bij vrijwel alle menselijke activiteiten. Belangrijke emissiebronnen zijn industrie, verkeer en landbouw. Schade aan de gezondheid ontstaat door zowel kortdurende blootstelling aan hoge concentraties van vervuilende stoffen als door langdurige blootstelling aan relatief lage concentraties.

Doelen

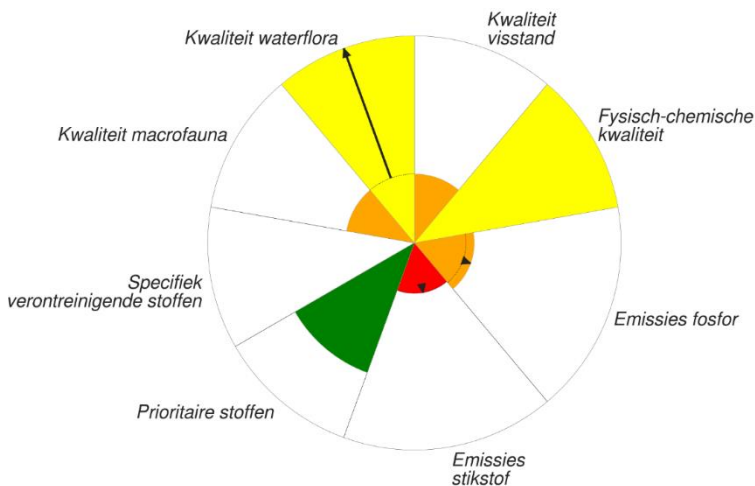
- De lucht is vrij van stoffen die qua aard of hoeveelheid schadelijk zijn voor de mens of natuur.
- De gemeente is klimaatneutraal doordat emissies van broeikasgassen gereduceerd zijn.

Cranendonck

Er is sprake van twee gezichten. Waar het gaat om de achtergrondconcentraties is er sprake van een positief en per saldo verbeterd beeld. Dat geldt zeker niet voor de emissies. Die zijn voor alle stoffen (NOx, fijnstof, CO2, NMVOS, methaan, ammoniak) veel te hoog. Het vraagstuk van de slechte luchtkwaliteit is geen exclusief Cranendoncks verschijnsel maar speelt ook in de buurgemeenten. Wel wijkt Cranendonck in negatieve zin af van vergelijkbare kleine en groene gemeenten elders in Nederland.

Water

Schoon water is belangrijk voor het in stand houden van leven. Zowel de mens als de natuur maken gebruik van oppervlakte- en grondwater. In de praktijk van gemeenten kijken we vooral naar de kwaliteit van oppervlaktewater. Deze kwaliteit wordt beïnvloed door de aanwezigheid van verontreinigende stoffen. Daarnaast wordt gekeken naar het voorkomen van natuurlijk leven in het oppervlaktewater.

Doelen

- Aquatische ecosystemen worden behoeft voor verdere achteruitgang en worden beschermd en verbeterd.
- Het oppervlaktewater is vrij van stoffen die qua aard of hoeveelheid schadelijk zijn voor de mens of natuur.
- Het grondwater is vrij van stoffen die qua aard of hoeveelheid schadelijk zijn voor de mens of natuur.
- Er is voldoende water voor de natuur en menselijke activiteiten, doordat water voldoende wordt vastgehouden en de mens efficiënt gebruik maakt van het beschikbare water.

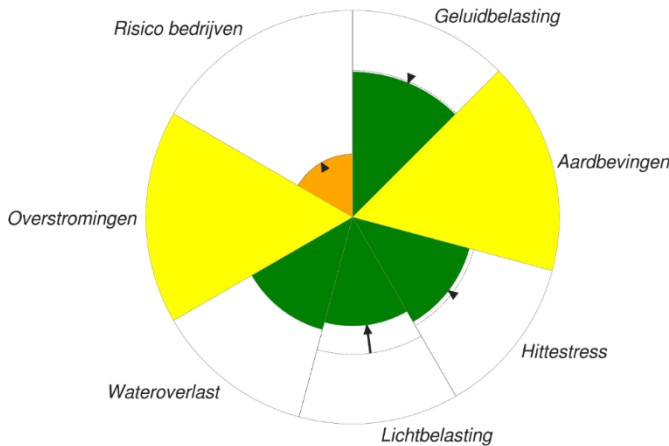
Cranendonck

De voorraad water laat wisselende resultaten zien. Aan de ene kant zijn er zeer goede resultaten voor de fysisch chemische kwaliteit en de kwaliteit van de waterflora (die sterk verbeterd is). Er is relatief weinig verontreiniging met prioritaire stoffen. Daartegenover staat de matige kwaliteit van de visstand en de macrofauna. Verder is er sprake van een sterke verontreiniging met specifieke stoffen en zijn er veel emissies van stikstof en fosfor naar het water. In vergelijking met de buurgemeenten en kleine, groene en voormalige industriegemeenten is de waterkwaliteit wel beter, maar niet goed.

Externe veiligheid en hinder

De voorraad externe veiligheid en hinder gaat vooral over de vraag of de burger in zijn/haar dagelijks functioneren overlast ondervindt in de vorm van licht, geluid of externe risico's. Daarbij kijken we zowel naar de meetbare als naar de ervaren overlast. Risico's worden gevormd doordat

mensen slachtoffer kunnen worden van een (natuur)ramp. Overlast en risico's kunnen leiden tot fysieke of psychische gezondheidsklachten.

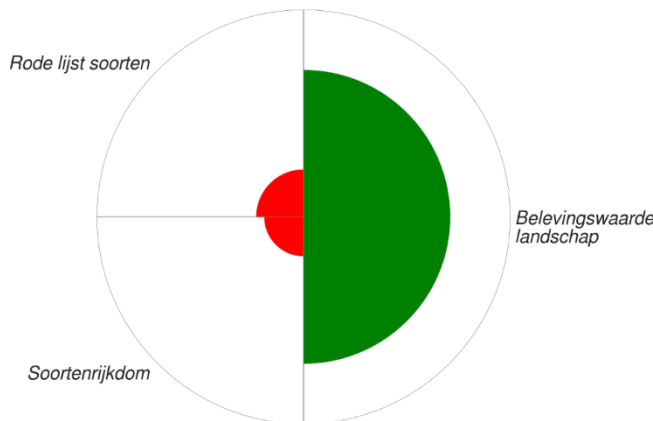
Doelen
<ul style="list-style-type: none"> • Er vindt geen verstoring (in de vorm van geluid, geur of licht) plaats die schadelijk is voor mens of natuur. • De kans dat er slachtoffers vallen en/of (grootschalige) economische schade optreedt bij een calamiteit is minimaal. • De effecten van klimaatverandering zijn beheersbaar doordat voldoende maatregelen in de ruimtelijke inrichting zijn genomen.

Cranendonck

Over het algemeen zijn de resultaten voor externe veiligheid en hinder goed tot zeer goed. Wel is er sprake van een lichte toename van lichtbelasting, geluidbelasting en hittestress. Het enige punt van zorg is de aanwezigheid van risicobedrijven. Het beeld is consistent in de tijd, er zijn nauwelijks veranderingen waar te nemen. De resultaten zijn vergelijkbaar met die van de buurgemeenten en de kleine en groene gemeenten.

Natuur en landschap

In de voorraad natuur en landschap staat het behoud van de natuurlijke biodiversiteit en de recreatieve functie voor de mens centraal. Daarbij wordt gekeken naar de kwantiteit en kwaliteit van de natuur.

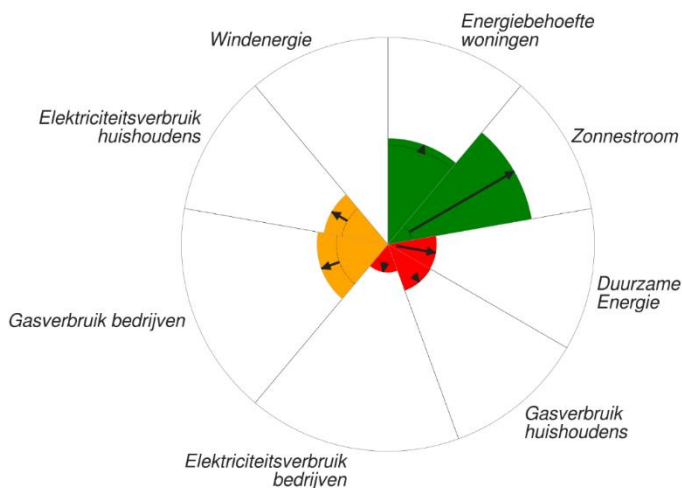
Doelen
<ul style="list-style-type: none"> • In (natuurlijke) biotopen is een natuurlijke en gebalanceerde verscheidenheid aan plant- en diersoorten aanwezig. • Het landschap is aantrekkelijk en bereikbaar voor mensen om er te kunnen ontspannen en recreëren. • Natuurgebieden zijn voldoende groot en met elkaar verbonden zodat populaties in stand gehouden worden en uitwisseling van soorten plaats kan vinden

Cranendonck

Tegenover de hoge belevingswaarde van het landschap in en rondom Cranendonck staat een onder druk staande soortenrijkdom en het ontbreken van rode lijst soorten. In vergelijking met andere kleine gemeenten en de andere A2 gemeenten en in mindere mate de Limburgse buurgemeenten is het Cranendonckse resultaat voor Natuur en Landschap slechter.

Energie

Energie is van belang voor het functioneren van onze samenleving. Het energiesysteem is aan het veranderen als gevolg van zorgen rondom klimaatverandering en de beschikbaarheid van fossiele brandstoffen. Dit geeft noodzaak om zuiniger om te gaan met energie en te zoeken naar alternatieve en hernieuwbare bronnen van energie.

Doelen

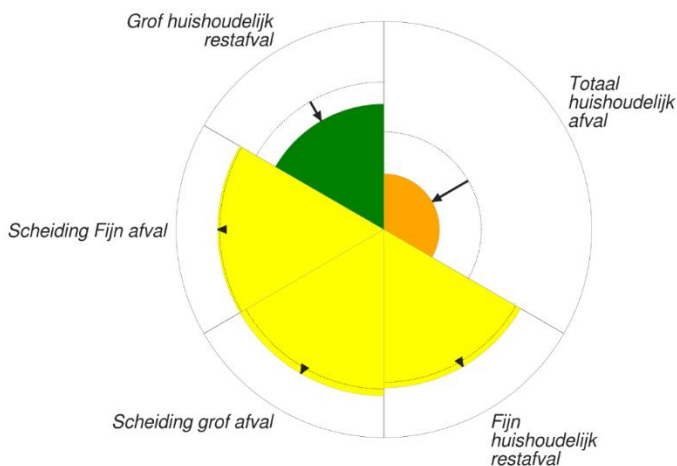
- Alle geconsumeerde energie is afkomstig uit hernieuwbare bronnen en voor zover mogelijk afkomstig uit de eigen regio.
- Huishoudens gebruiken zo min mogelijk energie
- Bedrijven en organisaties richten hun gebouwen en processen zo in dat energiegebruik zo laag mogelijk en efficiënt is

Cranendonck

De voorraad energie laat (uiteraard) sterk verbeterde resultaten zien (bijvoorbeeld de hoeveelheid zonnestroom). De energietransitie is in volle gang, maar heeft nog een lange weg te gaan. Gas- en elektriciteitsverbruik van bedrijven en huishoudens zijn nog steeds veel te hoog. Ook het aandeel geconsumeerde duurzame energie moet nog fors omhoog. In vergelijking met de buurgemeenten (m.u.v. Someren) en de kleine, groene en voormalige industriegemeenten blijven de resultaten van Cranendonck achter.

Afval en grondstoffen

De hoeveelheid huishoudelijk afval per inwoner is verviervoudigd sinds 1950. Deze berg afval moet op één of andere manier verwerkt worden. Het nuttig toepassen van afvalstoffen spaart grondstoffen én energie uit. Hierdoor vermindert onder meer de uitstoot van CO₂. Ook hoeft er minder afval te worden verbrand of gestort. Dat leidt weer tot minder nadelige milieueffecten.

Doelen

- Het vrijkomen van afval wordt zoveel mogelijk beperkt en het afval dat vrijkomt, wordt zo veel mogelijk gescheiden ingezameld zodat het verwerkt en gerecycled kan worden.
- Consumenten maken efficiënt gebruik van producten onder andere door middel van hergebruik en levensduurverlenging.
- Bedrijven maken efficiënt gebruik van grondstoffen en zetten waar mogelijk secundaire grondstoffen in

Cranendonck

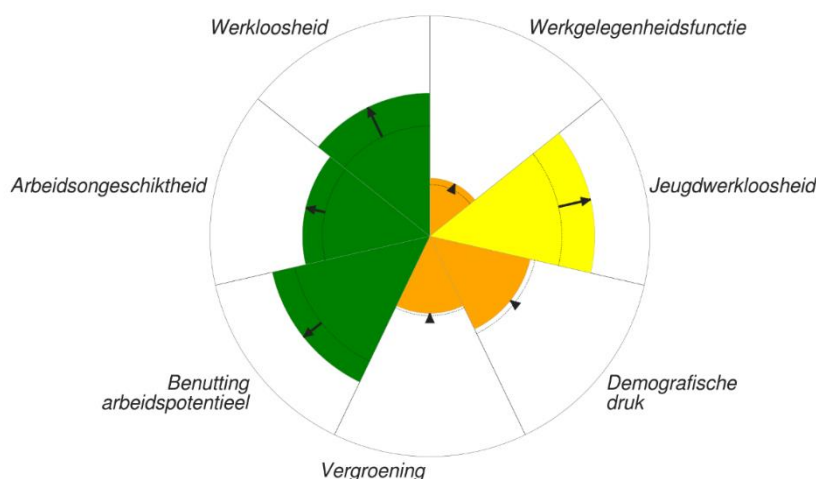
De resultaten voor afval en grondstoffen zijn goed en tamelijk constant in de tijd. Wel is de hoeveelheid huishoudelijk afval per capita fors toegenomen. Dit zou kunnen samenhangen met de sterke stijging van het online winkelen. Ook de hoeveelheid grof huishoudelijk restafval is toegenomen. In vergelijking met de kleine, groene en voormalige industriegemeenten zijn de resultaten goed. Dat geldt ook wanneer Cranendonck wordt vergeleken met de buurgemeenten. Alleen (en met name) Heeze Leende en Nederweert doen het nog beter.

3.4 Economisch kapitaal

Binnen het thema economie (in PON-Telos termen het economisch kapitaal) staat het functioneren van de lokale en regionale economie centraal. Hierbij is de focus gericht op behoud en versterking van het vermogen van een gemeente/regio om voldoende inkomen te genereren. Vanuit lokaal en regionaal economisch perspectief wordt het concurrerend vermogen van een gemeente/regio in belangrijke mate bepaald door de samenstelling van de bedrijvigheid naar sectoren en de arbeidsmarkt, de beschikbaarheid van bedrijventerreinen en kantoorlocaties, de infrastructurele ontsluiting etc.

Arbeid

Arbeid refereert aan het vermogen van de mens om een bijdrage te leveren aan het productieproces van goederen en diensten. De kwaliteit (kennis, ervaring, creativiteit) en de (kwantitatieve) beschikbaarheid van mensen die kunnen en willen werken is dan ook een cruciale economische factor.

Doelen

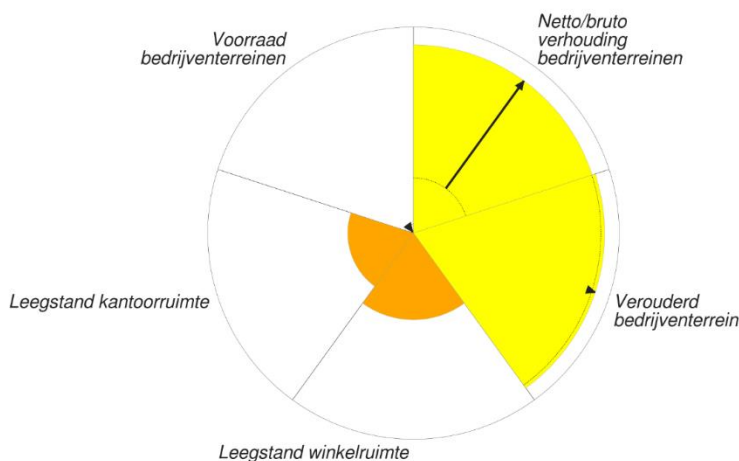
- De vraag naar en het aanbod van arbeid zijn in evenwicht, kwalitatief en kwantitatief
- Werk is gezond: langdurig ziekteverzuim en uitstroom t.g.v. arbeidsongeschiktheid worden voorkomen
- Het arbeidspotentieel van de totale potentiële beroepsbevolking wordt benut

Cranendonck

De sterk aangetrokken en verbeterde arbeidsmarkt zien we ook terug in de Cranendonckse resultaten voor de voorraad arbeid. Er is een sterke afname van de (jeugd)werkloosheid, een gegroeide benutting van het arbeidspotentieel en afgenomen omvang van het aantal arbeidsongeschikten. De demografische ontwikkelingen verhogen wel de druk op de arbeidsmarkt: er is een toegenomen ontgroening en demografische druk. Cranendonck heeft een lage werkgelegenheidsfunctie wat wil zeggen dat de omvang van de lokale beroepsbevolking groter is dan die van de lokale werkgelegenheid. Er is dan ook sprake van een omvangrijke uitgaande pendel zowel in noordelijke als zuidelijke richting.

Ruimtelijke vestigingsvoorwaarden

De beschikbaarheid, segmentatie en kwaliteit van bedrijventerreinen en de beschikbaarheid en kwaliteit van bedrijfsruimten en kantoorgebouwen. Bedrijventerreinen worden meegenomen als kapitaalgoed, ze fungeren immers niet als een directe input in het productieproces, maar als randvoorwaarde voor het goed functioneren van de regionale economie.

Doelen

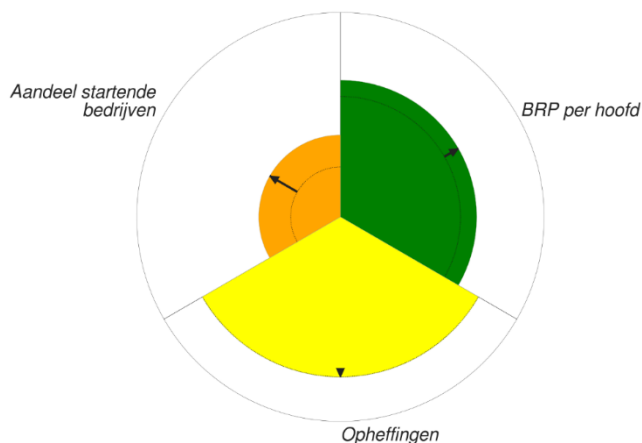
- Er is voldoende ruimte (terreinen, bedrijfspanden) beschikbaar voor bedrijvigheid
- De beschikbare ruimte voor bedrijvigheid wordt optimaal beheerd: er is sprake van zuinig ruimtegebruik

Cranendonck

Waar het gaat om de bedrijventerreinen in Cranendonck is er in kwantitatieve zin een duidelijk probleem. Er is nauwelijks voorraad wat de komst van zich nieuw vestigende bedrijven ernstig belemmert. In kwalitatieve zin is de situatie echter beter. Er zijn weinig verouderde bedrijventerreinen en de ruimte op de aanwezige terreinen wordt zuinig gebruikt. Daar staat dan weer een aanzienlijke leegstand van winkels en kantoren tegenover.

Concurrentievermogen

De kracht van een lokale en regionale economie wordt in belangrijke mate bepaald door de in die gemeente/regio aanwezige bedrijvigheid. De samenstelling moet zodanig zijn dat deze economische groei kan genereren, maar ook conjuncturele schokken kan opvangen. Daarnaast moet er sprake zijn van voldoende dynamiek en vernieuwing.

Doelen

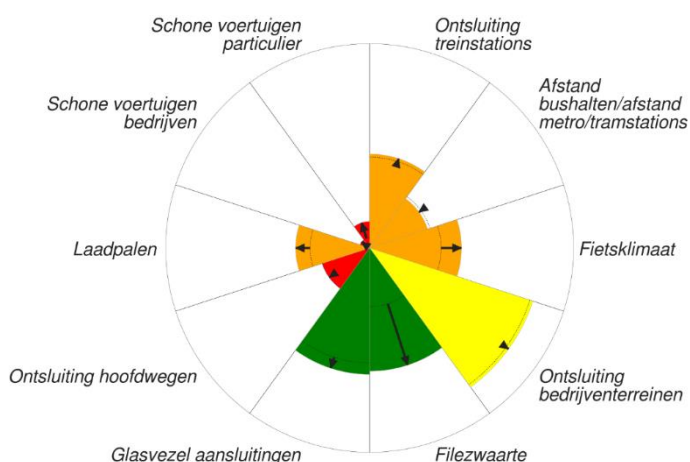
- De economische structuur wordt permanent versterkt en vernieuwd door de komst van startende ondernemingen en zich nieuw in de gemeente vestigende ondernemingen
- Voor het in stand houden en versterken van het productieve vermogen van de economie is het nodig dat het bedrijfsleven voldoende investeert

Cranendonck

De resultaten voor de voorraad concurrentievermogen zijn goed en verbeterd. Er is een laag aantal opheffingen, een groeiend aandeel startende bedrijven en het BRP per hoofd van de bevolking is gestegen. De resultaten voor concurrentievermogen zijn beter dan die van de Limburgse burens en vergelijkbaar met die van Zuidoost Brabantse burens. Ze zijn wat beter dan die van de kleine, groene en voormalige industriegemeenten.

Infrastructuur en bereikbaarheid

In onze 'hoog mobiele' samenleving speelt bereikbaarheid en de daarbij behorende infrastructuur in al zijn verschijningsvormen een steeds crucialere rol. Dat geldt niet alleen voor het economisch functioneren van onze samenleving, maar evenzogoed voor het sociale functioneren.

Doelen

- Bedrijven, voorzieningen, instellingen en economische centra zijn goed bereikbaar dan wel ontsloten via de weg, het spoor, het water, de lucht en de ICT
- Burgers hebben toegang tot betrouwbare en duurzame vervoersmogelijkheden

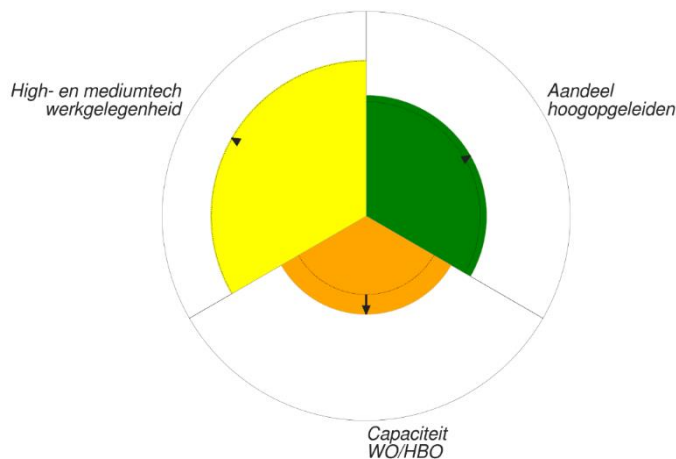
Cranendonck

Infrastructuur en bereikbaarheid verdient zondermeer aandacht. Er is sprake van sterk wisselende, zij het in de tijd per saldo wel verbeterde resultaten. Daarmee is overigens niet gezegd dat ze goed zijn. Er is een goede ontsluiting van de bedrijventerreinen, afgenomen fileproblematiek en verbeterde aansluiting op het glasvezelnet. Ook het fietsklimaat is verbeterd. Daartegenover staan een slechte ontsluiting voor alle kernen van Cranendonck (m.u.v. Maarheeze) op het

hoofdwegennet, treinstations, bushaltes. Ook is er nog een wereld te winnen op het vlak van gebruik van schone voertuigen ondanks een verbeterd aanbod van laadpalen. In vergelijking met kleine, groene en voormalige industriegemeenten zijn de resultaten van Cranendonck wat slechter. Dat geldt ook wanneer Cranendonck vergeleken wordt met de buurgemeenten (m.u.v. Someren).

Kennis

Bij de voorraad kennis gaat het primair om de kennis die gebruikt wordt in het productieproces. Onderscheid tussen kennis die arbeidskrachten bezitten (human capital), en kennis die opgesloten zit in kapitaalgoederen. Voor het op peil houden van het kennisniveau van bedrijven en beroepsbevolking is een goede kennisinfrastructuur noodzakelijk.

Doelen

- De kennisinfrastructuur is van een hoog niveau en ondersteunt de bedrijvigheid
- Het creatieve, adaptieve en innovatieve vermogen van werknemers en werkgevers van en in bedrijven en organisaties als geheel, wordt voortdurend versterkt
- Investerings van bedrijven zijn gericht op voortdurende vernieuwing van producten, productieprocessen en dienstverleningsprocessen, opdat de continuïteit van de onderneming gewaarborgd is.

Cranendonck

De resultaten voor kennis zijn goed en verbeterd. Er is een hoog aandeel high- en mediumtech werkgelegenheid (passend in het profiel van de Brainportregio). Hetzelfde geldt voor het aandeel hoogopgeleiden in de beroepsbevolking. Verder is het aantal inwoners dat ingeschreven staat bij een WO of HBO opleiding gestegen. In vergelijking met de kleine, groene en voormalige industriegemeenten zijn de Cranendonckse resultaten beter. In regionaal opzicht zijn de resultaten van Cranendonck (en die van Valkenswaard) beter dan die van de burens.

3.5 Vergelijking in de tijd

Sociaal cultureel kapitaal

Tussen 2014 en 2022 zien we per saldo een positieve ontwikkeling van de meeste onderwerpen in het sociale kapitaal, waarbij de sterk positieve ontwikkeling van de voorraad wonen niet de krapte op de woningmarkt reflecteert. De economische participatie was en is nog steeds van hoog niveau.

De ontwikkeling van het sociaal kapitaal tussen 2018 en 2022 is er vooral een van stilstand, samenhangend onder andere met de gevolgen van de coronapandemie. De ogenschijnlijk positieve ontwikkeling van de voorraad wonen (vooral door een sterk gestegen migratiesaldo) maskeert de grote problemen op de woningmarkt. De negatieve ontwikkeling van de voorraad onderwijs (o.a. als gevolg van sterke toename vroegtijdige schoolverlaters) geeft reden tot zorg

Ecologisch kapitaal

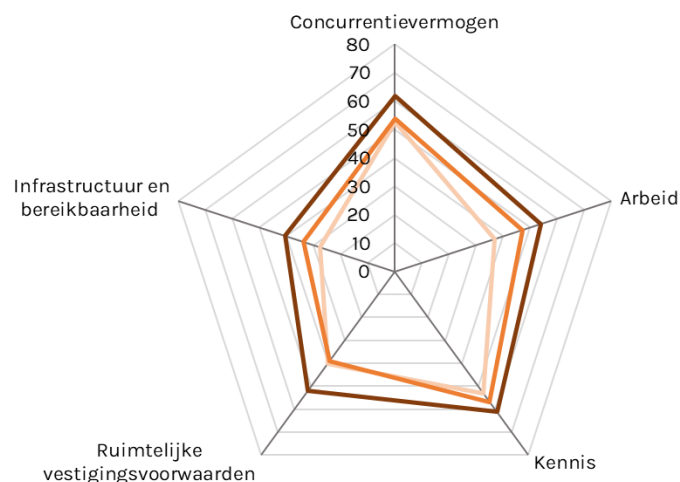
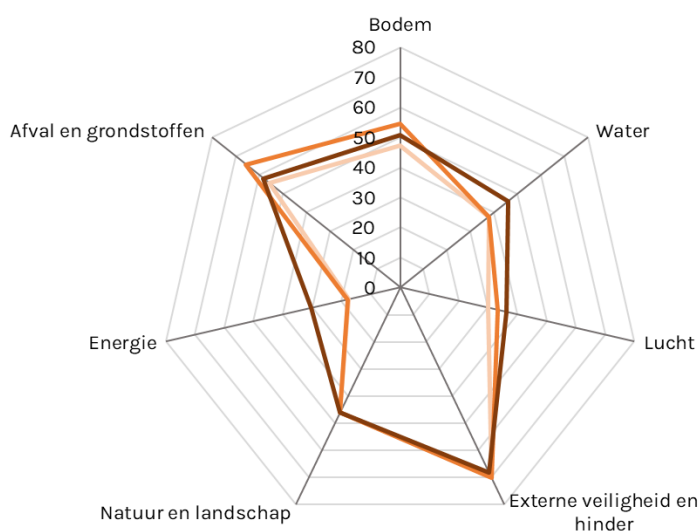
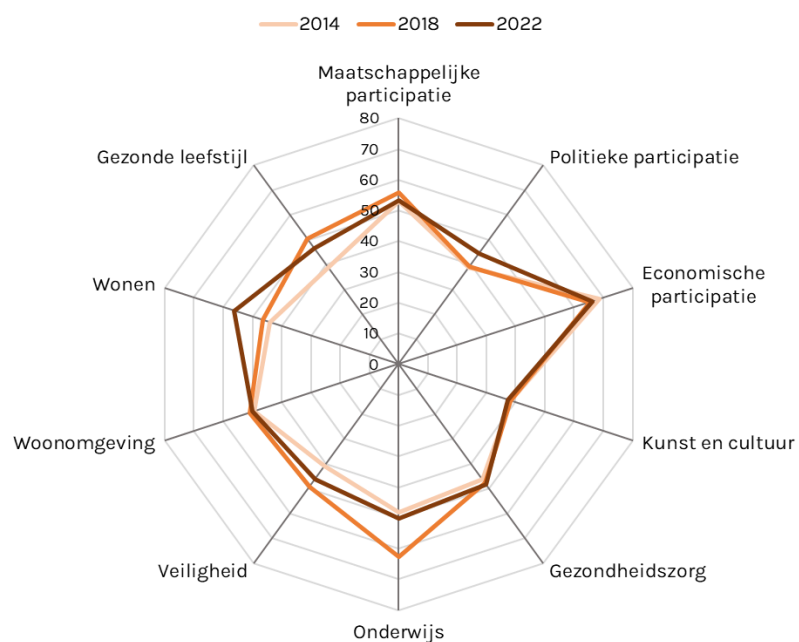
De resultaten voor het ecologisch kapitaal zijn gedurende de periode 2014-2022 over vrijwel de volle breedte verbeterd, met uitzondering van externe veiligheid en hinder (van hoog niveau) en natuur en landschap. Vooral de resultaten van energie zijn sterk verbeterd, maar is er nog een lange weg te gaan. En hoewel de luchtkwaliteit verbeterd is, is deze nog steeds niet goed.

Waar voor de gehele periode 2014-2022 sprake is van verbeterde c.q. gelijkblijvende resultaten zien we dat sinds 2018 de resultaten voor afval en grondstoffen en bodem onder druk staan. De overall verbeterde resultaten voor deze voorraden hebben dus tussen 2014 en 2018 plaatsgevonden. Duidelijk wordt ook dat de sterk verbeterde resultaten voor energie pas sinds 2018 worden gerealiseerd.

Economisch kapitaal

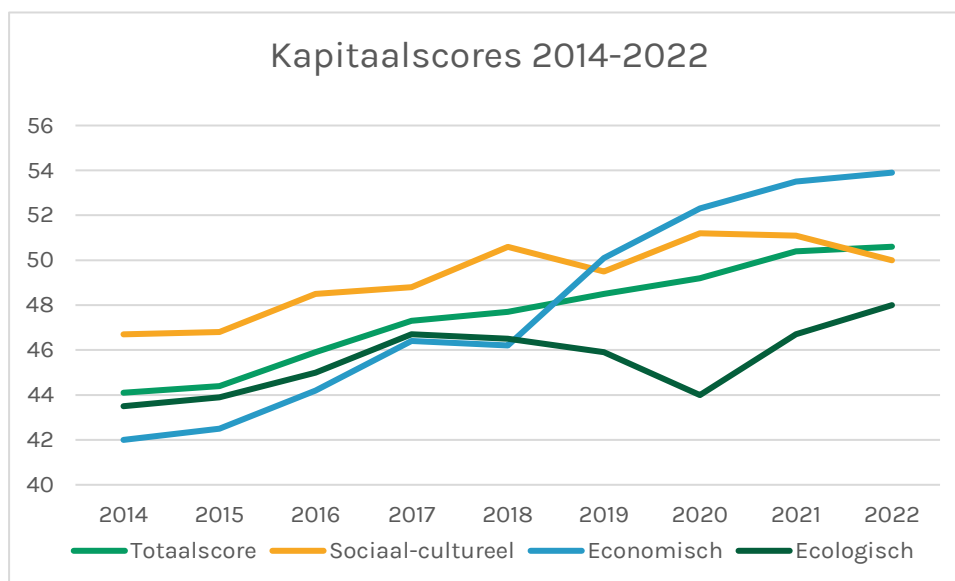
Voor het economisch kapitaal zijn de resultaten sinds 2014 over de volle breedte sterk verbeterd. Duidelijk is dat de voorraad infrastructuur en bereikbaarheid, hoewel de resultaten verbeterd zijn, achterblijft.

De groei van het economisch kapitaal heeft zowel in de periode 2014-2018 als 2018-2022 over de volle breedte plaatsgevonden. Er heeft in vergelijking met bijvoorbeeld het sociale kapitaal geen stilstand plaatsgevonden.

Breed gedragen groei, maar paar achterblijvers

Er is sprake van een opgaande lijn over gehele linie. Duidelijk is ook dat het economisch kapitaal het sterkst gegroeid en ontwikkeld is. Het ecologisch kapitaal blijft iets achter, groeit wel vanaf 2020 sterk. Het sociaal culturele kapitaal stagneert vanaf 2018 na een aanvankelijke groei. Hier lijkt sprake van een samenhang met de pandemie

De beste resultaten anno 2022 worden behaald voor de voorraden economische participatie, concurrentievermogen en kennis (passend in en bij het Brainportprofiel) en externe veiligheid en hinder. De slechtste resultaten voor kunst en cultuur (passend bij de grootte van de gemeente), lucht (conform het regionale beeld) en energie (passend bij een energietransitie die net begonnen is).

Over vrijwel de hele linie is er sprake in de periode 2014-2022 van (soms forse) groei. Dat geldt in het bijzonder voor arbeid (komende uit de recessie), energie (van nauwelijks ontwikkeld tot nog een lange weg te gaan), wonen en ruimtelijke vestigingsvoorwaarden. Overigens maskeren de betere resultaten voor wonen de grote krapte op de woningmarkt. Datzelfde geldt voor het gebrek aan bedrijventerreinen in de voorraad ruimtelijke vestigingsvoorwaarden. Er is een licht negatieve groei voor economische participatie en externe veiligheid en hinder (maar niveau van beide voorraden is zeer hoog). Geen of nauwelijks verbetering voor natuur en landschap, maatschappelijke participatie en woonomgeving.

Kapitaal	2014	2016	2018	2020	2021	2022
Sociaal-cultureel	46,7	48,5	50,6	51,2	51,1	50
Economisch	42	44,2	46,2	52,3	53,5	53,9
Ecologisch	43,5	45	46,5	44	46,7	48
Totaal	44,1	45,9	47,7	49,2	50,4	50,6

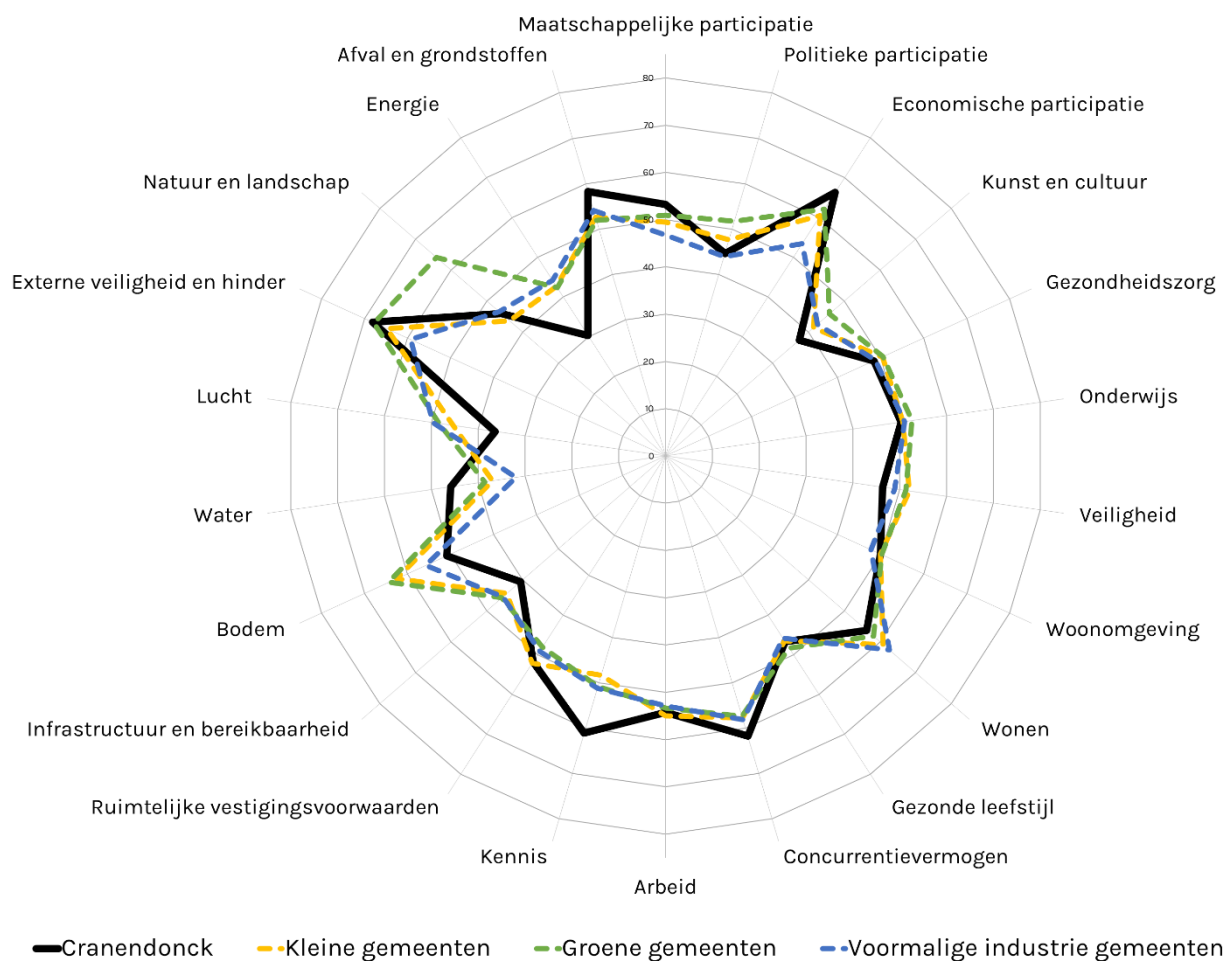
3.6 Vergelijking met andere gemeenten

In voorgaande paragrafen is een cijfermatig beeld geschetst van Cranendonck anno 2023. Dit geeft een eerste inzicht in de onderwerpen waar Cranendonck in uitblinkt of juist op kan verbeteren. Maar zijn dit soort uitblinkers of zorgen typerend voor vergelijkbare gemeente? Of voor onze regio in het algemeen? Om dit te onderzoeken is een vergelijking gemaakt met dezelfde type gemeenten en onze buurgemeenten.

Vergelijkbare gemeenten

Onderzoeksbureau PON-Telos gebruikt verschillende typologieën om gemeenten met elkaar te kunnen vergelijken. Volgens deze methode wordt Cranendonck getypeerd als:

- Een kleine gemeente (kleiner dan 30.000 inwoners)
- Een groene gemeente (aandeel bos en natuurlijk terrein > 30%)
- Een voormalige industriegemeente (meer dan 53% van de beroepsbevolking werkte volgens de volkstelling van 1960 in de industrie)

Voorraden	Score Cranendonck	Kleine gemeenten	Groene gemeenten	Voormalige Industrie gemeenten
Maatschappelijke Participatie	53,2	+	+	++
Politieke Participatie	44,6	-	--	0
Economische Participatie	66,3	++	+	++
Kunst en cultuur	37,4	-	--	--
Gezondheidszorg	48,4	-	-	0
Gezonde leefstijl	50,3	0	-	0
Onderwijs	46,4	--	--	-
Veiligheid	49,9	0	0	+
Wonen	56,3	-	-	--
Woonomgeving	46,7	0	-	0
Concurrentievermogen	61,8	+	+	+
Arbeid	54,2	0	0	+
Kennis	61,1	++	++	++
Ruimtelijke vestigingsvoorwaarden	51,8	0	+	+
Infrastructuur en bereikbaarheid	40,6	-	--	-
Bodem	50,8	--	--	-
Water	45,9	++	++	++
Lucht	36,4	--	--	--
Externe veiligheid en hinder	68,1	+	0	++
Natuur en landschap	46	+	--	0
Energie	30,3	--	--	--
Afval en grondstoffen	58,3	++	++	+
Toelichting:				
+ = Cranendonck presteert beter: voorraadscore tussen de 1 en 5% punt beter				
++ = Cranendonck presteert veel beter: voorraadscore meer dan 5% punt beter				
0 = Cranendonck presteert ongeveer gelijk				
- = Cranendonck presteert slechter: voorraadscore tussen de 1 en 5% punt slechter				
-- = Cranendonck presteert veel slechter: voorraadscore meer dan 5% punt				

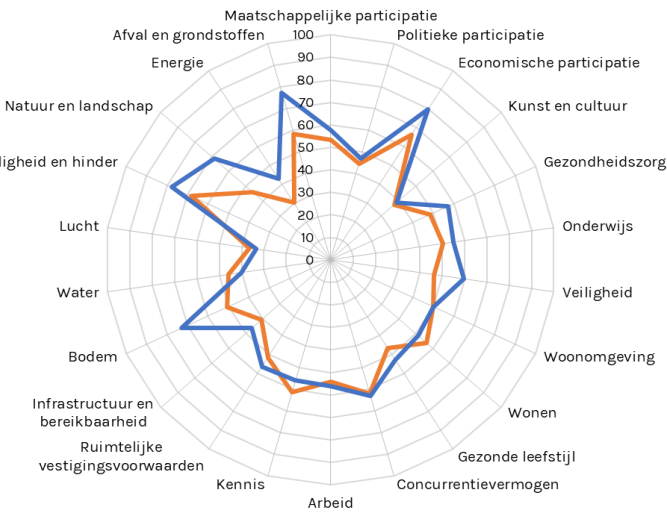
Over de hele linie wijkt Cranendonck ten opzichte van vergelijkbare Kleine, groene en voormalige industriegemeenten in positieve zin af voor maatschappelijke en economische participatie, concurrentievermogen, kennis, water en afval en grondstoffen en in iets mindere mate voor externe veiligheid en hinder en ruimtelijke vestigingsvoorwaarden.

In negatieve zin voor kunst en cultuur, onderwijs, wonen, infrastructuur en bereikbaarheid, bodem, lucht en energie en in iets mindere mate voor politieke participatie en gezondheidszorg

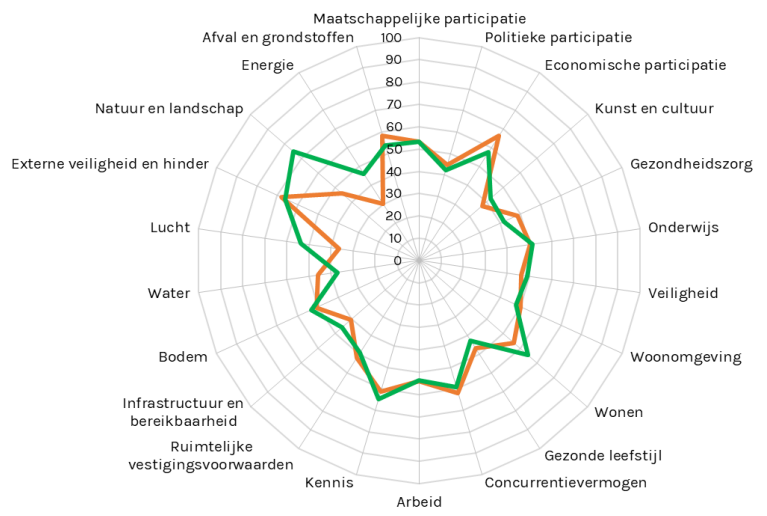
Buurgemeenten

Sommige krachten of zorgen zijn typerend voor een regio. Om te achterhalen wat Cranendonck zowel positief als negatief onderscheid van onze buurgemeenten zijn de cijfers van Cranendonck vergeleken met die van de gemeenten Heeze-Leende, Valkenswaard, Someren, Nederweert en Weert.

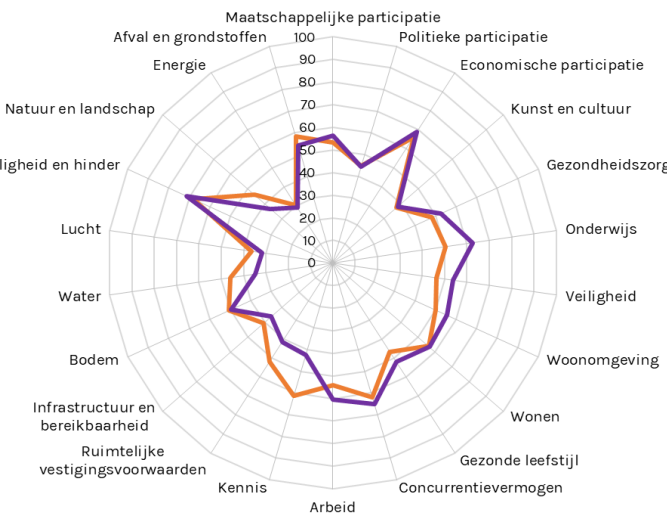
Cranendonck en Heeze-Leende

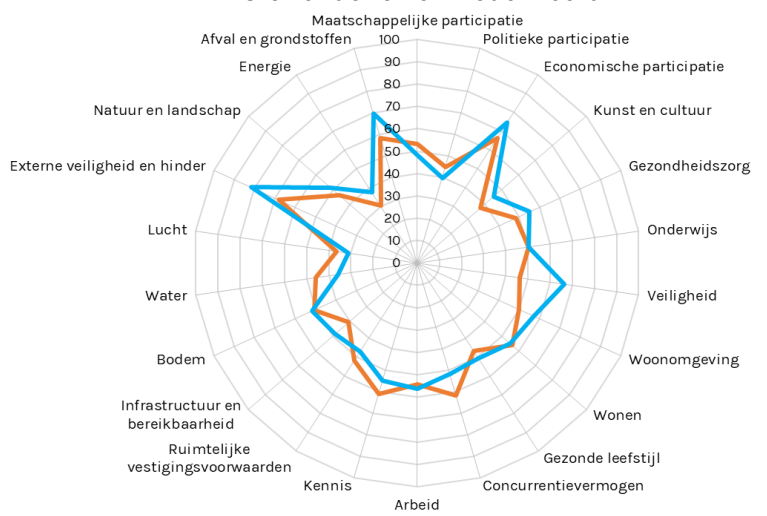
Cranendonck en Valkenswaard

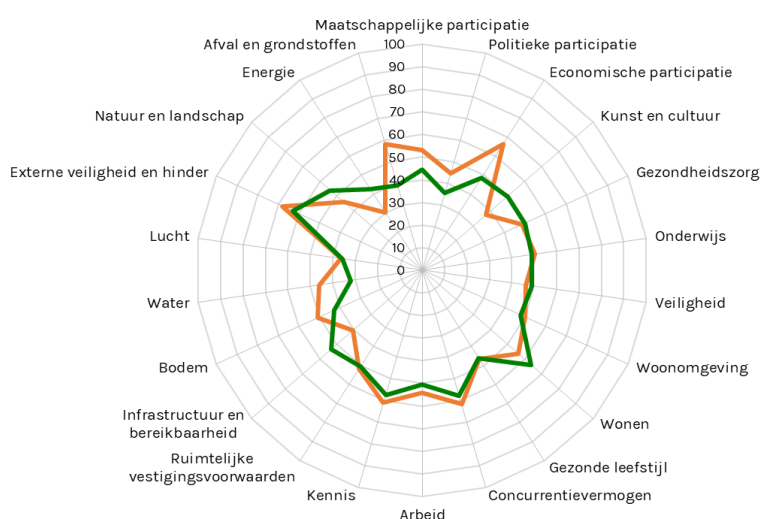
Cranendonck en Someren

Cranendonck en Nederweert

Cranendonck en Weert

Legenda

- Cranendonck
- Heeze-Leende
- Valkenswaard
- Someren
- Nederweert
- Weert

Vorraden						
	Score Cranendonck	Heeze-Leende	Valkenswaard	Someren	Nederweert	Weert
Maatschappelijke Participatie	53,2	-	0	-	+	+
Politieke Participatie	44,6	-	+	0	++	++
Economische Participatie	66,3	--	++	+	--	++
Kunst en cultuur	37,4	-	--	0	--	--
Gezondheidszorg	48,4	--	+	--	--	-
Gezonde leefstijl	50,3	-	-	--	0	+
Onderwijs	46,4	--	-	--	--	-
Veiligheid	49,9	0	+	--	--	+
Wonen	56,3	+	--	0	+	--
Woonomgeving	46,7	--	+	--	-	0
Concurrentievermogen	61,8	-	+	--	++	+
Arbeid	54,2	-	0	--	-	+
Kennis	61,1	++	-	++	++	+
Ruimtelijke vestigingsvoorwaarden	51,8	-	+	++	+	+
Infrastructuur en bereikbaarheid	40,6	--	--	+	--	--
Bodem	50,8	--	-	+	-	++
Water	45,9	+	++	++	++	++
Lucht	36,4	+	--	+	+	0
Externe veiligheid en hinder	68,1	--	+	-	--	+
Natuur en landschap	46	--	--	++	--	--
Energie	30,3	--	--	+	--	--
Afval en grondstoffen	58,3	--	+	+	--	++
Toelichting:						
+ = Cranendonck presteert beter: voorraadscore tussen de 1 en 5% punt beter						
++ = Cranendonck presteert veel beter: voorraadscore meer dan 5% punt beter						
0 = Cranendonck presteert ongeveer gelijk						
- = Cranendonck presteert slechter: voorraadscore tussen de 1 en 5% punt slechter						
-- = Cranendonck presteert veel slechter: voorraadscore meer dan 5% punt						

Het beeld is in vergelijking met de buurgemeenten positief over (vrijwel) de volle breedte voor water, kennis en ruimtelijke vestigingsvoorwaarden. En negatief voor onderwijs, kunst en cultuur, infrastructuur en bereikbaarheid, natuur en landschap, energie en gezondheidszorg.

Binnen de A2 samenwerking zijn de resultaten van Heeze Leende op een groot aantal onderwerpen veel beter. In de nationale benchmark van PON-Telos behoort Heeze Leende tot de nationale top. De vergelijking met Valkenswaard laat een veel genuanceerder beeld zien. De vergelijking met Weert valt over het algemeen positiever uit. Met Someren en Nederweert is het beeld wisselend. Daarbij valt wel op dat de resultaten van Someren in het sociale domein overwegend beter zijn, terwijl die in het ecologische en economische slechter zijn

3.7 Krachten en zorgen

Er is kijkend over de periode 2014-2022 sprake van een opgaande lijn over gehele linie. Duidelijk is ook dat het economisch kapitaal het sterkst gegroeid en ontwikkeld is. Het ecologisch kapitaal blijft iets achter bij de andere 2 kapitalen, maar groeit wel vanaf 2020 sterk. Het sociaal culturele kapitaal, in 2014 nog het sterkst ontwikkelde kapitaal, stagneert vanaf 2018. Tussen 2014 en 2018 is er nog wel sprake van groei. Hier lijkt sprake van een samenhang met de pandemie

De beste resultaten anno 2022 worden behaald voor de voorraden economische participatie, concurrentievermogen en kennis (passend in en bij het Brainportprofiel) en externe veiligheid en hinder. De slechtste resultaten voor kunst en cultuur (passend bij de grootte van de gemeente), lucht (conform het regionale beeld) en energie (passend bij een energietransitie die net begonnen is).

Vrijwel alle voorraden laten in de periode 2014-2022 (soms forse) groei zien. Dat geldt in het bijzonder voor arbeid (komende uit de recessie), energie (van nauwelijks ontwikkeld tot nog een lange weg te gaan), wonen en ruimtelijke vestigingsvoorwaarden. Overigens maskeren de betere resultaten voor wonen de grote krapte op de woningmarkt. Datzelfde geldt voor het gebrek aan bedrijventerreinen in de voorraad ruimtelijke vestigingsvoorwaarden. Er is een licht negatieve groei voor economische participatie en externe veiligheid en hinder (maar niveau van beide voorraden is zeer hoog). Geen of nauwelijks verbetering voor natuur en landschap, maatschappelijke participatie en woonomgeving.

De vergelijking van Cranendonck met vergelijkbare typen gemeenten (klein, groen en voormalige industriegemeenten) enerzijds en met de buurgemeenten anderzijds laat voor wat betreft de vergelijking met de buurgemeenten een genuanceerd beeld zien. In vergelijking met de buurgemeenten scoort Cranendonck positief over (vrijwel) de volle breedte voor water, kennis en ruimtelijke vestigingsvoorwaarden. En negatief voor onderwijs, kunst en cultuur, infrastructuur en bereikbaarheid, natuur en landschap, energie en gezondheidszorg. Inzoomend op de A2 gemeenten laat zien dat de resultaten van Heeze Leende op een groot aantal onderwerpen veel beter zijn. De vergelijking met Valkenswaard laat een veel genuanceerder beeld zien. De vergelijking met Weert valt over het algemeen positiever uit. Met Someren en Nederweert is het beeld wisselend. Daarbij valt wel op dat de resultaten van Someren in het sociale domein overwegend beter zijn, terwijl die in het ecologische en economische slechter zijn.

De vergelijking met de kleine, groene en voormalige industriegemeenten geeft een tamelijk eenduidig beeld.

Over de hele linie kijkt Cranendonck in positieve zin af voor maatschappelijke en economische participatie, concurrentievermogen, kennis, water en afval en grondstoffen en in iets mindere mate voor externe veiligheid en hinder en ruimtelijke vestigingsvoorwaarden.

In negatieve zin voor kunst en cultuur, onderwijs, wonen, infrastructuur en bereikbaarheid, bodem, lucht en energie en in iets mindere mate voor politieke participatie en gezondheidszorg

Krachten

Op basis van de foto van Cranendonck zijn onze krachten anno 2023:

- Er is een groot en actief verenigingsleven
- Veel van onze inwoners geven mantelzorg
- Weinig inwoners leven in de bijstand
- Weinig inwoners hebben te maken met armoede
- We scheiden ons afval erg goed
- Het landschap en de natuur in onze gemeente ervaren we als een prettige omgeving
- Veel inwoners zijn hoogopgeleid
- Er zijn veel startende bedrijven en er gaan maar weinig bedrijven failliet
- Er is veel werk voor mensen met technische vaardigheden
- We wonen in een veilige omgeving met weinig risico's door bijvoorbeeld fabrieken of de opslag of het vervoer van gevaarlijke stoffen

Zorgen

Er zijn ook zaken waar Cranendonck minder goed op scoort, onze zorgen anno 2024 zijn met name:

- Veel inwoners hebben een ongezonde levensstijl, ze bewegen te weinig en zijn vaak te dik
- We zijn meer gaan drinken en roken
- De luchtkwaliteit is slecht (probleem van de hele regio)
- De overgang naar duurzame energie is pas net op gang gekomen
- Veel scholieren stoppen met school voordat ze hun diploma hebben gehaald
- In verhouding hebben we veel geweldsdelicten
- Het gaat minder goed met de natuur, de planten en de dieren
- Er zijn weinig betaalbare huurwoningen
- We ervaren veel geluidshinder van verkeer en onze burens
- Op de bedrijventerreinen is weinig plek voor nieuwe bedrijven

Op onderstaande “foto’s” zijn de krachten en zorgen van Cranendonck in het kort geformuleerd.

4. Portretten van de kernen

De foto van Cranendonck is een cijfermatig beeld over de gehele gemeente Cranendonck. De onderlinge verschillen tussen de kernen zijn echter groot. Het gemiddeld van Cranendonck zegt dus niet zozeer iets over de individuele kernen. Daarom is door het gebruik van openbare beschikbare cijfers op buurtniveau inzichtelijk gemaakt waar de onderlinge kernen op verschillen, wat ieders krachten zijn en welke zorgen er spelen.

4.1 Informatie over de werkwijze

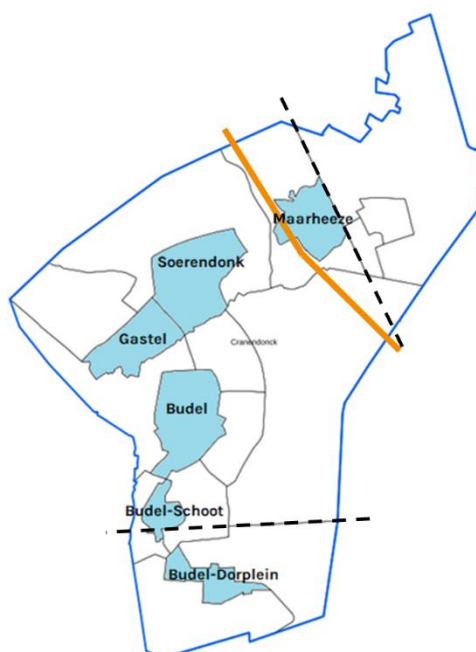
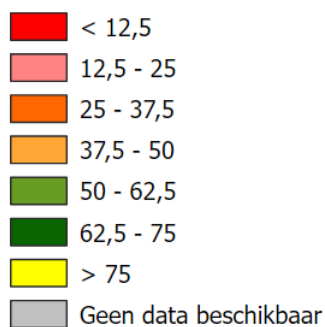
Net als de foto van Cranendonck zijn de portretten van de kernen ook verdeeld in de thema's sociaal cultureel, ecologie en economie. De beschikbaarheid van openbare cijfers op buurtniveau is beperkter, voor de portretten van de kernen zijn 53 indicatoren gebruikt.

De cijfers op buurtniveau brengen beperkingen met zich mee en zijn niet één op één te vergelijken met de cijfers op gemeentelijk niveau. Dit komt onder andere door de beschikbaarheid van data, de gehanteerde definities, een mogelijk andere set normeringen en afwijkende meetmomenten. Daarnaast is de data op buurtniveau gevoeliger voor uitschieters.

Beeldtaal

De cijfers voor de kernen zijn in kaarten gepresenteerd. Hierbij is rood een slechte score en geel (goud) een optimale score.

Legenda

4.2 Sociaal cultureel kapitaal

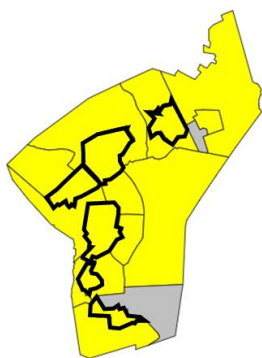
Voor een samenleving die sociaal en cultureel duurzaam is, is het belangrijk dat iedereen gelijke kansen heeft, toegang heeft tot voorzieningen en zich veilig voelt. Maatschappelijke participatie betekent dat mensen meedoen in de samenleving, zowel sociaal, politiek als economisch. Mensen hebben zowel rechten als plichten. Via sociale netwerken kunnen mensen hulp krijgen die ze alleen niet kunnen bereiken. Het is belangrijk dat mensen zich verbonden voelen met hun eigen groep en met andere gemeenschappen. Dit helpt om vertrouwen op te bouwen en zorgt ervoor dat iedereen beter toegang heeft tot hulp.

Het sociaal-cultureel kapitaal van de zes kernen in Cranendonck is met behulp van 23 indicatoren inzichtelijk gemaakt. Hierbij is de normering vanuit Pon-Telos gebruikt en zijn de kernen onderling met elkaar vergeleken.

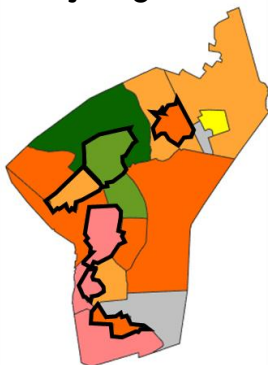
Maatschappelijke participatie

In hoeverre de inwoners van Cranendonck meedoen in de samenleving is inzichtelijk gemaakt door te kijken naar het aandeel inwoners dat mantelzorg verleent of vrijwilligerswerk doet. Ook het percentage inwoners dat aangeeft zich ernstig of zeer ernstig eenzaam te voelen is een indicator.

Mantelzorg

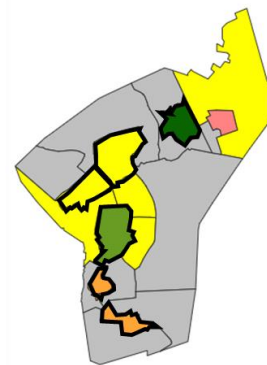
Vrijwilligerswerk

Ernstige eenzaamheid

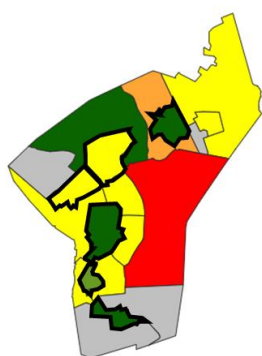
Aandeel actieven

Economisch participatie

Het hebben van werk zorgt ervoor dat inwoners de mogelijkheid hebben om inkomen te verwerven, draagt bij aan de behoefte om zich te ontwikkelen en biedt toegang tot sociale netwerken. In hoeverre de inwoners van Cranendonck in staat zijn om zich economisch staande te houden is inzichtelijk gemaakt door te kijken naar het aandeel huishoudens met een vermogen van € 5.000, aandeel huishoudens met een bijstandsuitkering, aandeel huishoudens met een inkomen tot 105% van het sociaal minimum en het aandeel mensen wat aangeeft moeite te hebben met rondkomen.

Vermogen huishoudens

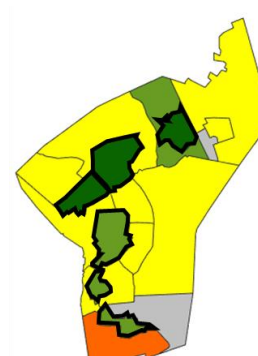
Bijstand

Arme huishoudens

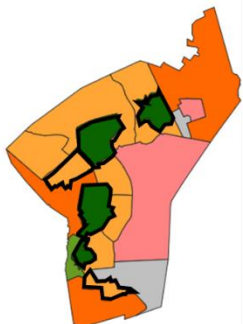
Moeite met rondkomen

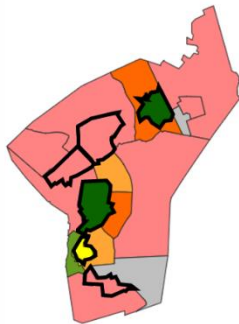
Afstand tot voorzieningen

De afstand tot voorzieningen is van invloed op de kwaliteit van de leefomgeving. Dit is inzichtelijk gemaakt door te kijken naar de gemiddelde afstand tussen een woning in een dorpskern en de dichtstbijzijnde voorziening.

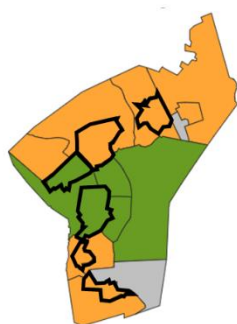
Afstand horecavoorzieningen

Afstand levensmiddelen

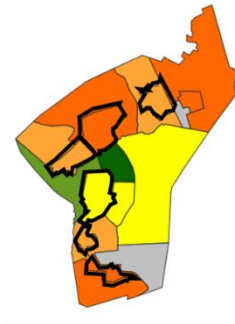
Afstand vrijetijdsvoorzieningen

Afstand basisschool

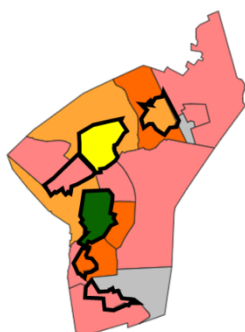
Afstand voortgezet onderwijs

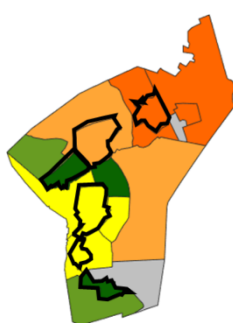
Afstand tot zorgvoorzieningen

Een voorwaarde voor een gezonde bevolking is de kwaliteit en toegankelijkheid van gezondheidszorg. De afstand tot zorgvoorzieningen geeft een indicatie in de toegankelijkheid van gezondheidszorg op dorpskernniveau.

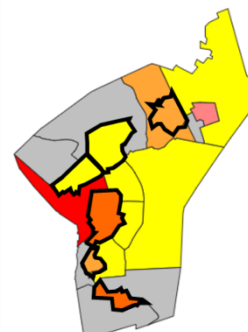
Afstand huisarts

Afstand ziekenhuis

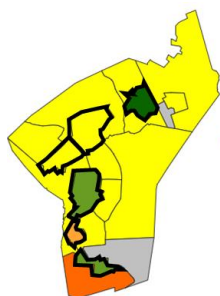
GGZ-zorgkosten

Gezondheid / leefstijl

Een goede gezondheid draagt bij aan het welzijn en welbevinden van inwoners. Inwoners zijn zelf verantwoordelijk voor een gezonde leefstijl. In hoeverre de inwoners in Cranendonck een gezonde leefstijl hebben is inzichtelijk gemaakt door te kijken naar hoe zij hun eigen gezondheid beoordelen en het aandeel inwoners dat onvoldoende beweegt, veel medicijnen gebruikt, overmatige drinkers zijn, rookt, stress ervaart of een BMI hoger dan 30 heeft.

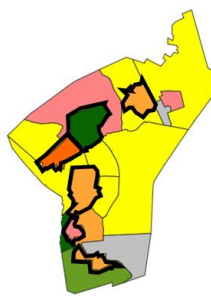
Beoordeling Eigen gezondheid

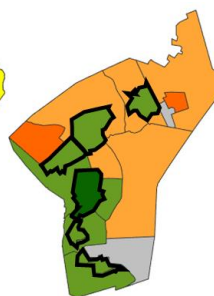
Onvoldoende bewegen

Medicijngebruik

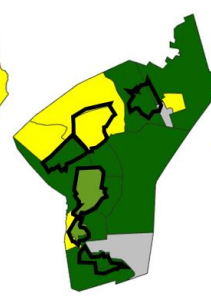
Alcohol

Roken

Stress

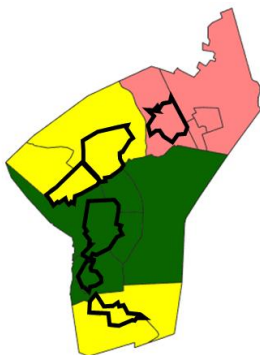
Ernstig overgewicht

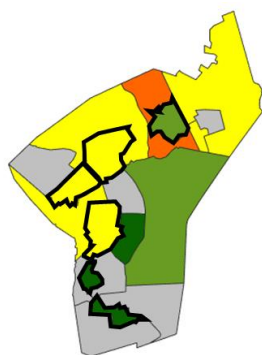
Veiligheid

Een samenleving heeft een bepaalde mate van veiligheid nodig om goed te functioneren. Om te bepalen hoe de veiligheid er op dorpskernniveau in Cranendonck voor staat is gekeken naar het aantal vermogensdelicten per 1.000 inwoners, het geregistreerde aantal verkeersongevallen per kilometer weg, het aantal vandalisme delicten per 1.000 inwoners en het aantal geweldsdelicten per 1.000 inwoners.

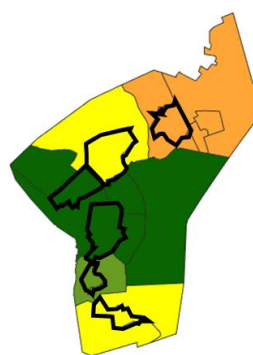
Vermogensdelicten

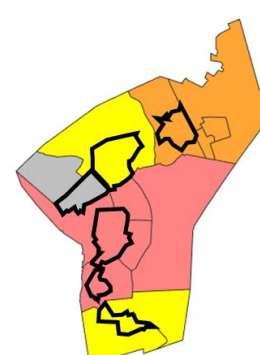
Verkeersonveiligheid

Vandalisme

Geweldsdelicten

Conclusies sociaal- cultureel kapitaal

Tussen de 6 kernen die samen Cranendonck vormen zijn er op een aantal punten duidelijke verschillen als het gaat om het sociaal culturele kapitaal. Budel-Schoot heeft van de 6 kernen (relatief) de meeste sociale problematiek. Minder actieven, minder vermogenden, meer arme huishoudens en daarmee samenhangend meer huishoudens die moeite hebben met rondkomen. Maar ook meer mensen die hun eigen gezondheid negatief beoordelen, die minder bewegen, meer medicijngebruik, meer mensen met overgewicht. Soerendonk, Gastel en in iets mindere mate Maarheeze springen er op deze punten in positieve zin uit. Waar het gaat om maatschappelijke participatie laten de cijfers zien dat mantelzorg in heel Cranendonck goed ontwikkeld is en er weinig verschillen zijn tussen de kernen. Vrijwilligerswerk is het sterkst ontwikkeld in Gastel, Soerendonk en Budel-Dorplein. In deze kernen komen we met Maarheeze ook de minste eenzaamheid tegen.

Waar het gaat om de aanwezigheid van voorzieningen zoals winkels, basisscholen, huisarts, horeca, vrije tijdsvoorzieningen etc. is duidelijk dat Budel het centrum is. Daar zijn de meeste voorzieningen aanwezig, in de andere kernen veel minder. Dit is ook terug te zien in de grafiek 29 in hoofdstuk 2. Wat verder opvalt is het verschil tussen Budel en Maarheeze qua aanwezigheid van voorzieningen. De afstand tot de huisarts als basis gezondheidsvoorziening is, met uitzonderingen van Budel en Soerendonk, een probleem in de andere kernen. De aanwezigheid van c.q. afstand tot een basisschool, een belangrijke voorwaarde voor jonge gezinnen om zich in een van de kernen te vestigen (zie ook de uitkomsten van de dorpsvisies en de kernsafari), vormt met name in Budel-Dorplein en Maarheeze een probleem.

Op het gebied van veiligheid scoort de kern Maarheeze slechter, terwijl de kernen Soerendonk en Budel-Dorplein juist betere resultaten laten zien.

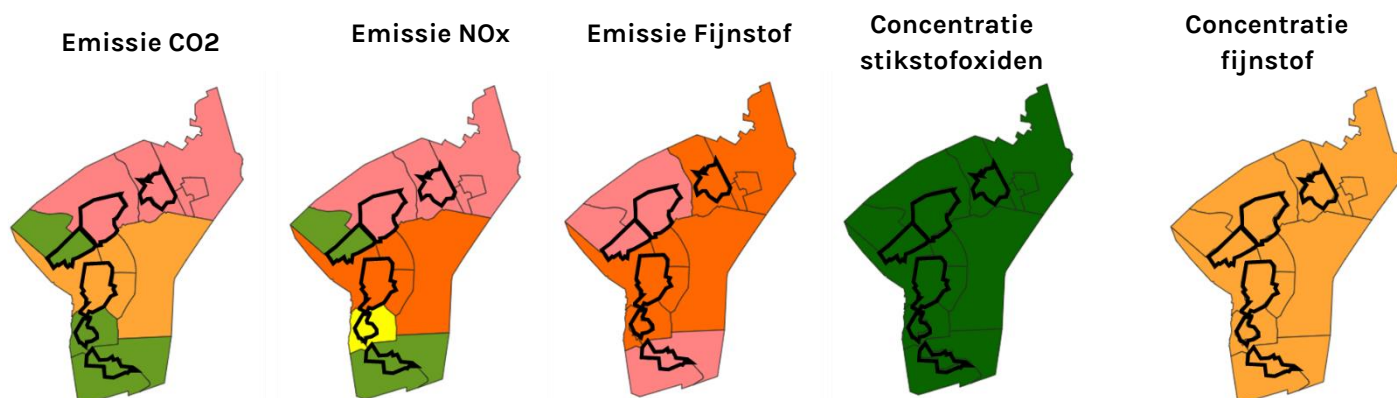
4.3 Ecologisch kapitaal

Voor een samenleving die ecologisch duurzaam is, is het belangrijk dat de natuur en ecosystemen gezond en veerkrachtig zijn. Dit betekent dat de natuur in staat moet zijn om verstoringen, zoals vervuiling en klimaatverandering, op te vangen zonder blijvende schade. We moeten de natuur beschermen en herstellen, zodat ze ons kan blijven voorzien van belangrijke diensten zoals schone lucht, water, voedsel en recreatie.

Het ecologisch kapitaal van de zes kernen in Cranendonck is met behulp van 19 indicatoren inzichtelijk gemaakt. Hierbij is de normering vanuit PON-Telos gebruikt en zijn de kernen onderling met elkaar vergeleken.

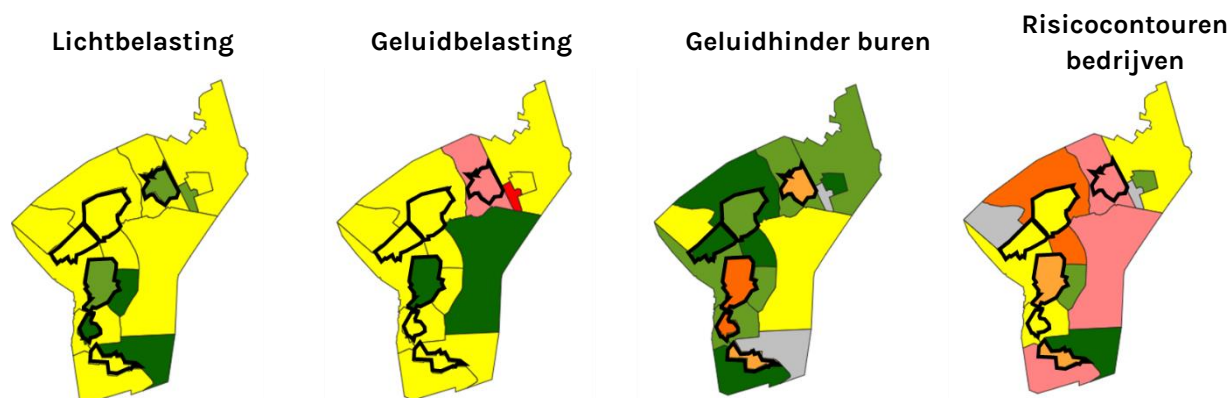
Luchtkwaliteit

De kwaliteit van lucht heeft invloed op de gezondheid van mensen en de ontwikkeling van de natuur. Om te bepalen hoe de luchtkwaliteit er in de zes dorpskernen van Cranendonck voor staat is gekeken naar de emissie van fijn stof, stikstofdioxide en koolstofdioxide en de achtergrondconcentraties voor stikstofdioxide en fijn stof.

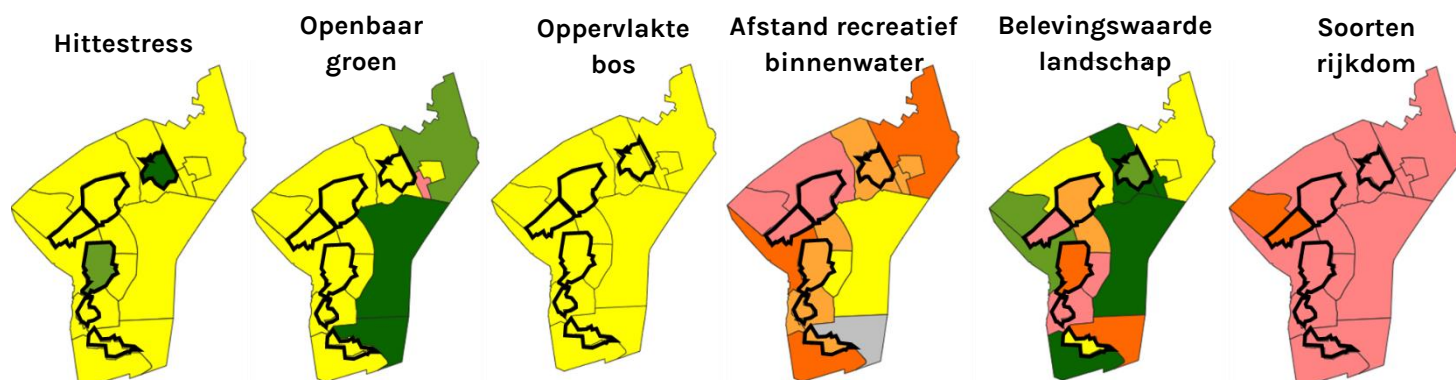
Externe veiligheid en hinder

Een omgeving waarin inwoners weinig tot geen last ondervinden van licht, geluid of andere externe risico's draagt bij aan een gezonde en veilige samenleving. In hoeverre er in de dorpskernen sprake is van een hinder is bepaald door te kijken naar de emissie van licht, het aandeel van een kern dat belast is met een geluidsniveau hoger of gelijk aan 55 dB, aandeel inwoners dat geluidshinder van burens ervaart en oppervlakte van een kern dat onder een risicocontour valt.

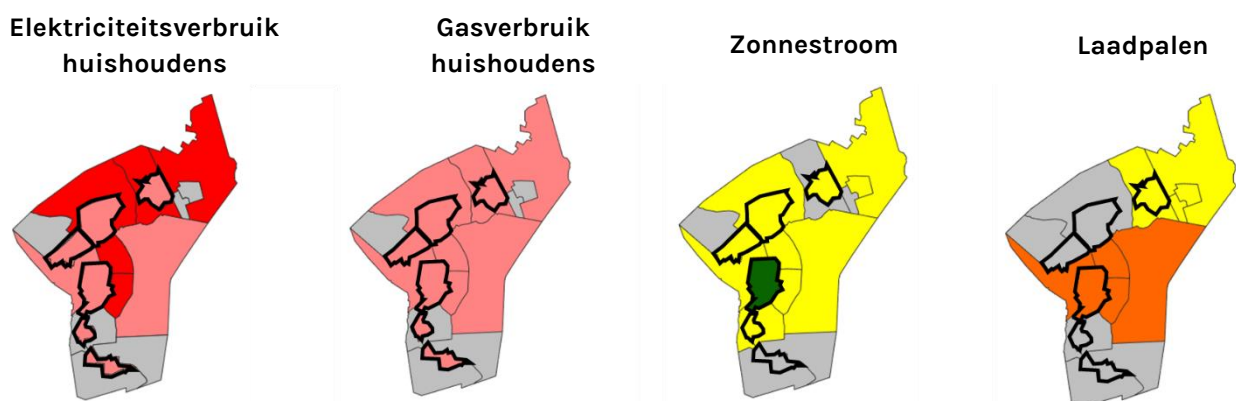
Groen en landschap

Een groen landschap met voldoende biodiversiteit en recreatieve functies levert een positieve bijdrage aan een ecologische duurzame samenleving. Om dit per dorpskern inzichtelijk te maken is gekeken naar hittestress, percentage groen in de openbare ruimte, de afstand tot recreatief binnenwater, de score voor de belevingswaarde van het landschap en het aantal dier- en plantsoorten dat is waargenomen in de afgelopen 10 jaar.

Energie

Energie is van belang voor het functioneren van onze samenleving. De afgelopen jaren zijn hier grote ontwikkelingen in. De cijfers over het elektriciteits- en gasverbruik op dorpskern niveau zijn uit 2021 en geven daardoor geen actueel beeld van de huidige situatie.

Conclusies ecologisch kapitaal

De luchtkwaliteit vormt in Cranendonck, net als in de hele regio Zuidoost Brabant, een probleem. Dit speelt nog sterker in de kernen rondom de snelweg. In vergelijking met de andere kernen zijn de resultaten van Budel (en in mindere mate Maarheeze) op het vlak van hinder en externe veiligheid relatief gezien het slechtst. Het gebrek aan soortenrijkdom vormt voor heel Cranendonck een groot vraagstuk. Daartegenover staat dat in alle kernen de score voor openbaar groen en de aanwezigheid van hoge bomen in de openbare ruimte goed is. Van alle kernen is Budel de meest versteende (laat de slechtste resultaten zien voor hittestress). Het landschap wordt in Cranendonckse kernen verschillend beleefd, waarbij in de kernen Maarheeze, Budel-Dorplein en Soerendonk de waardering duidelijk positiever is. Qua energietransitie is er zoals elders in Nederland nog veel winst te halen. Het opwekken van zonne-energie loopt in Budel ten opzichte van de andere kernen wat achter. Het elektriciteitsverbruik is in Budel-Dorplein, Soerendonk en met name Gastel relatief gezien wat groter.

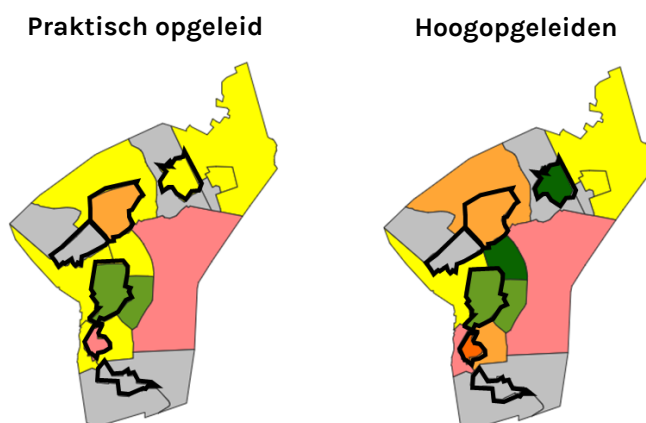
4.4 Economisch kapitaal

Voor een samenleving die economisch duurzaam is, is het belangrijk dat iedereen gelijke kansen heeft om welvaart te creëren en te delen. Dit betekent dat mensen toegang moeten hebben tot werk, onderwijs en andere middelen die hen in staat stellen om financieel onafhankelijk te zijn en bij te dragen aan de economie.

Economie is nauwelijks op kernniveau meetbaar. Het echt inzichtelijk maken van het ecologisch kapitaal van de zes kernen in Cranendonck is daardoor niet mogelijk. Met behulp van 5 indicatoren is toch een indicatie gegeven van hoe de dorpskernen ervoor staan. Hierbij is de normering vanuit PON-Telos gebruikt en zijn de kernen onderling met elkaar vergeleken.

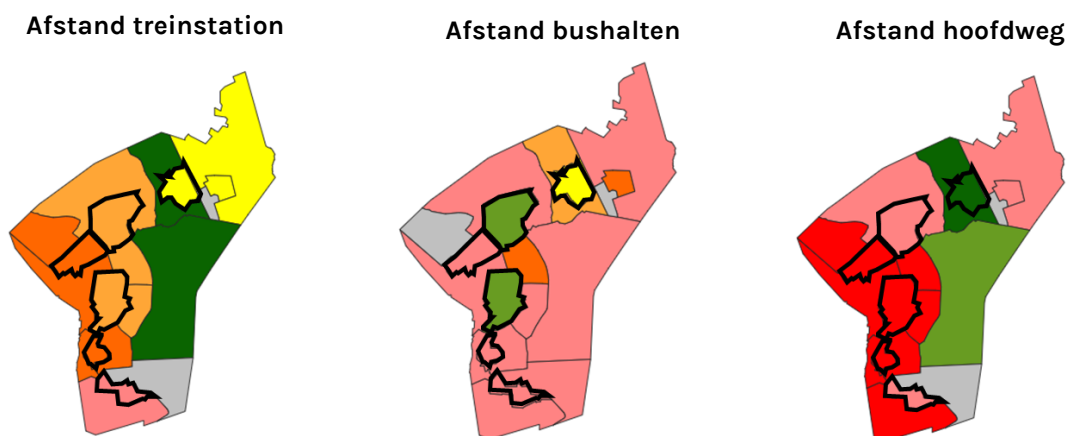
Opleidingsniveau

Het opleidingsniveau is vrijwel het enige cijfermateriaal dat op dorpskernniveau beschikbaar is om economisch kapitaal inzichtelijk te maken. Er is gekeken naar het aandeel van de bevolking dat praktisch is opgeleid en het aandeel van de bevolking dat hoog (HBO of WO) is opgeleid.

Mobiliteit

De mate van bereikbaarheid speelt een rol bij het economisch functioneren van onze samenleving. Om de verschillen in bereikbaarheid van onze dorpskernen inzichtelijk te maken is gekeken naar de afstand tot het dichtstbijzijnde treinstation, bushalte en oprit naar een hoofdweg.

Conclusies economisch kapitaal

Duidelijk is dat er relatief veel hoogopgeleiden wonen in Maarheeze. Het gebied rondom Soerendonk en Budel-Schoot heeft juist meer inwoners met een praktisch opleidingsniveau, iets wat in deze tijd in toenemende mate van belang geacht wordt.

Bereikbaarheid in termen van afstand tot OV-voorzieningen (bus- of treinstation) is in alle kernen van Cranendonck een groot probleem, met uitzondering van Maarheeze. Deze kern is zondermeer het best ontsloten. Ook op snelwegen.

4.5 Krachten en zorgen per kern

In dit hoofdstuk zijn tot nu toe alle cijfers op dorpskernniveau toegelicht. Dit geeft een beeld van wat goed gaat en waar we ons zorgen over maken. Er zijn drie dorpen met een eigen dorpsvisie en ook daarin worden krachten en zorgen benoemd. In deze paragraaf voegen we deze dingen samen, zo ontstaat voor elke dorpskern een portret van de huidige situatie.

Budel

-
- Budel heeft een centrumfunctie en veel winkels en voorzieningen
 - Zorgvoorzieningen zoals een huisarts, tandarts en fysio zijn dichtbij
 - In de kern zijn genoeg groene plekken
 - Er is een middelbare school in onze kern
 - Er zijn weinig verkeersongelukken
 - Veel inwoners geven mantelzorg

Krachten

-
- We ervaren veel geluidhinder van burens
 - Er zijn weinig vrijwilligers
 - We hebben (vergeleken met de andere kernen) te maken veel geweldsdelicten
 - De overgang naar duurzame energie is pas net op gang gekomen
 - We bewegen te weinig
 - Het gaat minder goed met de natuur, de planten en de dieren
 - De luchtkwaliteit is matig

Zorgen

Budel-Dorplein

-
- Er zijn actieve buurtverenigingen
 - We hebben een unieke historie
 - Er zijn voldoende speelveldjes in het nieuwe deel van Budel-Dorplein
 - Het landschap en de natuur rondom onze kern ervaren we als een prettige omgeving
 - In de kern zijn veel groene plekken. Op warme dagen zorgt dit voor verkoeling
 - Er zijn weinig problemen op het gebied van veiligheid
 - Veel inwoners geven mantelzorg
 - Weinig inwoners in onze kern hebben te maken met armoede

Krachten

-
- De basisvoorzieningen staan onder druk
 - De kloof tussen twee dorpsdelen
 - De verkeerssituatie zorg voor een onveilig gevoel
 - Er is geen café
 - Het aantal vrijwilligers staat onder druk
 - De betrokkenheid bij het dorp en de inwoners neemt af
 - Er is meer eenzaamheid
 - De afstand tot een supermarkt of zorgvoorzieningen is groot
 - We ervaren veel geluidhinder van onze burens
 - Het gaat minder goed met de natuur, de planten en de dieren
 - De overgang naar duurzame energie is pas net op gang gekomen
 - We bewegen te weinig en meer inwoners hebben ernstig overgewicht
 - De afstand tot openbaar vervoer is groot

Zorgen

Budel-Schoot

Voor Budel-Schoot is in 2018 een gebiedsaanpak opgesteld. Hierin staan krachten en zorgen voor Budel-Schoot. In onderstaande portretten staan de krachten en zorgen uit de gebiedsaanpak in groene letters. De onderstreepte kracht komt zowel uit het feiten- en cijfer onderzoek als uit de gebiedsaanpak.

Portret van Krachten voor Budel-Schoot. Het portret heeft een groene achtergrond met een witte tekstbalk. In de rechterbovenhoek staat 'Budel-Schoot' in een gestileerd, handgeschreven lettertype. De tekstbalk bevat een lijst van krachten in groene letters. In de onderkant van het portret staat het woord 'Krachten' in een groot, wit, handgeschreven lettertype.

- Er is een groot en actief verenigingsleven
- Er zijn voldoende speelplekken
- De belangrijke voorzieningen zijn aanwezig in onze kern
- Er is een actief buurtbeheer
- In de kern zijn veel groene plekken. Op warme dagen zorgt dit voor verkoeling.
- Er is een supermarkt en een café in onze kern.
- Veel inwoners geven mantelzorg
- De bedrijven in onze directe omgeving zorgen voor weinig overlast en hinder
- Veel woningen en bedrijven in onze kern hebben zonnepanelen.

Portret van Zorgen voor Budel-Schoot. Het portret heeft een groene achtergrond met een witte tekstbalk. In de rechterbovenhoek staat 'Budel-Schoot' in een gestileerd, handgeschreven lettertype. De tekstbalk bevat een lijst van zorgen in groene letters. In de onderkant van het portret staat het woord 'Zorgen' in een groot, wit, handgeschreven lettertype.

- Geen echte dorpskern
- Parkeerproblemen
- Het landschap en de natuur rondom onze kern is niet speciaal of bijzonder
- Er zijn steeds minder vrijwilligers
- De overgang naar duurzame energie is pas net op gang gekomen
- De betrokkenheid bij het dorp en de inwoners neemt af
- Er is vergeleken met de andere kernen meer eenzaamheid
- Meer arme huishoudens en minder mensen die een betaalde baan hebben
- We hebben (vergeleken met de andere kernen) vaker te maken met geweldsdelicten
- De inwoners hebben meer gezondheidsproblemen, zoals overgewicht, veel medicijngebruik en te weinig bewegen
- De afstand tot de snelweg of tot een bushalte is groot

Gastel

Gastel heeft in 2023 een dorpsvisie opgesteld. Hierin staan ook krachten en zorgen voor Gastel genoemd. In onderstaande portretten zijn deze krachten en zorgen met groene letters weergegeven. Komt een kracht of zorg zowel in de dorpsvisie als in het feiten- en cijferonderzoek terug, dan zijn deze onderstreept.

Portret van Krachten voor Gastel. Het portret heeft een groene achtergrond met een witte tekstbalk. In de rechterbovenhoek staat 'Gastel' in een gestileerd, handgeschreven lettertype. De tekstbalk bevat een lijst van krachten in groene letters. In de onderkant van het portret staat het woord 'Krachten' in een groot, wit, handgeschreven lettertype.

- Inwoners zijn betrokken bij de kern en andere inwoners
- Dorpshart
- Dorpscultuur
- In de kern zijn veel groene plekken. Op warme dagen zorgt dit voor verkoeling
- In onze kern voelen we ons verbonden met elkaar en zijn we betrokken
- Er is een basisschool in onze kern
- Er zijn weinig problemen op het gebied van veiligheid
- De bedrijven in onze directe omgeving zorgen voor weinig overlast en hinder
- Veel inwoners geven mantelzorg
- Weinig inwoners in onze kern hebben te maken met armoede
- We geven onze eigen gezondheid een dikke voldoende

Portret van Zorgen voor Gastel. Het portret heeft een groene achtergrond met een witte tekstbalk. In de rechterbovenhoek staat 'Gastel' in een gestileerd, handgeschreven lettertype. De tekstbalk bevat een lijst van zorgen in groene letters. In de onderkant van het portret staat het woord 'Zorgen' in een groot, wit, handgeschreven lettertype.

- Het station is slecht bereikbaar
- Er is sprake van een gevoel van verkeersonveiligheid
- Gebrek aan een passend woningaanbod
- Er zijn geen zorgvoorzieningen in onze kern
- De afstand tot de snelweg of bushaltes is groot
- Het gaat minder goed met de natuur, de planten en de dieren
- Je kunt je dagelijkse boodschappen niet in de kern kopen
- Het landschap en de natuur rondom onze kern is niet speciaal of bijzonder
- De overgang naar duurzame energie is pas net op gang gekomen
- We bewegen te weinig en gebruiken relatief veel medicijnen

Maarheeze

In 2023 is de dorpsvisie van Maarheeze afgerond. Hierin staan ook de krachten en zorgen voor Maarheeze benoemd. In onderstaande portretten hebben de krachten en zorgen uit de dorpsvisie groene letters. Is een kracht of zorg zowel in de dorpsvisie genoemd als in het feiten- en cijferonderzoek, dan zijn deze onderstreept.

Maarheeze

- Dorpscultuur (blik naar buiten)
- Aanwezigheid van voldoende sportfaciliteiten
- Aantrekkelijke locatie voor forenzen
- Centrumfunctie van het dorp
- Gemeenschapshuis als dorpshart
- Aanwezigheid van ten minste 1 basisschool
- Er zijn genoeg voorzieningen (incl. zorgvoorzieningen)
- Rijk verenigingsleven
- In de kern zijn veel groene plekken
- Veel inwoners zijn goed opgeleid
- Onze kern is goed ontsloten, zowel met de trein als de auto.
- We geven onze eigen gezondheid een dikke voldoende
- We leven gezond (weinig stress, roken, alcoholgebruik en overgewicht)
- Het landschap en de natuur rondom onze kern ervaren we als een zeer prettige omgeving
- Veel inwoners geven mantelzorg
- Weinig inwoners in onze kern hebben te maken met armoede
- Veel woningen en bedrijven in onze kern hebben zonnepanelen en/of een laadpaal

Krachten

Maarheeze

- De leefbaarheid staat onder druk
- Gebrek aan een passend woningaanbod
- Het aantal cafés en restaurants is afgenomen
- Veel last van sluisverkeer
- De afstand tussen station en kern voelt onprettig
- Er is geuroverlast
- De luchtkwaliteit is slecht
- Er is veel geluidshinder, vooral van verkeer en burelen
- Het doen van vrijwilligerswerk is minder vanzelfsprekend aan het worden
- Er is relatief veel sprake van vandalisme, geweldsdelicten en vermogensdelicten
- De overgang naar duurzame energie is pas net op gang gekomen
- Het gaat minder goed met de natuur, de planten en de dieren

Zorgen

Soerendonk

Soerendonk

- In de kern zijn veel groene plekken. Op warme dagen zorgt dit voor verkoeling
- We geven onze eigen gezondheid een dikke voldoende
- We leven gezond (weinig stress, roken, alcoholgebruik en overgewicht)
- Er is weinig eenzaamheid in onze kern
- Er zijn weinig problemen op het gebied van veiligheid.
- In onze kern voelen we ons verbonden met elkaar en zijn we betrokken
- Er zijn in de kern jonge en meerdere huisartsen aanwezig
- Er zijn veel vrijwilligers
- Heel weinig inwoners in onze kern hebben te maken met armoede
- Onze kern is met de bus goed bereikbaar
- De bedrijven in onze directe omgeving zorgen voor weinig overlast en hinder

Krachten

Soerendonk

- We bewegen te weinig
- Afstand tot een middelbare school is groot
- Het gaat minder goed met de natuur, de planten en de dieren
- Je kunt je dagelijkse boodschappen niet in de kern kopen
- De overgang naar duurzame energie is pas net op gang gekomen
- De luchtkwaliteit is matig

Zorgen

5. Schets van ons buitengebied

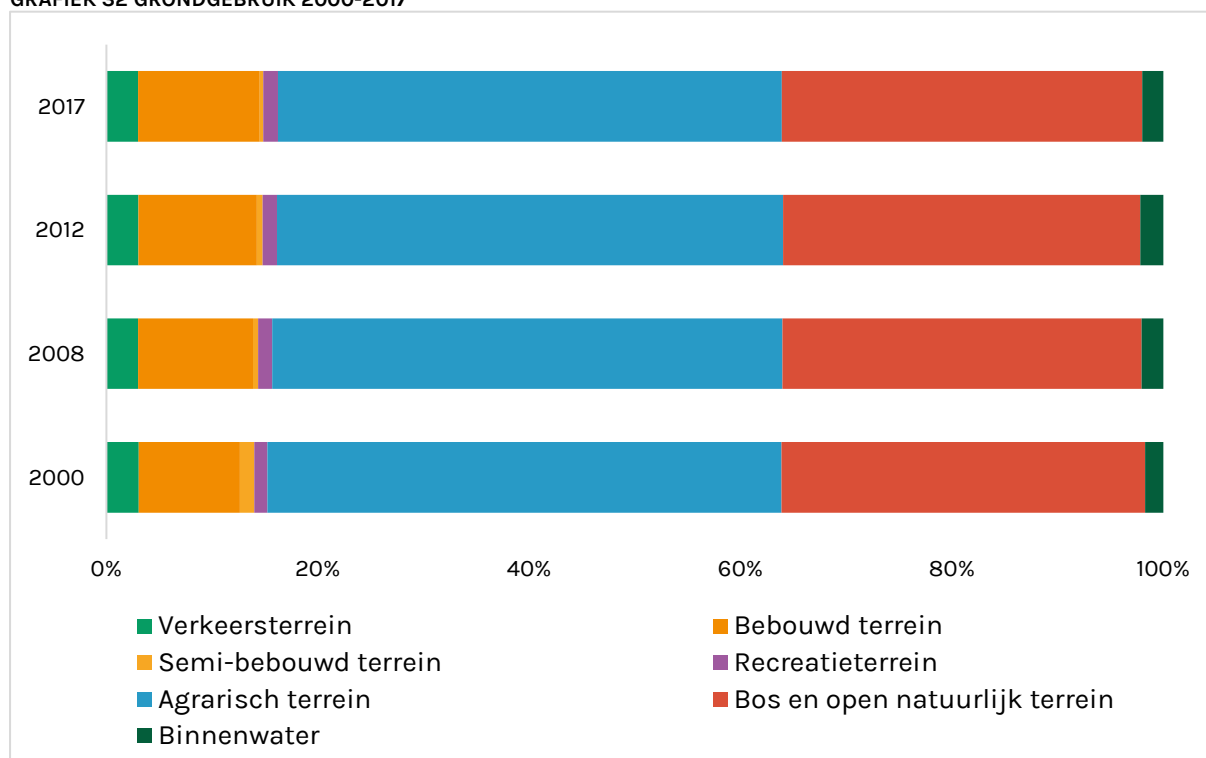
De totale oppervlakte van Cranendonck bedraagt 7814 ha. Daarvan behoort bijna 6000 ha (75%) tot het buitengebied. In het hoofdstuk demografie is al kort ingegaan op wie er wonen in ons buitengebied en hoe dit per gebied verschilt. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op het huidige grondgebruik in Cranendonck en hoe zich dit de afgelopen jaren heeft ontwikkeld.

Het is niet mogelijk om een portret van het buitengebied te maken op het detailniveau van de zes dorpskernen. Dit komt omdat veel cijfermateriaal niet specifiek voor het buitengebied beschikbaar is. In de foto van Cranendonck (hoofdstuk 3) komt uiteraard veel terug wat ook van invloed is op het buitengebied van Cranendonck.

Grondgebruik

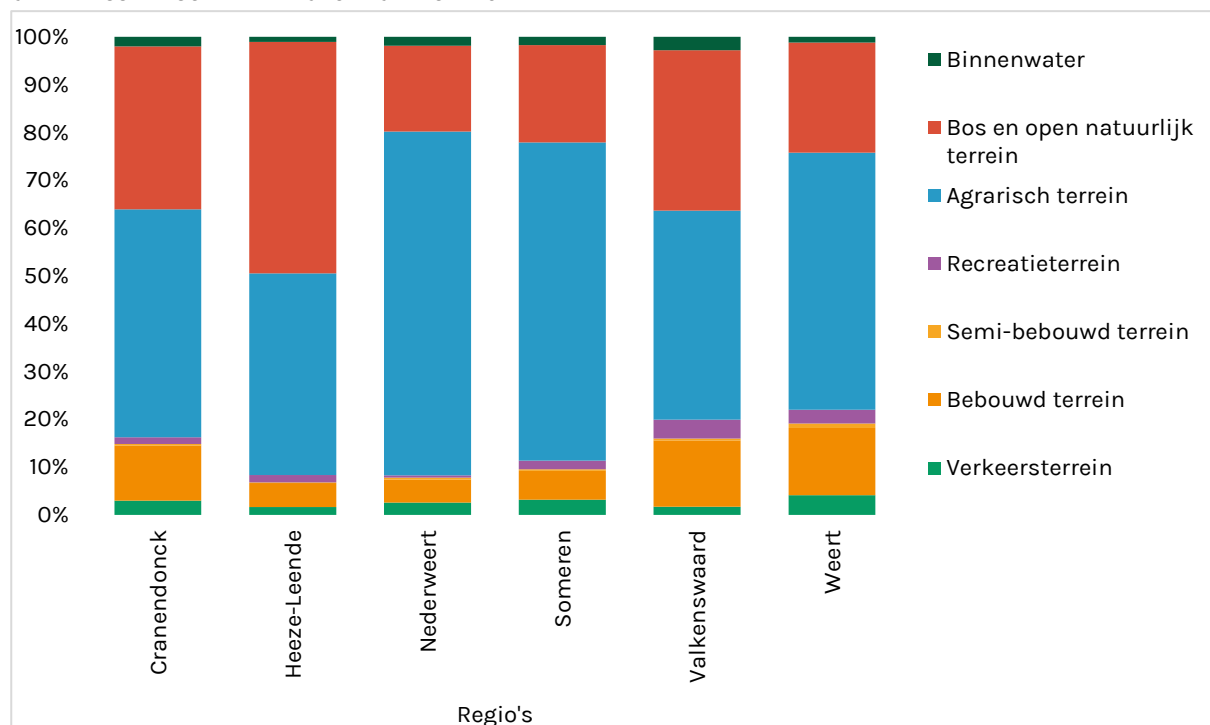
In 2017 is iets minder dan de helft van het oppervlakte van Cranendonck agrarisch terrein, terwijl 1/3 bos en open natuurlijk terrein is. Zo'n 12% van het oppervlak betreft bebouwd terrein (Grafiek 32).

GRAFIEK 32 GRONDGEBRUIK 2000-2017

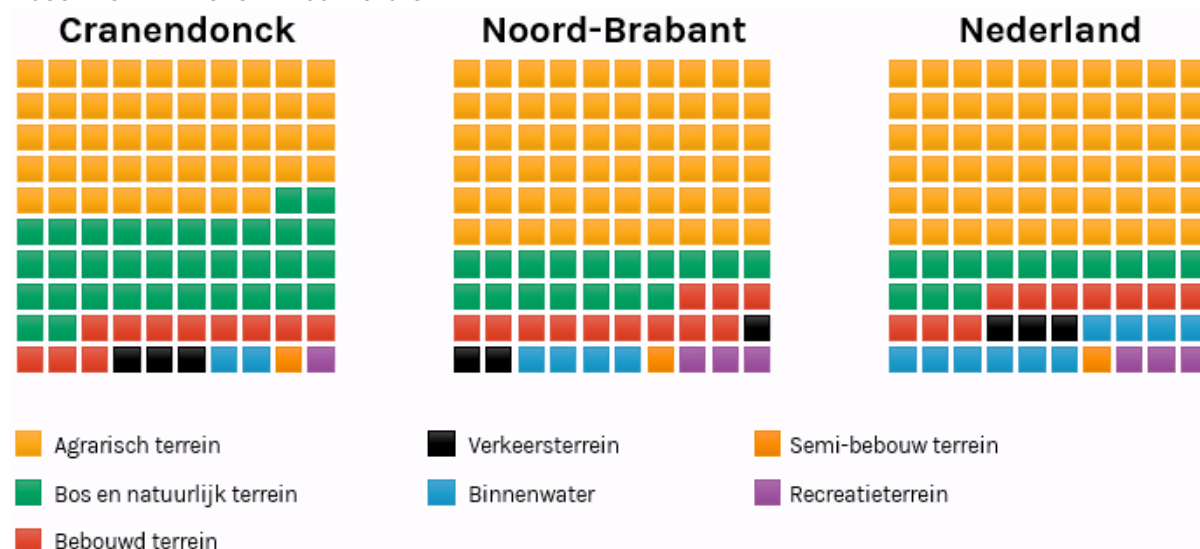
De A2-gemeenten hebben in vergelijking met de buurgemeenten relatief een veel groter oppervlak bos en open natuur en een kleiner oppervlak agrarisch terrein, dat geldt in het bijzonder voor Heeze-Leende. Cranendonck heeft na Weert en Valkenswaard relatief het grootste bebouwde oppervlak (Grafiek 33).

GRAFIEK 33 VERSCHILLEN IN GRONDGEBRUIK 2017

Wanneer het grondgebruik in Cranendonck vergeleken wordt met dat in Noord-Brabant en Nederland wordt duidelijk dat Cranendonck relatief veel minder agrarisch terrein heeft en veel meer bos en natuurlijk terrein (Figuur 7).

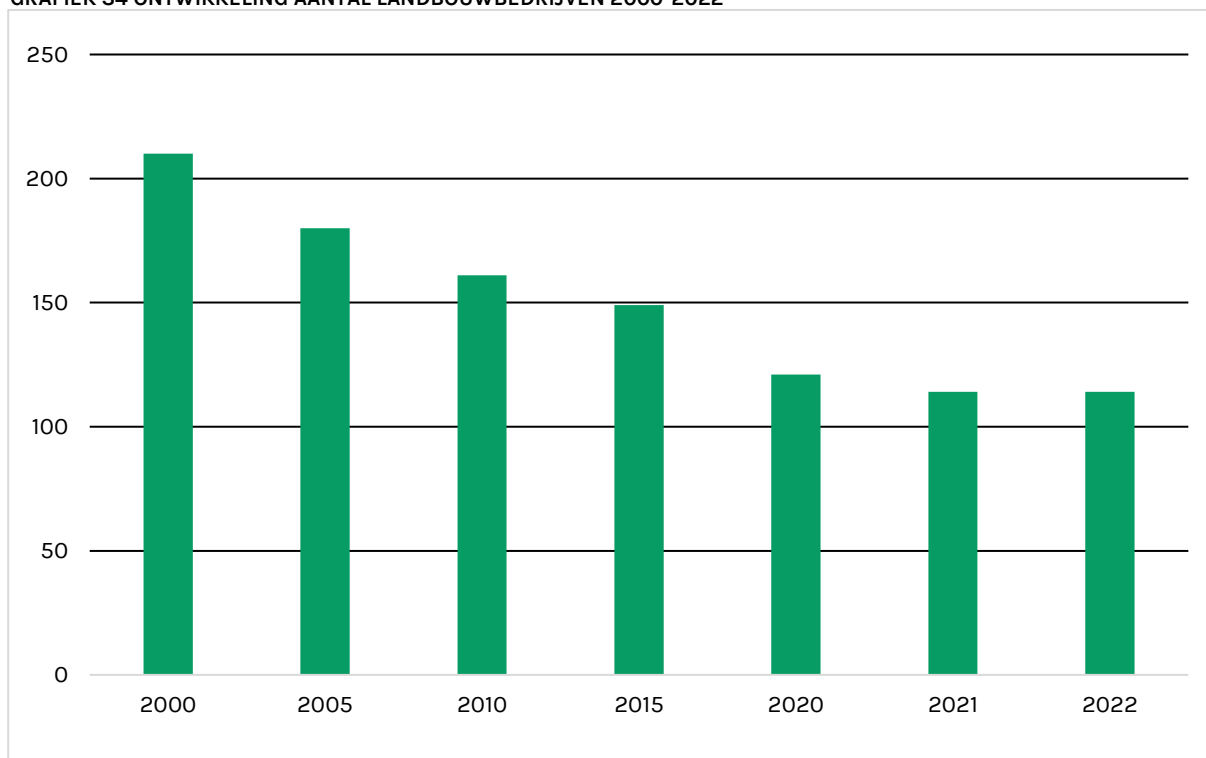
FIGUUR 7 CRANENDONCK IN 100 BLOKJES

Landbouw

De agrarische sector in Cranendonck is in transitie. Je ziet dit bijvoorbeeld terug in het aantal landbouwbedrijven in de periode tussen 2000 en 2022. Er is een flinke daling zichtbaar. In 2022 bijna gehalveerd ten opzichte van 2000 (Grafiek 34).

GRAFIEK 34 ONTWIKKELING AANTAL LANDBOUWBEDRIJVEN 2000-2022

6. Slotwoord

Met de Atlas van Cranendonck is een feitelijke en rijk gedocumenteerde foto gemaakt van Cranendonck. De foto geeft inzicht in de krachten en zorgen van Cranendonck en van met name de demografische ontwikkelingen die op Cranendonck afkomen. Daarmee is een feitelijke basis gecreëerd voor de strategische- en omgevingsvisie. De foto vormde het uitgangspunt voor de gesprekken die in de afgelopen maanden hebben plaatsgevonden met raadsleden, stakeholders en inwoners. Gesprekken die daardoor zeker aan diepgang hebben gewonnen en voorbij het 'ik vind' niveau zijn gekomen.

De foto geeft ook inzicht in de karakteristieken van en verschillen tussen de verschillende kernen die samen Cranendonck vormen. Dat is belangrijk. Het gaat immers zowel bij de strategische visie als de omgevingsvisie om visieontwikkeling die enerzijds vertrekt vanuit een visie op één Cranendonck maar die anderzijds recht doet aan de verschillen tussen de kernen: eenheid én verscheidenheid.

De foto is gebaseerd op feiten en cijfers uit openbare bronnen en kan relatief eenvoudig herhaald worden. In die herhaling zit een belangrijke meerwaarde. De Atlas wint aan betekenis als het geen eenmalige exercitie is, maar als er met een zekere regelmaat opnieuw een foto van de staat van Cranendonck wordt gemaakt aan de hand van dezelfde set indicatoren. Immers door herhaald meten van dezelfde indicatoren kan in kaart gebracht worden of Cranendonck zich in positieve zin ontwikkelt en of ze slaagt in haar eigen ambities om brede welvaart voor haar inwoners te realiseren.

Het is niet zinvol om jaarlijks een zo uitgebreide atlas te presenteren als nu voorligt. Immers ontwikkelingen gaan vaak niet zo snel dat er van jaar op jaar grote veranderingen plaatsvinden. Een frequentie van eens in de vier jaar aan de vooravond van de gemeenteraadsverkiezingen is aan te bevelen. Op die manier kan inzichtelijk gemaakt worden of Cranendonck nog op koers ligt en of bijstelling van die koers noodzakelijk is. Op deze manier gebruikt levert de foto input voor een nieuw raadsprogramma.

Het feit dat niet jaarlijks een dergelijke uitgebreide rapportage wordt opgesteld wil niet zeggen dat de onderliggende gegevens niet jaarlijks verzameld zouden moeten worden. Integendeel. De foto en de onderliggende data vormt een uitstekend startpunt voor een te ontwikkelen gemeentebreed informatiesysteem en past in het streven naar een meer data gedreven manier van werken. Daar is zeker behoefte aan zo hebben de ervaringen van de voorbije periode laten zien. Tal van interne collega's hebben enthousiast gebruik gemaakt van de in de atlas opgeslagen informatie bij de voorbereiding van domein specifiek beleid.